

ARIANY

REVISTA DE L'ASSOCIACIO CULTURAL Ariany

sa Fulleta

25 ANYS DE SA FULLETA

XXV ANNIVERSARI DE SA FULLETA

Vinticinco anys de la Fulleta d'Ariany

25 anys de la Fulleta d'Ariany

25 ANYS
de SA
FULLETA

25 anys de la Fulleta d'Ariany

XXV ANNIVERSARI DE SA FULLETA D'ARIANY

sa Fulleta

25 anys de

3	Editorial	30	Un futur sócio-econòmic gens esperançador, per Guillem Ferrer
4	Trobarem a faltar el teu somriure, per Mateu Amorós	31	Un motiu d'alegria i d'orgull, per Joan Genovard Riutort
5	Societat	31	I ja fa vint-i-cinc anys, per Jaume Genovard i Riutort.
6	Un poc de tot, per Biel Tovell	32	Un poc d'història d'Ariany, per Miquel Payeras Prats
10	Notes històriques de Sa Fulleta, per Mateu Amorós	32	La costum i el seu tractament, per Llorenç Gomila
11	Per la conservació d'un patrimoni, per Bàrbara Genovard	33	25 anys de "Sa Fulleta", per Nadal Trias
12	La pau (?) d'Ariany, per Guillem Frontera	34	Solidaritat i associacionisme, per Rafel Socias
13	L'orgull de ser del meu poble, per Catalina Cirer Adrover	34	Ariany temps enrera
13	A poc a poc i sense fer renou, per Biel Tovell	35	Reptes davant els 25 anys, per Rafel Umbert
14	Entrevista fictícia a un dels monuments més antics que tenim a Ariany, es campanar, per Joan Ferrer Ramis	36	A Ariany si viu bé tot l'any, per Guillem Aulet
15	La independència d'Ariany, una inquietud que va veure la llum, per Antoni Pascual Ribot	36	Enhorabona, per Maria Mestre i Ribot
16	Un somni que ve d'enrera, per D. Toni Rubí	37	El futur del Pla, per Jaume Matas
17	Un arbre que encara s'aguanta, per Jaume Taberner Ribot	38	El centre universitari Ariany, què és?, per Lluís Gabriel Martínez Rocamora
17	De la fulleta a la revista, per Carles Costa i Salom	39	Maria Antònia Munar, presidenta d'Unió Mallorquina, per el Gabinet de Premsa
18	De les herbes aromàtiques i les fruites prohibides al cançoner eròtic del camp de Mallorca, per Gabriel Janer Manila	41	Collita d'ametlles en el terme manacorí, per Llorenç Julià
21	Un començament anecdòtic, per Josep Maimó	42	Escola
22	Ariany: una vila i municipi de fondes arrels històriques, per Bartomeu Enseñat Estrany	43	Associació de la tercera edat, per Joan Ferrer Ramis
27	Construim la Pau, per Pere Riera	44	Comunicats
17	Moltes gràcies, per Sor Francisca Mestre	45	Esports, per Tomeu Bauçà Frontera
28	Un poble unit, un poble que fa camí i es supera, per Sor Isabel Genovard	46	Comunicat d'Unió Mallorquina
29	Nadal ens convida a aclarir idees i a estimar, per Pere Ribot	47	Passatemp, per Biel Tovell
		48	Sa Farola Orelluda

ARIANY

Revista Local Independent

Plaça de sa Creu, 2

07529 Ariany

Telèf.: 56 12 87

Edita: Associació Cultural Ariany

Grup de redacció: Gabriel Frontera Mestre, Jaume Taberner Ribot, Catalina Pont Julià, Tomeu Bauçà Frontera, Margalida Taberner Ribot.

Dibuixos: Jaume Capó Sansó

Imprimeix: "Apóstol y Civilizador"

Els articles, cartes i comunicats publicats en aquesta revista, sols expresen l'opinió dels seus autors, l'equip de redacció no es fa responsable de les conseqüències dels articles signats.

Novembre - desembre 1993

Nº 188 P.V.P.: 300 ptes.

La portada d'aquest número ha estat realitzada per l'artista José Guerrero Mayol, a ell li volem donar les gràcies per haver-mos realitzat aquesta composició, i d'aquesta manera afegir-se al número especial XXV anys.

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

25 ANYS CONTANT COSES

Aquest número que teniu entre les mans, és per commemorar els 25 anys de "Sa Fulleta", 25 anys no es poden resumir amb un número extraordinari, durant tot aquest temps hi ha hagut bones èpoques i no tan bones, però a l'hora de fer un balanç, es miri per on es miri, ha de ser positiu per força, només per el simple fet d'haver aparegut una publicació a Ariany i hagi durat fins a n'aquests dies, no vos penseu que hagi estat tan bo de fer, ni per els que abans ens han precedit, ni per els que ara anam fent camí amb "Sa Fulleta".

La commemoració dels 25 anys, per noltros, no és una meta, no és un final, és un episodi més d'aquesta revista, episodi que no hauria de fer canviar les coses bones que pugui tenir "Sa Fulleta", però si cal ens hauria de fer reflexionar a noltros com hauríem de continuar aquesta tasca, i a vosaltres com a subscriptors, i esperam com a lectors de la mateixa.

Noltros sempre ens hem demanat si realment el poble d'Ariany sent com a seva a "Sa Fulleta", si el poble d'Ariany és conscient de lo que té entre les mans, o si per una altra part passa un poc de "Sa Fulleta", i tant li és que surti o que no surti, realment si la cosa fos així, no hauria valgut la pena arribar fins els 25 anys, ni valdria la pena continuar.

A n'aquest especial XXV anys hi trobareu unes quantes col.laboracions de gent que a una època o l'altre hi han fet feina, i unes altres de gent que d'una manera o l'altre, hem cregut oportú, per la seva representitivitat, que ens fessin alguna col.laboració, a totes elles les volem donar les gràcies per la feina feta i per haver contribuït a fer realitat aquest episodi.

Per una altra part amb aquest número volem retre un homenatge a totes les persones que al llarg d'aquests 25 anys, han pegat, per petita que hagi estat, una empenta per fer anar això endavant, desitjam que aquesta commemoració no sigui res més que una carregada de forces per poder continuar, i que si cal hagi servit per endinsar un poc més "Sa Fulleta" dins el cor de cada arianyer.

**Tots els que feim feina
a la Revista "ARIANY",
vos desitjam que
tengueu un any 1994
ple de salut, i ple
d'altres coses si convé.**

Trobarem a faltar el teu somriure

Mateu Amorós, Pvre

D'una cançó apresada a Ariany que, en la posta de l'any 1993, ha acompanyat la meua emotivitat, degut al traspàs a la benaurada immortalitat, entre altres, de dues persones entranyables, a dimensió personal i eclesial: l'amo en Miquel Ribot Frontera (Massanet), dia 6 d'octubre de 1993, i el Mestre Francesc Ramis Grimalt, dia 4 de desembre de 1993.

A l'amo En Miquel Ribot Frontera

Com sempre l'esperada fulleta, del passat juliol-agost, portava una pàgina dedicada a l'amo en Miquel, que, durant uns setze anys, serví feelment a Ariany, a través de la Parròquia. Al llarg d'aquest temps vaig tenir la gràcia de compartir amb ell. Per exigències de merescut agraïment i d'amistat me sent compromès en dedicar-li el present record.

Després de mort l'amo en Pep Lladó (Piulo i també Bieló), que també fou tan generós escolà, l'amo en Miquel seguí la tasca, sobre tot, d'obrir l'església i convidar tots els dies a la feligresia amb el toc significatiu de les campanes: això que pareix no res, passa a ser molt estimable i admiratiu, quan feelment perseverà fins que les facultats fisiològiques li permeteren. No record, malgrat dies excusables per el mal temps, deixàs de realitzar la seva tasca, de la que no rebé altre recompensa que la que flueix de fer obres bones.

M'és molt grat recordar que les relacions no sols estigueren exentes de la més petita divergència, sino, que sempre foren exquisites i sumament agradoses.

Tot el temps que precedia a la celebració Eucarística, el dedicava a resar el Sant Rosari, exceptuant les freqüents ocasions que amablement corresponia a contar-me fets d'altres temps. Tenia una memòria prodigiosa.

Pel seu servei perseverant i generós mereix esser recordat amb agraïment.

A Mestre Francesc Ramis i Grimalt

Record i recordaré efectuosament, no sols als arianyers que col.laboraren a la promoció de la Parròquia, sino, també als demés, que no foren pocs, i que a les hores frueixen vida celestial, però que queda el seu mestratge: Mn. Bartomeu Guasp, Pvre. P. Gaspar Munar, M. SS.CC.,

D. Llorenç Moyà i Gilabert, poeta, D. Guillem Colom i Ferrà, poeta, Sebastià Rubí Darder, germà de La Salle, i D. Francesc Ramis Grimalt, músic.

El so de l'estança a Ariany, un bon amic, en Rafel Ferrer Massanet, motivà que el músic Ramis s'integràs als altres col.laboradors de la Parròquia, i, degut al seu caràcter comunicatiu i senzill, enseguida ho aconseguí, sobretot amb els components del Cor Parroquial i amb el festiu i agradós grup de "ses Burgues".

La primera fita, i per cert lluminosa, per la seva col.laboració musical, conjuntada a l'exquisita aportació goigística d'en Llorenç Moyà, tingué lloc en la festa de Sant Antoni de 1982. La següent reproducció de la crònica és un reflexe de dita diada: "La missa solemne, según el parecer unánime, fue de las celebradas más solemnemente. Predicó Mn. Pere Fiol, rector de Petra. Actuó con la colaboración de D. Francisco Ramis que acompañó magistralmente a violín.

El momento más impresionante fue al final, cuando se cantó por primera vez "els Goigs" de S. Antonio hechos expresamente para nuestra parroquia por D. Llorenç Moyà Gilibert..., fueron magistralmente musicalizados por D. Francisco Ramis, admirado y aplaudido compositor..."

La relació amb Ariany de cada dia fou més intensa, especialment per la festa del Sant Abad. Fou un eficaç col.laborador del resurgiment de la festa, hi participà sempre acompanyat de la seva gentil esposa Catalina.

Cal també destacar la col.laboració a l'iniciació de la festa en el bell lloc de Son Huguet, el darrer diumenge de maig, en record de la celebració del mes de Maria, que, en altre temps, es feia en diferents cases de foravila. En la segona commemoració, maig de 1982, es cantà l'himne que hi ha al peu d'aquesta pàgina.

De l'encarnació en ell de l'espiritualitat dominica "contemplata aliis tradere" (contemplar per ensenyar als altres), fluí la seva fina sensibilitat per recollir lo bell de la vida i transmetre-ho musicalment, i la generositat d'ajudar en tot lo que encaixava en la mentalitat.

El m'imagin conversat animosament en Mn. Antoni Maria Alcover, i dirigint ja un cor d'àngels cantant nadales d'amor i de pau.

A LA VERGE DE SON HUGUET libre i música de F. Ramis

REM 8

LA VERGE DE SON HUGUET

POBLE PA-CÉS -- EN-SPLA DE GA-LA-NI-A -- RE-SPON-TRIBU-TA MA-RI-A -- LA VERGE DE SON HUGUET...

REN-TRIBU-TA MA-RI-A -- LA VERGE DE SON HUGUET...

LA VERGE DE SON HUGUET

DI SPEN-SAY VESTRA PAVRA
D'OS PETIT AN ES MÓL GRAN;
PER TRIN AL QIS S'EN VAN
I ALS QUE QUERAN'RAU DE VOS S'EN

PER TRIN NI HANRI VIT RECPRI
DE LA VOSTRA MA DIVINA:
PEL QUI CAV, PEL QUI CAVINA,
PEL QUI ES VIT I PEL QUI ES VERT

RECEIV SES REMEMBRAS
DE SA TERRA QUE S'OLVIDA;
AVE L'IMPIN DE GRÀ I DE VIDA
COM ANTANY, DEL VESTREU FREY

QUE ES POBLE D'ARIANY
RECOPR FECHA COM AQUESTA,
I CELEBRRI UNA GRAN FESTA
AMB VENIR EL MAIE DE CADA ANY.

MaiG de 1982

Dia 30 d'octubre es varen casar en Sebastia Bauça Alzamora amb na Praxedes Mestre Sansó.

Dia 5 de desembre es varen casa n'Antoni Mestre Sansó amb na Joana Maria Pascual Sansó.

ENHORABONA I QUE LA VOSTRA FELICITAT NO S'ACABI.

Dia 25 de desembre ens va deixar madò Maria Martí Mates (Mates), era casada i tenia 74 anys.

Descansi en pau.

Dia 15 de desembre va néixer n'Erica Alcaraz Caldentey, filla d'en Miquel i de na Carme.

Enhorabona.

Als subscriptors

Com cada any, quan rebeu el darrer número, solem cobrar les subscripcions per l'any nou, el preu per tot l'any serà de 1.500 ptes.

Demanam als subscriptors de fora poble que no hagin domiciliat el pagament per cap entitat bancària, que ens facin arribar aquesta quantitat, si les interessa rebre la revista.

Als subscriptors d'Ariany, que no paguin per es banc, passaren per ses cases a cobrar, per major comoditat, ens agradaria que si a voltros vos és igual, passassi el pagament per qualsevol entitat bancària, per això demanau informació a qualsevol membre del grup de redacció.

Per els subscriptors d'Ariany que tenguin el pagament domiciliat per es banc, segurament dins aquest mes de gener se vos descomptarà la quantitat de 1.500 ptes., no importa que tenguem cap maldecap.

Esperam la vostra col.laboració, ja que sense ella, no podríem continuar fent aquesta tasca, gràcies a tots.

Festa dels Quintos i Quintes de l'any 1949

El passat dia 19 de desembre hi va haver una festa molt original en el nostre poble, organitzada pels quintos i quintes que varen néixer l'any 1928. A les 10 del dematí, abans de sa missa, els primers cohets anunciaven l'original festa.

Després es va celebrar la Sagrada Eucaristia i a les ofrenes, cada quinto i quinta, en nombre de 20, feren cada un la seva ofrena, que foren aquestes: na Catalina Darder, taronges i llimones; en Biel Maimó, melons de ses Barqueres; na Magdalena Pont, alls de Son Reinés; en Toni Ribot, magranes dels nostres magraners; na Jerònia Sansó, llet de sa nostra vaqueria i figues seques des figural; Na Bel Susama, tomàtigues de Son Gener; en Joan Socias, figues de moro de Ca'n Cocové; na Miquela Riera, ametlles de Sa Canova; en Joan Genovard, monaiatos de Son Ciurana; n'Antònia Darder, una carabassa de Son Bats.

en Martí Torres, ciurons del nostre Camp; na Magdalena Mestre, anous del camp experimental; en Jaume Nadal, tords que havia agafats; en Jaume Rigo, raïm de sa vermada d'enguany; na Maria Esteva, comes rotges de Son Huguet; na Bel Ferrer, el Pa i el Vi; i en Pedro Taberner, les espigues símbol de les nostres anyades.

Després al restaurant de Ses Torres, na Catalina, mos va servir un dinar de pinyol vermell.

Fotografia i texte:
Joan Ferrer Ramis.

PARALLAMPS RADIOACTIUS

Qui no recorda el pànic que es sent entre els arianyers un dia de llamps i trons? I aquest pànic, es degut a què en una sèrie d'ocasions, un dia de tempestat s'ha convertit en un dia de desgràcies, ja que un parell de llamps han pegat dins el poble o a prop.

Com a conseqüència d'aquests fets, es varen instal·lar uns parallamps a uns punts estratègics com són l'església, l'edifici de "La Caixa" a la plaça i les escoles, quedant així cobert tot el poble i la veritat, és què des de que estan instal·lats no hem sentit a dir més desgràcies.

Però com que mai plou a gust de tothom, ara resulta que els parallamps estan fabricats d'un material radioactiu i és clar, la gent s'ha assustat i davant les queixes, l'Ajuntament s'ha decidit a fer una consulta per veure de desinstal·lar-los.

Per aquest motiu, es dugueren unes fulles a les botigues a efectes de que la gent expressàs la seva opinió damunt la retirada o no dels aparells i al moment de recollir aquesta informació, 10 persones havien dit de llevar-los però si al mateix temps se n'instal·laven uns altres, 4 no volien que els desinstal·lassin i 3 sí.

Davant aquesta poca participació, s'ha decidit llevar els parallamps, lo ideal, seria substituir-los per uns nous no radioactius, però el cost de cada un d'ells, supera les 250.000 ptes i les arques municipals, sembla que ara no estan per aquest tipus de despesa.

El que estava a les escoles, el Ministeri d'Educació s'ha compromès a posar-ne un altre.

S'ha de dir, que també s'ha creat una esperie de tabú respecte als parallamps radioactius, ja que proves realitzades per experts, han donat com a conclusió que una hora davant televisió, té el mateix efecte que 10 hores davall un parallamps d'aquest tipus i si pensau bé el temps que passam davant televisió, si aquesta radioactivitat fos tan perjudicial, a hores d'ara, tots ja seriem morts.

Però com que les manies son pitjors que les malalties i part del poble ho ha demanat, sembla esser que l'Ajuntament està decidit a retirar-los i ja ho veurem,

però Déu faci que no pegui cap llamp al poble perquè sino, tots els clams seran en contra d'haver retirat aquests aparells quasi inofensius però que només dir el seu nom, ja assustava.

MARIA IMAGEN

Mai és agradable comentar la mort d'una persona i menys encara si aquesta persona és jove com és el cas de Na María Imagen Darder de 18 anys filla d'En Bernat Darder (Magre) i N'Aurita Lorden, que el passat 29 de Novembre, va morir juntament en dos joves més, uns dels quals era el seu promès, en accident de circulació produït a Magalluf.

Aquest fet, va conmocionar al poble, ja que encara que a n'a quests moments no viven a Ariany, segueixen estant en contacte amb el poble.

No hi ha paraules per expressar davant un fet d'aquest tipus, tan sols resignació i alabar el gran detall d'humanitat de la família al fer donació dels òrgans que poguessin servir de Na María Imagen; les còrnies, és l'únic que es poguer salvar.

Na María Imagen i el seu promès Guillem Barceló, reposen dins la mateixa tomba al cementiri de Calvià...

Descansin en pau.

D.FRANCESC RAMIS

Segurament tots recordau a D. Francesc Ramis, compositor manacorí, autor de la música d'uns Goigs a Sant Antoni per Ariany i que tants d'anys, juntament

amb el violí ens acompanyà per la festa d'aquest sant.

Idò bé, el passat 30 de Novembre, va esser intervingut d'un vessament de cervell a Son Dureta.

L'operació, segons els metges, fou un èxit i s'esperava una bona recuperació, però per desgràcia, no pogué superar les dificultats post-operatòries i el passat 4 de desembre va morir a l'edat de 72 anys.

D. Francesc ens ha deixat, però sempre quedarà la seva música i estarà present cada any al concurs de nades que es celebra a Porto Cristo i del qual juntament amb D.Miquel Vallespir, rector durant uns anys D'Ariany, fou el creador i impulsor.

Vagi des d'aquí el nostre record.

Descansi en pau.

TAULA RODONA SOBRE EL PLA

El passat 29 d'Octubre, va tenir lloc a Porreres i organitzat per l'Agrupació Cultural, una taula rodona damunt la problemàtica econòmica del Pla de Mallorca.

Hi participaren, Alexandre Forcades, ex conseller d'Economia i Hisenda del Govern Balear, Antoni Pascual, el nostre batle, com a president de la Mancomunitat; Pere Sampol, diputat del PSM en el Parlament; Antoni Aguiló, catedràtic d'economia de la UIB i Pau Servera, economista i empresari porrerenc.

Cada un dels ponents, va donar la seva visió particular, però coincidiren en que la solució econòmica del Pla, no consisteix en invertir en infraestructura turística, sino en saber vendre els productes autòctons als mallorquins i a tots els turistes que cada any ens visiten.

Antoni Aguiló, va aconsellar als pagesos, que no abandonin el camp i que s'uneixin i facin campanyes publicitàries dels productes en més futur com són les ametles, les figues seques i la sobrassada.

Pere Sampol, opinà que les grans superfícies comercials, són un perill pels productes autòctons per lo que s'ha de recolzar al petit comerç que és l'únic

que pot donar sortida a la producció mallorquina. Alexandre Forcades, va dir que el Pla és l'única riquesa que li queda a Mallorca i per tant, s'han de cercar accions alternatives al turisme, ja sia a través de tecnologia o a través de la captació dels millors professionals i investigadors.

El nostre batle, va significar que hi ha moltes dificultats per què tots els ajuntaments creguin en les poques possibilitats, i que a n'aquests moments, s'està fent un gran esforç a nivell de Mancomunitat en la millora de carreteres i en la sol·licitud de la comarca com a "Comarca d'acció Especial", a fi de rebre subvencions que ajudin a les millores del Pla.

La conclusió final, fou que endemés de millorar l'entorn agrícola, s'ha de millorar l'estat actual de les carreteres, les instal·lacions sanitàries i demés infraestructures de tots els pobles a part de fomentar l'artesanía i la restauració de vivendes antigues en la finalitat de que els empresaris es decideixin a invertir i subvencionar empreses noves a la comarca.

SOM EL EL SEGON POBLE DE MALLORCA QUE MENYS IMPOSTOS PAGAM

Tal com sona i encara que a l'hora de pagar contribucions, tot són queixes, segons un interessant reportatge aparegut el passat 14 de Novembre al "Diario de Mallorca", referent als impostos que pagam els ciutadans de Mallorca desglosat per pobles. Ariany, és el segon poble que paga menys en un total de 13.380 Pts. de mitja per habitant i any.

I així i tot mos queixam, fitxau-vos si visquéssim a Alcúdia que surt a una mitja de 141.553 Pts/habitant i any o a Calvià amb una mitja de 106.586 Ptes.

REGISTRE DE LA PROPIETAT A PETRA

Fins ara, per registrar els terrenys o cases, havíem d'anar al registre de

Manacor, però això ben aviat s'haurà acabat ja que segons un reial decret publicat al Butlletí Oficial de l'Estat del passat Novembre, es crearà un nou Registre a la localitat de Petra i que a part del propi municipi, abarcarà els territoris corresponents als pobles d'Ariany Montuiri, Sant Joan i Vilafranca de Bonany.

D'aquesta manera, Petra s'està convertint poc a poc, en un poble d'importants seus administratives ja que heu de recordar que la seu de la Mancomunitat del Pla, també està a n'aquest poble i possiblement també comptarà amb una notaria.

POLIGON INDUSTRIAL

Una de les possibles solucions que s'ha donat per ajudar a sortir de la crisi al Pla de Mallorca, era la construcció d'un polígon industrial a la comarca, per així crear noves empreses amb la conseqüent creació de llocs de feina; idè bé, aquest polígon, sembla que està a punt de posar-se en marxa a Son Dalmau dins el terme de Petra.

Aquest polígon, d'ambit comarcal per tot el Pla, entrarà en funcionament, segons les previsions, a mitjans de 1995 segons el director de "Fomento Industrial S.A." D. Miquel Angel Borràs.

Tindrà una extensió de 110.000 metres quadrats dels quals, el 60% pertanyeran al Govern i la resta a propietaris privats.

La Conselleria de Comerç i Indústria, ja ha començat a treballar en el projecte i dins un termini de dos mesos, la Comissió Insular d'Urbanisme de Mallorca haurà de donar el vist i plau.

Mentrestant, Fomento Industrial, ja està treballant en el projecte que a part de sòl industrial, també contempla zona verda per evitar el impacte ambiental i una zona comercial reservada únicament a productes propis de la terra a part de instal·lacions esportives i un espai dedicat a activitats cíviques i socials.

Les obres, començaran a finals de 1994 i el cost de les mateixes es suposa que estarà al voltant dels 250 milions de Ptes.

ARIANYERS AL "MALLORCA CANTA"

Segurament molts recordareu a mitjans del 91, quan varen començar a aparèixer a les planes de "Ultima Hora i al informatiu del migdia de A3TV, un grapat d'arianyers i arianyeres que sortien entrevistats o cantant cançons i tonades de la ruralia.

Aquestes entrevistes, eren el començament d'un llibre i un video que promogut pel "Grup Serra" i duit a terme per l'esperit inquiet de D.Bartomeu Ensenyat, va esser presentat en gran èxit el passat 19 de desembre al Teatre Principal de Palma, ple fins l'anfiteatre superior, a on els nostres representants, a part de cantar qualche cosa, varen rebre una sèrie de distincions otorgades per un jurat que havia escoltat totes les gravacions dutes a terme.

L'entrega de trofeus, fou precedida d'una sèrie d'actes com la interpretació de la cèlebre cançó "A la Ciutat de Nàpols" per la Coral Sant Andreu de Santanyí a 4 veus mixtes; a continuació, l'orfeó Mayurca va cantar el popular "Vou-veri-vou" de A.Noguera en versió de Tomeu Poquet.

Les dues corals, s'uniren per interpretar "Sor Tomasseta" i a continuació, ja pujaren a l'escenari els participants de l'edició del "Mallorca Canta".

Per part arianyera, hi havia Madò Maria Darder (D'es Forn), mon pare En Joan Frontera (Tovell), Madò Barbara Julià (Cadernera), Madò Francisca i Madò Magdalena Alzamora (Burgues), Madò Francisca Canaves (Genera) i Madò Magdalena Ferrer (De Sa Canova).

Madò Maria, va interpretar un vou-veri-vou, mon pare unes tona des de glossar, les quals transcrivim a un altre apartat d'aquesta revista i un grup format per "Ses Burgues" Madò Barbara Cadernera i Madò Magdalena de Sa Canova, interpretaren la cançó humorística "Es vespre que em vaig casar". Tots ells foren llargament aplaudits.

A continuació i després de pujar a l'escenari el Batle de Palma, Joan

Fageda, el president del "Grup Serra", Pere Serra i la Consellera de Governació, Catalina Cirer, es va procedir a l'entrega de trofeus otorgats per un jurat format per D.Toni Riera, D.Bartomeu Ensenyat, D.Miquel Colom, D.Tomeu Poquet i D. Andreu Bennassar.

El trofeu, consistia en un diploma per cada un en la distinció de "Méritus" "Beneméritus" o "Meritíssimus" endemés d'un exemplar del llibre i el vídeo del "Mallorca Canta".

Els arianyers obtengueren els següents premis:

"Meritus", per Maria Darder, Bàrbara Julià i Magdalena Ferrer.

"Beneméritus", per Magdalena Alzamora i Francisca Cànaves.

"Beneméritus en placa" per Francisca Alzamora. "Meritíssimus" en trofeu per Joan Frontera.

L'acte va concloure en la interpretació de la cançó "Son, son, son" arreglada per cor, piano i orquestra per Tomeu Poquet i que va deixar bocabadats als assistents a l'acte.

Els arianyers, en sortirem prou contents i en la sensació d'haver fet quedar més que bé al nostre poble.

EL PLA, AL PROGRAMA 5B D'AJUDES

El Consell de Ministres comunitaris, reunit a la seu de la Unió Europea a Brussel·les el passat 21 de desembre, va adoptar una decisió molt important per Mallorca i més concretament per la Mancomunitat del Raiguer, com fou la inclusió d'aquesta comarca al "Objectiu 2 de la Unió Europea", lo que suposarà una inversió d'uns 6.000 milions de Pts. dels fons europeus per la reconversió industrial d'aquesta zona de Mallorca.

Però més que aquesta noticiar per nosaltres és important que a n'aquesta reunió també es va decidir l'ampliació del Programa 5B d'ajudes comunitàries per la dinamització del món rural, al qual s'hi ha inclòs els pobles del Pla de Mallorca que no són turístics.

Això suposarà una inversió per tots els pobles inclosos al Programa,

(Tramontana, Pla, Campos i Artà), d'uns 18.000 milions de ptes. durant els anys 1994-1995.

Aquestes ajudes seran tan importants, que segons el Conseller d'Agricultura, Pere J.Morey, canviaran el futur de la zona i suposarà el final de l'economia agrícola tradicional per consolidar un nou desenvolupament rural en la implantació de noves empreses que no necessàriament es tiguin basades en l'agricultura. Ara, esperem que aquestes ajudes sien efectives, es sabin invertir adequadament i que no es perdin la mitat per "ses bardisses".

ARIANY I LES COMUNICACIONS

La Conselleria d'Obres Públiques, començarà durant aquest any la reforma i ampliació de les carreteres que uneixen Ariany a Sta. Margalida i Can Picafort.

Es indubtable la impotència d'aquesta notícia ja que són molts els arianyers que circulen per aquesta carretera sobretot els caps de setmana i tot el que suposi seguretat, és important.

Si unim aquesta millora a la que ja ha començat a l'autopista que arribarà a Inca, hem d'arribar a la conclusió que Ariany està de cada dia més ben comunicat en la lògica millora de qualitat de vida que això suposa.

MÚSICA CLASSICA AL PLA

Cada any, a l'estiu, es celebraven al Monestir de Cura, uns concerts de música clàssica de gran acceptació i d'una qualitat altament contrastada.

Idò bé, a partir del 94, aquests concerts es duran a terme als diferents pobles del Pla de Mallorca en un intent d'apropar la música culta a tots els pobles de l'illa.

En principi, es faran 7 concerts per lo que tocarà a cada poble un any si i un no.

S'ha fet un sorteig per saber quins eren el pobles que enguany tendrien concert i Ariany és un d'ells o sia que enguany i probablement per "Ses Festes", tinguem

un gran concert dins el programa i que sens cap dubte, pot esser un dels moments centrals d'aquestes diades festives.

EL NOSTRE BATLE, ELOGIAT

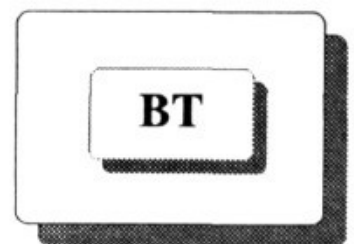
Es passat 23 de Novembre, el trànsfuga del PSIB Jaume Peralta, fou elegit nou President de la Comissió de Turisme del Parlament Balear, lo qual, va provocar que el nostre batle, que era secretari d'aquesta mateixa comissió dimitís ja que segons paraules seves, "No volia alimentar trànsfuges".

Aquesta postura, va esser molt elogiada per tota la premsa i com a mostra, valga aquest comentari de David Sureda aparegut al diari de Mallorca: "EL GESTO DE PASCUAL". *«El alcalde de Ariany, diputado del Parlament Balear (esa institución vital que aún necesita ser defendida de alguno de sus miembros) y Secretario general de Unión Mallorquina ha tenido un gesto infrecuente y elogioso: dimitir para no tener que sentarse al lado de un tránsfuga como Jaume Peralta. No pido que cunda el ejemplo, porque los tiempos no estan para imposibles éticos i estéticos. Y además la mayoría parlamentaria se inclina ante el tránsfuga. Qué vergüenza. Bien por la excepción».*

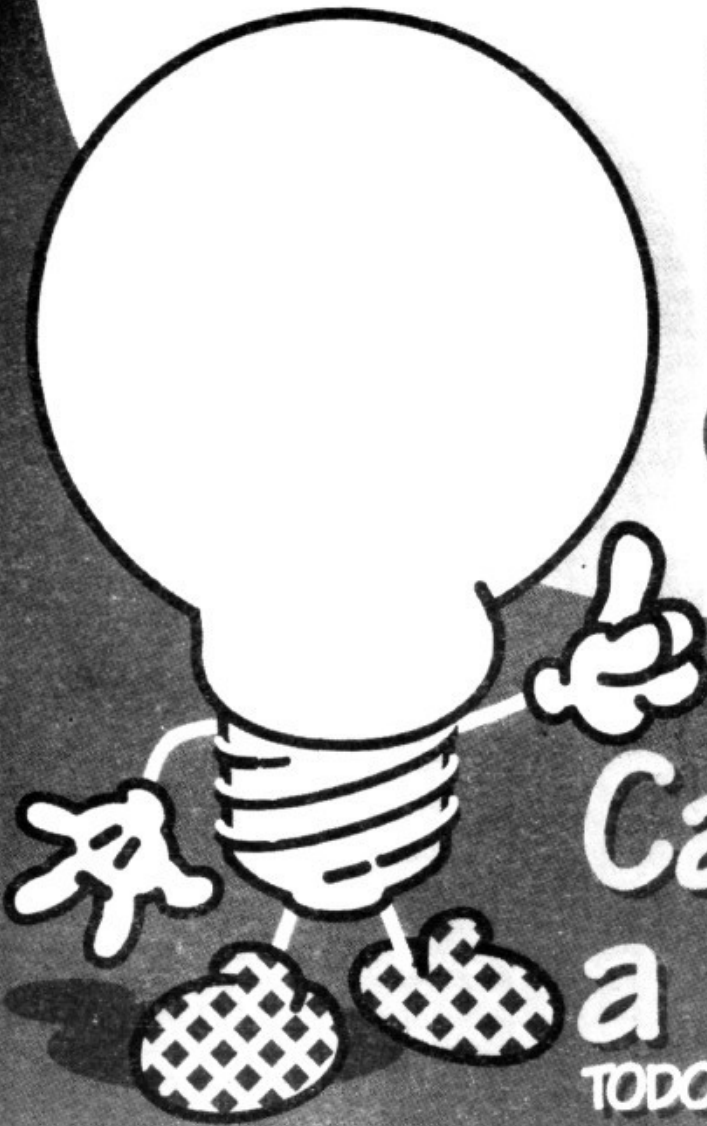
I per aquesta vegada, res més. Hem arribat a final d'any i en començam un altre que suposa el XXV aniversari de l'aparició d'aquesta "Fulleta", lo qual, ja ho celebrem per començar amb aquest número especial en el qual hi veureu una gran quantitat i qualitat de col.laboradors, però encara i si el pressupost ho permet, podrem fer coses molt interessants al llarg de tot l'any.

Tan sols em queda desitjar-vos que el 94 sia venturós per tots vosaltres.

Biel Tovell

Ahora, cambiar a más
le costará menos.

Gesa

Cambie
a 220V

TODO SON VENTAJAS

Infórmese:
(llamada gratuita)

900-220 220

Notes històriques de Sa Fulleta

La Fulleta: "valuós servici que l'església d'Ariany ha prestat..." (J. Tugores TOR).

De cada dia que passa es celebra més festivament el pas de vint-i-cinc anys en els diferents caires de la vida socio-cultural i religiosa, degut a lo difícil que és perseverar amb compromisos com el matrimoni, la consagració religiosa i en molts d'altres aspectes entre ells la perseverança d'una publicació; tant és així, que l'experiència ens diu: que és molt més fàcil iniciar una publicació que mantenir la seva continuïtat.

Per això, no és d'extranyar que la redacció "d'Ariany" vulgui celebrar les noces d'argent de tant preciada Fulleta.

Sense pensar-ho gaire, m'ha paregut que la meua col·laboració havia d'esser històrica, per dos motius. Per que als majors mos agrada parlar del passat i no parlem "si hi tenim part i llegítima", per l'altre costat per la relació que amb ella he tingut.

Els primers anys de capellà, tolerau-me la sinceritat, els més agradosos que el Senyor m'ha concedit, transcorregueren a Montuïri, poble també pagès i amb molts dels seus fills que la rosa dels vents socials ha espargit pel món. La Parròquia, desitjosa de potenciar la comunicació en tots, disponia d'una petita fulleta, el principi era d'una quartilla, aleshores el seu format és igual a la d'Ariany.

Durant cinc anys, endemés de col·laborar en ella d'acord a les meves possibilitats, creixia en mi l'admiració i l'estima per la seva transcendència de relació amb els seus moradors i els de fora.

Amb uns anys d'estada ja a Ariany me va parèixer que era convenient tenir un mitjà de comunicació semblant a "Bona Pau" de Montuïri.

Després de no fàcils i costoses gestions, especialment jurídiques i burocràtiques, per les festes de Nadal de 1.968 sortí el primer número amb el desig manifestat en el primer "editorial", que fos: "...palestra informativa y formativa, y como medio para manifestar todas tus posibles sugerencias y colaboración a nuestro deseado progresar en todos los aspectos".

Degut a no disposar de tots els permisos de publicació s'edità a compte del "Centre Parroquial" amb una copiadora de "Perlas y Cuevas" de Manacor, que endemés de col·laborar sempre fou afectuosa altaveu del desenvolupament arianyer.

Els primers col·laboradors literaris foren: Mn. Baltasar Coll i D. Joan Ferrer (de sa Canova) amb una glosa nadalenca, i endemés aportà la relació dels arianyers residents a altres parts.

Desde el primer número -gener de 1.969- el format de sa Fulleta fou d'un foli doblegat, com la majoria dels mitjans de comunicació parroquials, fins al desembre de 1.981 -número 127- que adoptà l'actual.

El segon, març de 1.969, sortí enaltit amb una expresiva capçalera de D. Bernat Ribot EPD, i una altra glosa d'en Joan Ferrer, en part dedicada a Guillem Frontera, de Sa Figuereta.

El següent número ja fou realitzat per una impremta de Ciutat.

Portada del primer número, gener de 1969

Capçalera que s'ha consevada al llarg dels 25 anys.

És de destacar, que endemés de la incidència motivadora de Montuïri, l'immensurable ajuda, en tots els caires, de D. Onofre Arbona, admirat director de "Bona Pau", tant és així, que la nostra "Fulleta" sense la seva aportació difícilment hauria seguit endavant"

Es logrà, després de llargues gestions, el permís d'Informació i Turisme per esser editada legalment, per això, a partir del gener de 1.971, apareix numerada com si fos la primera, amb la titulació "HOJA INFORMATIVA DE LA PARROQUIA Y DEL TELECLUB". En la darrera pàgina figura el següent peu: depósito legal PM-207-1971. Gráficas Bellver. Pedro Martel 11.

El número 121-122 (gener-febrer 1981) fou extraordinari per esser l'exemplar cent. Dita efemèride contà amb la valuosa

col.laboració de persones tan lletrades com Mn. Baltasar Coll, Guillem Frontera, Rafel Ferrer, P.Jaume Tugores EPD, el qual manifestà: "...crec que ens serà fàcil posar-nos d'acord a l'hora d'assegurar tots, que és una sort, un goig i un honor que el nostre poble sia afavorit amb un mitjà de comunicació escrita i constant...perque, malgrat la senzillesa del full,, més d'una parròquia pagaria molt per tal de tenir -o tornar a tenir- una publicació amb les característiques de la nostra".

De l'editorial consider convenient reproduir part d'ell: "objectivitat i sinceritat han estat sempre les principals exigències que han condicionat la seva realització. Per això, no han mancat silencis, no claudicacions, que no han estat motivats ni per covardia ni per evasions, sino, més que res, amb la pretenció de fer el tot per tot, per fomentar l'armonia, ja que, una vegada desintegrada ho fa tot més difícil... Creim que la continuïtat d'Ariany depen, sobretot, de la constitució d'un grup que assumís amb il.lusió, la seva administració i edició... Desitjam per aquest full que sia tan llarga que perduri anys i més anys ". Sobren motius de satisfacció i de gratitud que, tretze anys després dits desitjos són una esplèndida realitat.

Per aquestes calendes la tirada era d'uns cinc cents exemplars que sa repartien, uns tres cents a cada casa d'Ariany i un centenar i pico eren enviats a fora. Rememor amb gratitud a les germanes Rubí Horrach, Bàrbara i Maria, que feien que

arribàs a les cases arianyeres, i als germans Joan Julià i Catalina Julià que es feren càrrec, inclús del cost de correus, que arribàs als arianyers d'altres indrets .

Gràcies a l'impuls dels redactors, els jovenets: Joan Genovard, Biel Frontera, Maria Caldentey, Pep Maimó, Guillem Ferrer, Guillem Aulet i altres, en el desembre de 1.981 -número 127- duplica el seu format i passa a esser imprimit pels franciscans de Petra.

Fins l'any 1.985 la Fulleta es va donar gratuïtament a tots.

A lo llarg ja de la seva vida, ha desitjat esser portaveu del procés socio-religiós i cultural d'Ariany. Les seves pàgines han estat enaltides amb aportacions del P. Gaspar Munar M.SS CC, D. Guillem Colom, Guillem Frontera, Mn. Bartomeu Guasp Pvre. , Miquel Bota Toxo, Llorenç Moyà, Sebastià Rubí, el P. Jaume Tugores, Francesc Vallcaneras, Mn. Antoni Rubí Pvre., i d'altres, però sobretot a les constants dels que formen l'actual grup de redacció.

Si pels fruits es coneixen els arbres, la continuïtat de la publicació és acreedora de gratitud i d'admiració, gojosa realitat, gràcies als animosos redactors que de l'amistat que flueix entre ells i Ariany, fan possible la trascendent permanència de l'entranyable Fulleta.

Mateu Amorós, Pvre.,
fou el fundador de la revista "Ariany".

Per la conservació d'un patrimoni

Quan vaig estudiar Història a la Universitat de les Illes Balears, aviat va deixar de constituir una sorpresa el fet que tants d'estudiants coneguessin Ariany. Avesada al desconeixement general que se tenia a Mallorca del meu poble, que tants de companys i companyes no sols sabessin on és Ariany, sinó que en tenguessin un grau acceptable d'informació, va despertar la meua curiositat. Aviat vaig saber que el poble era conegut perquè alguns professors i molts d'alumnes hi havien descobert un potencial extraordinari d'història oral. En part per seu aïllament, Ariany era, en l'opinió d'aquests professors i estudiants, un poble, els habitants del qual conservaven a la memòria un inigualable riquesa de la saviesa acumulada durant segles.

Quan vaig treballar en la meua tesi de llicenciatura -més endavant publicada per l'Institut d'Estudis Baleàrics-, que vaig titular "Tall de dones", vaig tenir l'oportunitat de comprovar fins a quin punt aquells professors i estudiants havien encertat en l'elecció d'Ariany com a escenari d'història oral. Així, fent memòria a dones -sobretot- i només arianyers, vaig descobrir que els coneixements que guardaven els meus paisans sobre tots els aspectes de la vida en una comunitat rural -una vida que, amb la mecanització del camp i la irrupció del turisme a Mallorca, experimentaria uns canvis radicals- constituïen una herència literalment fabulosa. Alhora, vaig experimentar una intensa sensació d'inquietud, en comprovar que tots aquests coneixements semblaven destinats a desaparèixer, a diluir-se en

el maremàgnum del progrés. Em vaig preguntar com és possible que, si els pobles destinen pressuposts elevadíssims a la conservació dels seus monuments, no en destinin de manera significativa a la conservació dels grandiosos patrimoni que suposa la memòria popular.

Des d'aleshores em pregunt sovint de quina manera els més joves podrien heretar aquest patrimoni. Sé que la resposta no és fàcil i que no hi ha fórmules màgiques, sobretot si no és té clara la necessitat de l'esforç personal per a dur a terme una empresa qualsevol, però, sobretot, una empresa d'aquestes característiques. Pens que faria falta que els joves demostrassin el seu interès -si hi ha joves que el tenen- i que això bastaria perquè els majors es decidissin a col.laborar amb entusiasme a la tasca. Potser a títol merament de suggeriment, m'arriscaria a proposar a la regidora de Cultura de l'Ajuntament d'Ariany que, en contacte amb els mestres, organitzàs xerrades, col.loquis o qualsevols altres maneres de transmissió de coneixements, a través de les quals s'implicàs obligatòriament els nins i s'obrí la porta a la participació de totes les persones interessades, de manera que escola i poble no fossin dos universos separats i llunyans, sinó que es regissin per la llei dels vasos comunicants.

Bàrbara Genovard.

La pau (?) d'Ariany

De vegades, per una manera aberrant -ignor si ja del tot sepultada- d'aprendre la Història, tendim a associar el concepte de pau a la manca d'història, o a la ubicació d'un poble al marge de la Història.

Una conversa sostinguda amb gent de Mallorca:

-I tu d'on ets?

-D'Ariany.

-D'Ariany...? I això per on cau?

S'ha de dir que cada dia és menys freqüent. I que cada dia ho és més aquesta altra:

-Ah, vol dir tu ets d'Ariany?

-Sí, senyor.

-Jo hi vaig anar un diumenge. Quina meravella la placeta de l'església! Es un poble encantador. Quina pau...!

A continuació descobreixes que aquest visitant de diumenge, a part d'haver mirat fugaçment la vista des de la plaça de l'església i haver-ne absorbit la delicada quietud, ni sap ni li interessa res més d'Ariany. Aquesta ignorància del poble i el seu aïllament -és un lloc que no ve de passada pe anar enlloc- són factors clau a l'hora d'explicar la pau d'Ariany.

Això és un fet que per a molts d'arianyers és vexatori. Per ventura ho és, al cap i a la fi, però també és un fet del qual podem treure profit, si la ignorància i l'oblit dels externs no els feim nostres.

Ben mirat, el poble reuneix unes condicions que, ben cnalitzades, li permeten de gaudir dels avantatges de la civilització i de salvar molts dels seus inconvenients. Millorant una mica els transports públics que uneixen el poble amb Palma, Manacor i Inca, el problema de les comunicacions amb la resta de l'Illa estaria resolt de manera satisfactòria. Les obres d'infraestructura que s'hi estan duent a terme -aigües netes i brutes- garanteixen un grau acceptable de qualitat de vida. Quant a servicis -botigues, farmàcia, etc-, té els necessaris.

La visita que va fer el Consistori va fer al Rei d'Espanya, va ser portada el n° 147, de 1985

Amb motiu del desè aniversari de la independència,

es va fer un extraordinari, julio -agost 1992.

Ara bé, tot això -afegit al centre de salut- garanteixen el benestar de la gent majot. La pregunta és si el poble reuneix els alicients suficients per a la gent jove, per a la gent, en fi, que ha de decidir el futur d'Ariany, o, dit d'una altra manera, per a les generacions que tenen en les seves mans el que el poble faci història o simplement se'n quedi al marge, com una illa abandonada i plàcida, sense el conjunt d'activitats que asseguruen la vida econòmica i social d'un poble més enllà del que permeten les jubilacions.

Cada vegada que aquest tema sorgeix a una conversa amb arianyers, es pot comprovar que aquests, en el fons, viven anguniejats per la situació d'incertesa davant el futur. I es pot comprovar, també, que els arianyers som com és la resta del món -cada vegada més: ho esperam tot de les institucions, sigui l'Ajuntament, el Consell Insular, el Govern Balear o el Govern Central- o fins i tot de la Unió Europea. Aquesta delegació de les pròpies responsabilitats en mans de les institucions no és més que l'expressió de la nostra inèrcia, de la nostra abúlia. Les institucions han de donar resposta a les necessitats que no pot satisfer la iniciativa privada, però no han d'invadir mai el seu territori.

Per això és preocupant que Ariany sigui un poble que no oferesqui bones expectatives als més joves: perquè confia massa en les iniciatives de les institucions públiques i massa poc en les privades. L'Ajuntamnet, que es posi al front de la infraestructura. Però la vida econòmica, social i cultural del poble ha de néixer de la iniciativa dels seus habitants.

Guillem Frontera.

L'orgull de ser del meu poble

"Sí, fa molts d'anys, aquella nit, em vaig saber d'aquí, que m'agradava ésser d'aquí, que jo ho podia ésser tot sí, mai no oblidava que era d'aquí, que començava aquí".

(Gabriel Florit i Ferrer)

No em sap greu, més bé tot el contrari, haver de recórrer al meu amic sineuer Biel Florit per explicar, per dir-vos que significa per a mi l'orgull de ser del meu poble. Es ben cert que ell, sens dubte, té l'art de saber expressar tot el que pensa i sent, de forma inmillorable.

Molts direu que de quin poble parl, si som de Ciutat, si he viscut sempre a Ciutat i encara ara hi visc. El meu poble és aquest petit tros de terra enmig de la mar, aquesta illa que està acompanyada d'uns altres trossets de terra un poc més petits.

I el meu sentiment d'orgull es referma dia a dia. Creix aquell moment que som a una plaça i sent cantar i tocar i veig gent (uns d'un barri els altres d'un poble, de mil llocs), que balla un bolero o una jota. També creix quan puc llegir poemes, novel·les, relats de gent que com jo ha nascut aquí i també com diu en Biel Florit els hi agrada ésser d'aquí. Em satisfà i m'alegra veure que som solidaris, que molts dels que vivim aquí sabem compartir, que molts lluitam perquè tot funcioni, perquè tot millori. Amb la conclusió que realment estic orgullosa del meu poble, perquè i per damunt tot ho estic de la seva gent.

Què voldria dir amb tot això, molt especialment a vosaltres, poble d'Ariany? Que de la mateixa manera vosaltres, que sou poble meu, contribuïu a aquest sentiment meu, per moltes coses, però molt especialment així mateix per una cosa que celebrou, com és el 25 aniversari d'aquesta publicació. Començar una cosa és ben difícil, però molt més ho és encara mantenir-la un any rera l'altre i vosaltres ho heu aconseguit, supòs que a moments amb molt d'esforç.

Als responsables d'aquesta revista, i també a tots els que la llegiu, enhorabona, i molts, molts d'anys.

No vos atureu, seguiu sempre endavant i ajudau-nos a fer realitat això que batega dins el cor i que a vegades no és més que l'estimació profunda cap a la nostra terra

Catalina Cirer Adrover, és la Consellera de Governació.

A poc a poc i sense fer renou

Vint-i-cinc anys. Es diu aviat però passen a poc a poc i menys encara, si es tracta d'una empresa cultural com la que representam amb aquestes pàgines que cada dos mesos surten en més o manco encert per escriure un poc de la història diària del nostre poble.

Quan començ a pensar en el temps que ha passat des d'aquells dies de gener de del 69 en que va sortir a la llum per primera vegada "Sa Fulleta" fins ara, no queda més que recordar moments bons i no tan bons però per damunt de tot, expressar la gran estima que ha tengut aquesta revista entre el poble arianyer, encara que avegades no ens ho ha sabut expressar.

Record la tenacitat de D. Mateu intentant que una sèrie de jovenets, en Guillem de S'Avall, en Pep Comte, en Guillem d'es Pujolet i jo mateix, escrivíssim qualche coseta per poder publicar a n'aquelles quatre pàgines primerenques.

Record la dificultat en que a vegades ha sortit qualche número, abarçant quatre mesos.

Record una sèrie de moments difícils com varen ésser el trasllat de D. Mateu a Santa Margalida i el lògic desconcert inicial fins que amb en Joan i en Jaume de Sa Figuereta férem anar l'empresa endavant.

Tornaren venir dificultats i en Joan i en Jaume decidiren deixar d'escriure, per prendre el maneig l'actual regidora de

cultura, na Maria Xorreta, fins que també per motius personals va haver d'abandonar la quimera, per arribar a la situació actual que amb en Jaume, na Catalina, en Tomeu, na Maria i dos o tres col·laboracions especials, entre ells mon pare i en Xisco Vallcaneras, anam fent una feina crec que digne i en consonància amb el nostre poble.

Em ve al cap, l'any 89, any de desconcert i que per motius personals de falta de temps, vàrem estar un any sense sortir; ningú pot imaginar les nits sense dormir que em va costar això. No podia consentir que "Sa Fulleta" morís i més encara perquè la gent ens ho demanava.

Però ara som forts, més forts que mai, treballam amb molta il·lusió planejant coses que poden arribar a tenir un valor incalculable pel nostre poble i feim feina sense empatxar-nos de raons i de comentaris, que a vegades haurien pogut fer anar la nostra feina a norris, però... seguim endavant i estam orgullosos.

No, no cregueu que sien moltes les revistes que han arribat als 25 anys, moltes han quedat en el camí i tenien projectes més ambiciosos, però nosaltres, poc a poc i sense fer renou, hem arribat fins aquí i esperem que duri.

Felicitem-nos idò i desitgem molts d'anys més de vida a la nostra "fulleta".

Biel Tovell.

Entrevista fictícia a un dels monuments més antics que tenim a Ariany, es Campanar

Campanar tu que ets de lo més vell i antic del nostre poble i naturalment el que més saps de lo que passa i ha passat, voldria tenir una xerradeta amb tú.

-Jo som...

-Tú ets el que moltes vegades me fas fotografies, de costat, de davant, de darrera, amb una paraula que em mareges continuament, te conec bé.

-Bé, doncs comencem. Tú des d'aquí dalt que domines tot es poble podries contar coses, sobre tot lo que ha succeït aquests darrers 25 anys.

-Clar que sí, i començaré diguent que tenc un mal de cap terrible, per aquest aparell que han posat damunt jo, sobretot els dies de gran tempesta.

-Això és un parallamps.

-Ara ja sé una cosa que no sabia. Trob que darrerament m'han canviat moltes vegades el que vivia devora jo (capellà). El que vàrem estar molts d'anys junts, va esser un senyor, ja d'edat. A on és aquest senyor?

-Es a Santa Margalida, i és D. Toni Rubí.

-Era una gran persona, moltes vegades passejava pels carrers i foravila, l'he anyorat molt, ens fèiem molta companyia.

Després va venir un altre i que per cert, també va estar aquí molt de temps. A ell li estic molt agraït, perque mai sabia quina hora me trobava i me va posar un rellotge, que per cert, va molt bé.

-Va esser D. Mateu Amorós, i també està a Santa Margalida.

-Què passa, què tots van a Santa Margalida?. Després va venir un senyor, que no hi va estar molt de temps, el pobre no tenia molta de salut, era un bon home.

-Sí, era D. Miquel Vallespir, i vertaderament en aquell temps no tenia molta salut, però gràcies a Déu, ja està més benet.

-I llavonces en vengué un altre (i ja van quatre), que va fer arreglar ses teulades, que per cert, era ben necessari, estaven molt cruiades i perillaven, bona feina. Per cert, el qui m'ha d'agrair molt a jo, és el seu arquitecte que nom Pere, perque un dia davallant els escalons va pegar una patinada i al mateix temps una gran culada i anava redolant com una pilota. Jo, me vaig donar conte i li vaig allargar sa corda de sa campana "n'Atocha", i el vaig salvar. Així i tot, ho va passar "pillo", ves alerta, li vaig dir, el cap és per pensar, no sols per anar ben pentinat.

Després va passar una llarga temporada que mai era el mateix. I, ara sí, fa un poc més d'un any que torn tenir companyia.

El veig continuament. Per els meus voltants passen unes ones, que crec que es diuen "hertzianes", i es perden per tot el poble i reproduïxen lo que aquí es fa, cants, sermons, lectures i més coses.

-Sí, ha montat una emisora i per cada casa poden sentir lo que tu has dit, sermons, missa, etc. També està arreglant l'orgue que fa molts d'anys que no funciona. Es D. Nadal.

-Per això el veig quasi sempre que trua amb una cosa o amb l'altre, esteis d'enhorabona.

També tenc uns veinats que per cert, som ben amics, i que són en Biel Maimó (de s'Auberg), i en Joan, el seu germà. En

Biel veig que arregla el jardí, però veig que té massa feina, hauria de tenir un ajudant, en quant a n'en Joanet, mos hem fet molt amics, cuida d'aquesta Santa Casa, crida als habitants d'aquest poble i endemés de resar el rosari, toca les campanes amb un gran carinyo. A ell i al seu germà els aprecii i els tenc una gran estima, són un bons veinats i els veinats veinadegen.

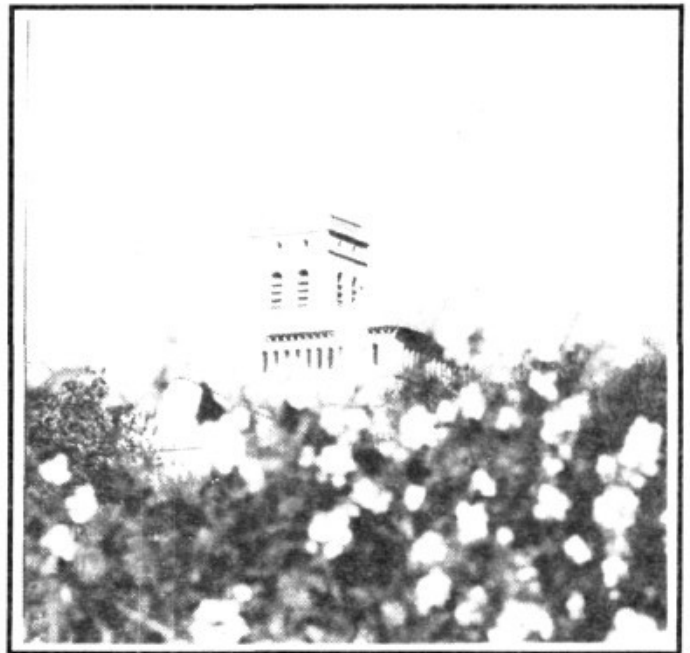
-Bé, has contat i anomenat els que viven amb tú, què més has vist durant aquest 25 anys darrers?

-Capdaval d'el poble he vist, i veig nins i nines que juguen amb l'aigua, que hi ha allà?

-Es la piscina.

-Ja deia jo que duïen poca roba, tanta com en duïen el dia del seu bateig.

També per allà mateix, alguns dies de la setmana veig una

Es Campanar d'Ariany. Fotog.: Joan Ferrer.

pilota que puja i davalla, de què es tracta?

-Es l'entreno de futbol.

-Ah!, ja deven tenir molt bona vista, perque quasi no hi ha llum. A n'es meu voltant a devora han fet una torre, que per ventura volen fer un altre campanar?

-No, què va!, tú ets únic i també insubstituïble.

-Ah!, ah!, ja deia jo.

-Es un depòsit d'aigua per a tot el poble.

-Està molt bé, veig que en 25 anys tot prospera.

Una altra cosa, veig que cada dia unes persones, dones sobretot, sa passegen per els carrers de vora la vila, caminant molt depressa, sa proven qui fa més via o els emcalcen?

-No, és que el metge els ha dit que han de caminar pel colesterol.

-I perque no puguen els escalons des campanar i en faran companyia?

-Bé per acabar què podries dir als arianyers que desde que han nascut sempre t'han vist aquí, a les altures?

-Jo voldria dir-vos, petits, grans i majors, que som la vostra guia, avui, sempre i demà. Vos he vist néixer, créixer i

vos veig cada dia, als qui aquí viviu i els que de tant en quant ens visitau. Pensau que sempre anunciï les vostres alegries i les vostres penes amb el repicar de les campanes. Pensau que vos veig de molt enfora desde llevant fins a ponent. Des d'allà vos veig i me veis, som el campanar d'Ariany, quan vos anau, estic trist i quan tornau estic molt content, perquè sou els meus estimats fills arianyers.

Ah!, i moltes de gràcies als dos joves que cada any posen unes banderes al meu voltant perquè si és poble està de festa, jo també hi estic, perquè jo també som del poble.

Joan Ferrer Ramis, va col.laborar a la primera època.

La independència d'Ariany, una inquietud que va veure la llum

Voldria començar aquesta col.laboració a la revista Ariany, amb un record d'agraïment als nostres avantpassats, pares i padrins, que lluitaren pel que cregueren que era justícia.

Els primers en l'intent, aconseguiren l'any 1924 que Ariany que només era un nucli de població del municipi de Petra, es constituís en Entitat Local Menor, la qual cosa els permetia administrar des d'Ariany algunes competències municipals. Aquest fet no va satisfer totalment els arianyers, ja que venen que els pobles semblants al nostre com Costitx o Lloret, si que es podien administrar ells mateixos.

El segon intent seriós d'aconseguir la independència municipal va transcórrer de l'any 1949 al 1952, i quan ja es cantava victòria, entre desgràcies i maniobres emboirades, el procés va acabar en fracàs i gran desil.lusió per l'enderrocament de moltes esperances, però les inquietuds i desitjos quedaren més vius que mai. S'acabava de fer una injustícia a un poble.

Donat que des de sempre l'esperit s'anava transmetent de pares a fills, quan va arribar el moment oportú, el camp estava femat, aquest moment foren les primeres eleccions

democràtiques de l'any 1979, els designats per voluntat popular per representar tots els arianyers, sabien que el seu compromís era fer la feina necessària per arribar a aconseguir que Ariany fos municipi independent.

Després de nombrosos estudis i reunions, amb la creació d'una comissió mixta, amb representants de Petra i Ariany, s'aconseguiren els pronunciaments favorables a la segregació d'Ariany del municipi de Petra, de l'Ajuntament de Petra, del Consell Insular i del Governador Civil, pel que l'expedient s'adreçà al Consell d'Estat, allà a on va romandre bastant de temps. Però es varen moure tots els fils a què tinguérem accés i finalment el Consell de Ministres aprovà la segregació d'Ariany del municipi de Petra, signant el corresponent decret el Rei Don Joan Carles el dia 30 de juliol de 1982.

Podria estendre'm donant pèls i senyals de tot el procés i de com es va desenvolupar, però ja ho farem en una altra ocasió, el que voldria deixar clar és que segons la meua opinió l'independència d'Ariany, no és patrimoni de ningú, que tot el mèrit és del poble d'Ariany i aquest n'és l'únic protagonista.

Vull acabar amb un record per als que participaren activament en tot el procés i que ja no estan entre nosaltres, i donar la meua més sincera enhorabona a tots els que al llarg

de vint-i-cinc anys han fet possible la celebració d'aquest aniversari de la nostra fulleta, la revista "Ariany".

Antoni Pascual Ribot, batle d'Ariany.

El tema de la independència va esser un tema de portada, ho reflexen aquestes dues portades, la primera del juliol - agost de 1982, i l'altre del

Un somni que ve d'enrera

Fa una quarantena d'anys, estant a Ariany, vaig tenir pensaments de fer una cosa, com una revisteta, que sortís de tant en quant, a on hi quedàs retretada la vida de cada dia, i altres coses de la història del temps passat: però això no passar de ser un somni; perquè, ja decidit, vaig encarregar al P. Jaume Tugores, franciscà, e.p.d., encarregat a les hores de sa revista "El Heraldo de Cristo", que miràs devers la seva impremta lo que costaria aproximadament sa feina d'imprimir.

El P. Tugores s'encuidà de complir s'encàrrec, i me va presentar un pressupost tan alt, que, ni fent de puntes, hi podia arribar de cap manera.

Davant això, i davant tot lo que suposava cercar alguns col.laboradors, amb un mínim de garanties per fer anar la cosa endavant, vaig resoldre apagar es llum i deixar-ho anar, i no pensar-hi pus; deixant-ho per més envant, o perquè un altre s'arriscàs a fer-ho.

Aquesta segona solució vengué anys després, de la mà del rector D. Mateu Amorós, que se va arriscar a fer una "fulleta", que va néixer un poc peruga, i enredada; però que, ben rebuda, i agombolada, va anar obrint-se camí, i de llavonces ençà ha anat cresquent, com poreu suposar, amb totes ses crisis pròpies d'una crescuda.

Avui, al complir els 25 anys, aquella "fulleta" poruga i

Fa una quarantena d'anys, estant a Ariany, vaig tenir pensaments de fer una cosa com una revisteta

enredada en el seu naixement, s'ha convertit en una revista bimensual, que, sense pretenir fer la competència a cap altra, pot bé sortir a rotlo, i ballar amb ses més guapes.

Avui ja no és sa "fulleta", que fou en el començament, i ha canviat fins i tot el seu nom de "fulleta", amb el nom més adient, i significatiu d'Ariany, un nom vell, que ara correspon a n'el poble més jove de Mallorca, que guarda, en part, el vell casal de "S'Auberg", en castellà "albergue", antiga propietat de la família Cotoner, distingida amb el noble títol del Marquesat d'Ariany.

Es jove poble que dóna el nom a sa revista "Ariany", és un poblet, més o manco com ets altres pobles petits, amb la seva particular fesomia; a on hi podem trobar un enfilai de tomàtiques, tan ben compostes i enfilades, que pareixen criades de l'hora; un meló ben dolç o una síndria de molla vermella i grossa, com les sap fer l'amo en Pep (a) Pollo a sa seva granja de devora sa Canova, allà hi trobareu un manat de granats alls collits en es Camp, i lo mateix, hi trobareu ets antics llegums, que cuinaven, i de que en vivien, amos i

missatges; allà podreu veure qualque vell, gaito amb mà, mirant-se la balla assegut damunt el portal de ca seva, o, a lo millor, una figuera de moro guaitant per damunt sa pared de qualque corral.

Per tot això, val la pena fer una passadeta per Ariany, i veure lo vell, devora lo novell, viure una estona lo que queda de la vida pagesa, i alenar es bons aires, que, botant totes ses bardisses, directament arriben de per ses "Tapareres", "Calderitx", "Son Guillot" o "Montblanc".

Si anau a Ariany, i teniu lleguda, pujau també fins a l'església, i antes de entrar-hi vos trobareu amb una placeta, ben guapa, única a Mallorca, amb una mirada, com poques n'hi ha, desde sa placeta, abocats al seu mirador, poreu veure ses cases de Son Guineu, de Son Gibert, es campanar i poble de Petra, es pla de ses Ferritges, ses cases des Pujolet, i fins a Son Bats; mirador que anys enrera era molt alegre, perquè s'hi veien molts de talls de segadors, i moltes eres, a on batien amb bísties, i carretons de pedra, en s'hivern molts de pagesos aferrats a n'es manti de s'arada, qui <<arri ou, arri ou morena o, roig vine>>, i unes llargues corretjades amb so restell posat llauraven sa terra.

Entretinguts dins sa placeta, no descuideu d'entrar a l'església, i la veureu hermosa, perquè ho és, amb una cúpula grandiosa i amb es braç des creuer, enfront des portal dets homes, una imatge del Sant Crist, regal del bon arianyer Sebastià Rubí, i tot es conjunt presidit per la Mare de Déu d'Atocha, Patrona des poble, a qui fan festa cada any, el darrer diumenge d'agost, festa amb xeremies, i vell olor d'alfabuera.

Sa "fulleta" d'ahir, avui, major d'edat, amb el nom "Ariany", recolleix i conte coses, i més coses, de les que passen en el poble, sian grosses o petites, les fa arribar a tots els arianyers, qui, per un o altre motiu, viven escampats per Mallorca, i sens dubte, que amb barco o avió arriba també als qui viven més enfora.

"Ariany", sa revista surada a força de viverons, papilles, i molts de cuidads, trepitjant els 25 anys, avui, ben surada, sana i alegre, està amb unes mans coratjades, alegres i dispostes a mantenir-la, i dur-la endavant sense escatimar la suor, i la feina de cada dia.

Sa revista "Ariany" al complir els 25 anys, es mereix una bunyolada, es mereix s'enhorabona de tots, i trobar obertes en pinte en ample totes ses portes, com un àngel de pau, expressió de vida, signe d'unió, lligam de germanor, guardiana de bones costums, igual que de la sana alegria pagesa, arrelada dins la llivanya de les virtuds, fe esperança i caritat, tan divines com humanes.

A tot això, dic <<Amén>

Visca "Ariany"!

Antoni Rubí, Pvre.

Un arbre que encara s'aguanta

Pareix que fa dos dies que anava a Ca Ses Rubines a cercar una dotzena de "fulletes" per espargir per sa barriada de sa Plaça de sa Creu, jo encara no sabia molt bé lo que era "Sa Fulleta", però impacient, mes rera mes, esperava es dia per anar a espargir-les, els dies i els anys passaren i de cop i volta em vaig veure dins aquest embolic de "Sa Fulleta". Malgrat faci pocs anys que hi estigui dedins, uns 7 anys, aquest temps m'ha bastat per acollir-la, i que a cada número que surt al carrer, hi deixi unes quantes, que avegades són moltes, hores de feina, també permet que hem robi qualque nit cavil.lant coses, i si em demanau el per què? no vos sabré contestar, ja que és una cosa la qual estimes i no saps el per què.

Complir els vint-i-cinc anys d'aquesta publicació, és una gran satisfacció per jo, perque darrera aquests 25 anys hi ha hagut moltes mans, que com avui noltros, hi han deixat les seves ditades.

Si hi va haver una persona que va començar i d'altres que l'han empesa, en moments molt difícils, ara n'hi ha uns altres que la conservam amb més o menys mancances, no faltaria més!

Si D. Mateu podia esser sa soca, hi ha hagut branques, i molt gruixades i fortes, que han aguantat grans ventades, la fuga de D. Mateu d'Ariany, imagin, que va esser un cop molt fort per aquest arbre de "Sa Fulleta", supòs que va esser començar de nou a caminar sense es mestre i pare.

Dins aquestes branques seria injust si no s'anomenàs a ne'n Joan Genovard, el seu germà Jaume, a na Maria Mestre, i segurament pocs més saben vertaderament lo que suposa treure aquesta revista al carrer.

Si hi va haver uns inicis, una etapa intermitja, i avui hi ha un present, que ja són 25 anys, molta de "culpa" la té en Biel Frontera, en Biel Tovell, que no visquent a Ariany du "Sa Fulleta" aficada al recó més endins del seu cor, i si "Sa Fulleta" a sa darrera etapa no s'ha aturada, és perque, en Biel mos ha sabut contagiar del seu esperit dinàmic, i ens ha sabut transmetre un respecte i estima cap a "Sa Fulleta". Ell ha estat qui més de dues vegades ens ha pegat un cop a l'espatlla per aixecar-mos els ànims, o que amb la seva amable caparrudesa no hagi deixat morir aquest trui.

FUL. PARRÒQUIAL
ARIANY
No. 127
Desembre 1981

¿POR QUÉ ABANDONAN LOS PUEBLOS?

Desde antes de tener electricidad
que era un lujo, porque había
que ir a buscarla, desde un pueblo ad-
entro y al pueblo abandonado había
la casa, y por lo mismo antes de tener
agua...

La vida, ahora, es mucho más
fácil que cuando los años de oscuridad
siguieron, que lo verdad es que
por miedo a por justificado. Siempre
habrá que ir a buscarla, y a por
buscarla, en silencio. Hoy
antes de empezar este artículo he
tenido la tentación de escribir sobre
este tema, porque es un tema que
interesa al pueblo, un tema
delegado y olvidado por parte de
nuestro gobierno y que por
esto mismo, pero así también de
nuestro pueblo, hay que hacer
algo. Hay que hacer algo
antes que a la desesperación y la des-
dicha. Entendamos "comunidad" como
un concepto de vida y como tal
como la "responsabilidad" de tal tema
y de tal pueblo.

De si el lugar es bueno, está
todo en la mano de nosotros y en la
mano de nosotros, porque una que
la vida personalmente se es siempre
libertad más.

De hecho, hay muchos de pueblos
abandonados, pueblos en desarrollo
que sólo tienen referencia a la gran
ciudad, y a él se refieren a nivel de
comunidad, y entonces, sólo una
comunidad, tienen personalmente
referencia desde del pueblo
en momentos cuando pueblo
abandonado.

La persona, como individuo tiene y
personal, lo mismo, entonces, un
pueblo...

Siempre que decidimos y entonces inter-
venciendo, entonces, desde que se
tiene los problemas de todos, personal-
mente, así entendamos el problema de
todo esto.

De hecho de pueblos abandonados y
de pueblos de todo mundo, por un
momento se es siempre entonces, sólo
a la cultura del día, entendamos
entonces, siempre con los días por venir y
por venir. No tenemos más que
esperar al cambio de una vida. "Hoy con
nosotros" y no por ello nunca
dejará de ser, pero que se puede
de "nosotros" como cultura de
"nosotros" de hecho, entendamos el
"nosotros" de todo mundo, entendamos
de todo mundo, entonces, y sólo
por venir y por venir. ¿Qué nos
quiere decir una vida más? De hecho,
no tenemos entendamos sólo (la cultura
entendamos sólo) Pero que se
de todo que lo entendamos, por lo
entonces a un cambio, siempre con...

El primer número amb el format actual,
era el desembre de 1981

Gràcies a tots voltros, els que la fereu néixer,
els que a una època o s'altre l'heu duita a bon
terme, i els que avui anau col.laborant.

Ben pocs pobles de Mallorca poden bravejar
de tenir una revista de 25 anys, i esperem que
siguin molts més!

Jaume Taberner Ribot.

De la fulleta a la revista

Corria la dècada dels anys seixanta quan hi hagé, diguem-ne, una eclosió de publicacions locals, la majoria d'elles foren el llevat de l'actual Premsa Forana. Generalment eren de tamany quartilla i de tan sols quatre pàgines, eren temps d'estretor econòmica i de reduïts mitjans. Totes aquelles publicacions sortien al carrer de la mà d'entitats culturals, gràcies a l'ajut desinteressat d'uns mecenes o d'organitzacions aixoplugades per l'església, com és el cas de la fulleta ARIANY, que sortia a la llum l'any 1969 fruit de la col.laboració Parròquia-Tele Club.

Dins la mateixa truiada hi podem posar "Bellpuig" d'Artà, "Perlas y Cuevas" de Manacor, aparegudes l'any 1960, alguns anys més tard veren la llum, "Hero" de Santa Margalida, "Sant Joan" de Sant Joan, "El pueblo", i altres que pocs anys després desapareixien per diferents motius del món cultural.

A finals del 81, concretament pel mes de desembre, i suposant una gran esforç, el número 127 de la revista

ARIANY (imprès ara als tallers "d'Apòstol y Civilizador" de Petra), estrenà nou format Din A4, deixant endarrera el tamany quartilla.

Aquells primers anys foren difícils, sobrats d'il.lusió prò mancats de recursos econòmics, pocs mitjans tècnics i la censura que vigilava de ben aprop tot lo que es publicava, tant pel contingut com per la llengua emprada. Així i tot en sobrevisqueren unes poques, entre elles ARIANY.

Per tot això i per tot el que han suposat aquests 25 anys de sacrificis, d'esforços, i també, per que no, d'alegries, des de la presidència de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca, a la qual pertany la vostra estimada "Fulleta", des del juliol de l'any 1985, vos desig una llarga i fructífera vida pel bé de tota la comunitat d'Ariany.

Carles Costa i Salom.

Es el President
de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca.

De les herbes aromàtiques i les fruites prohibides al cançoner eròtic del camp de Mallorca

Per Gabriel Janer

La meua aproximació a l'estudi de la Literatura de Tradició Oral esdevingué, ara fa 30 anys, de manera gairebé fortuïta. Entre 1962 i 1977, vaig recórrer els pobles i els llogarets de l'Illa encercant les cançons eròtiques, altrament dites "cançons profanes", "cançons de la broma bruta", etc., que els recol·lectors de materials folklòrics, sovint per la seva condició de clergues o per la seva mentalitat conservadora, havien deixat de banda. Vull dir que a la base de la meua motivació cal veure-hi el voluntarisme que durant la dècada dels 60 i a començaments del 70 encara definien les accions culturals més significatives.

Un any després de donar per tancada la investigació de camp i, mentre preparava l'edició del llibre, Joan Fuster va publicar un article a la revista <<Serra d'Or>> sota el títol "Salvem el patrimoni eròtic" en què reafirmava la primera intenció de la meua recerca: la recuperació dels materials literaris de tradició oral de caràcter eròtic. Fuster escrivia: "havíem decidit que la <<història>> no era solament una llista de batalles, de matrimonis dinàstics, d'embolics diplomàtics. Però tampoc no s'acaba amb les llistes de preus i de salaris, amb els diagrames de les crisis econòmiques, amb les peripècies de la lluita de classes. Hi ha una altra <<història>> pendent, referida a la gent de cada dia: què menjaven i com, com es divertien i en/amb què, com hi quan fornicaven. Tot va lligat, naturalment: les batalles, les crisis econòmiques i l'ús dels genitals" (1).

Però el meu interès es dirigia, fonamentalment, a reflexionar sobre els mecanismes del llenguatge a l'hora de parlar del sexe. "Dins totes les cultures de la terra -escrivia llavors-, el sexe apareix evocat, suggerit i cerimonialitzat. A tot arreu del món, penetra els vestits i les danses, els jocs i el llenguatge. Un llenguatge que -com podem comprovar en el Cançoner- ens arriba amb una forta càrrega alliberadora i subversiva" (2). Avui, faria referència a la carnalització del llenguatge eròtic del Cançoner, al transvestiment del vocabulari, a

l'eufemisme burlesc... És a aquesta "exaltació grotesca de la norma" per mitjà del llenguatge a què feia referència Mª Aurèlia Capmany en el pròleg que va escriure perquè servís d'encapçalament al meu aplec (3). Posteriorment, només tres anys després, em sortir publicat el segon volum, tornava a subratllar la vitalitat del llenguatge de què hom s'ha servit per parlar del sexe: "també sobre aquest tros de roca de la Mediterrània l'home s'ha agradat d'explicar contarelles picardioses, de contar coverbos que parlen d'amor, facècies de burla i rondalles picaresques, luxurioses i galants. És, probablement, una bella herència mediterrània. Una cuolla dels homes d'aquests pobles que s'han agradat sempre de recrear la vida esmolant la paraula enmig de les places, en les festes, en les converses hivernenques a la vora del foc. Un antic heretatge fet de passions que cremen tant com el sol d'aquesta terra, o pot ser teixit de penombres de lluna creixent dins la mirada dels homes i les dones d'aquestes contrades. Bella ventura, la d'uns homes capaços d'enterbolir-se el cap a força de paraules, d'històries d'amor, de calentors nodrides dins la mirada dels déus, d'ardors de febre, foc que fa viure, perquè és la vida allò que cerca l'home recrear amb els mots" (4).

(1) FUSTER, Joan. [Salvem el patrimoni eròtic]

[Serra d'Or, febrer de 1978. (Pàg. 35)]

(2) JANER MANILA, Gabriel. [Sexe i cultura a Mallorca: el cançoner]

[Edit. Moll, Mallorca, 1979. (Pàg. 15)]

(3) CAPMANY, Maria Aurèlia

[La retòrica del sexe]

[In: G. Janer Manila, Op. Cit. (Pàg. 10)]

(4) JANER MANILA, Gabriel.

[Sexe i cultura a Mallorca: la narrativa oral i el teatre]

[Edit. Moll, Mallorca, 1982. (Pàg. 7)]

(5) VEG, BAUTIN, Mijail.

[Cultura popular en la Edad Media y el Renacimiento]

[Barcel. Barcelona, 1973.]

Però la recreació de la vida a través de la paraula es troba a la base de l'experiència literària. Es tracta, llavors, de rastrejar els mecanismes de què se serveix el llenguatge per transformar en art allò que seria un acte simple de comunicació. Aquí, intentaré de fer-ho a través de les cançons eròtiques del camp de Mallorca, amb la intenció de mostrar o de demostrar que el transvestiment semàntic -en carregar-se les paraules de significats obscens- s'integra en una operació més extensa, característica de la cultura popular: la percepció carnavalesca del món (5).

Aquesta carnavalització del sexe és construïda a partir de la comprensió burlesca de la realitat. Aleshores parlem de realisme grotesc, en el sentit d'exageració, d'hiperbolització d'allò que fa referència a les necessitats primàries del cos. Es tracta d'un procés de construcció poètica mitjançant el qual el sexe s'interpreta sota el prisma de la comicitat i de la burla. Però es tracta d'una comicitat regeneradora, vitalista, capaç de destruir, si més no de debilitar, tot allò que és rígid. Llavors, m'atrevesc a parlar de naturalisme optimista. No ho és, optimista, el naturalisme d'aquesta cançó felanitxera?:

Sa poma de sa padrina
no li pot pervenir mal,
perquè ha esquinçat es pardal
de cent soldats de marina.

El llenguatge eròtic del Cançoner es genera en la utilització de les capacitats còmiques d'un fenomen lingüístic d'extraordinària eficàcia: l'eufemisme burlesc, i en l'associació d'allò que és grotesc -la comicitat en el seu aspecte meravellós- al deliri. Es tracta d'una forma especial de fantasia humana vinculada a la percepció carnavalesca del món, al plaer de riure.

Però no es tracta d'un eufemisme en el sentit estricte. El Diccionari Fabra diu que l'eufemisme és una figura que consisteix a emprar un mot o expressió suau, inofensiu, en lloc d'un de dur, indelicat... L'eufemisme burlesc -també se'n diu eufemisme simulat- es distingeix del veritable eufemisme per la mancança d'un propòsit seriós d'atenuar la realitat desplaent. Ans el contrari, se situa al costat oposat de l'eufemisme i sovint, es redueix a una habilitat literària que permet de subratllar l'aspecte més alegre tot servint-se de l'efecte sorpresa. És evident el paper que juga la sorpresa en aquesta cançó recollida a Ruberts:

Madò Tronca, madò Tronca
des terme de Sant Joan,
vos teniu sa poma gran;
per això sempre vos ronca.

Sovint, l'eufemisme es vincula a la interdicció social d'una paraula (6); l'eufemisme burlesc, no obstant, intensifica, mitjançant la fantasia còmica, el sentit restringit de la paraula proscriu, alhora que es burla de la prohibició.

Els mitjans de substitució o de transvestiment parteixen sovint d'associacions psíquiques que ens vénen donades per la llengua. Per exemple, la paraula "pardal" sinònim d'ocell, ha esdevingut un substitut metafòric del membre viril. Un símbol fàl·lic conegut arreu. Llavors, per extensió, els noms populars dels ocells han servit per denominar el penis: "es pardal", "sa perdiu", "es xorric", "es mussol", "es canari", "es puput", "es gall", "es gorrió", "es buscaret", "s'indiot"...

Vegeu-ne alguns exemples extrets del Cançoner:

Una poma, dues pomes,
tres pomes fan un ramell.
Quan ve sa dematinada,
sa poma crida s'aucell.
(Sa Pobla)

¿Vols que anem a cercar mudes
de l'arbre de l'argent viu
i empaltaré sa perdiu?
Si m'aferra, en tindrè dues.
(Petra)

Es rector de Sant Marçal
va fer una fantasia:
se va esqueixar sa camia
amb sa punta des pardal.
(Llubí)

La qual ens remet a una cançó gallega en què l'ocell torna a esdevenir el símbol alegre del fal·lus:

O cura ten un paxaro
no sei qué paxaro é;
alá pola media noite
ponse o paxaro de pé (7).

I que ens retorna a una altra cançó de Mallorca, recollida a Mancor, de la qual existeixen diverses variants que insisteixen en la imatge de l'ocell que s'adreça:

Jo tenc un animalet
que no té ossos ni espina,
quan sent olor de fadrina,

(7) Equipo A.P.
"O crero na literatura popular galega"
Akal. Madrid, 1975.

(8) Veg. ULLMANN, Stephen.
"Précis de sémantique française"
Edit. Franck. Berna, 1975.

(6) Veg. GALLI DE' PARATESI, Nora.
"Le brutte parole"
Arnoldo Mondadori Editore. Torino, 1969.

s'empina i s'aixeca dret.
(Mancor)

La cançó gallega ens informa de l'hora en què "ponse o paxaro de pé": quan és mitjanit. La cançó mallorquina explicita la circumstància: "quan sent olor de fadrina". L'olor de fadrina és, doncs, la causa necessària.

Els mecanismes de substitució s'ordenen segons els principis que regeixen el canvi de sentit, evidenciats per Stephen Ullmann (8) i que recolzen en la contigüitat i la similitud.

És evident que existeix una relació de contigüitat de formes, una similitud de referents entre el mebre viril i: "sa xeremia", "es fobiol", "sa trompa", "sa verga", "s'espasí", "s'estaca", "sa cuca", "es ciri", "es pebre", "es ràvec", "es ble", etc.

Va somiar sa poblera,
abans de despertar-sè
que li posaven un ble
dins sa seva llumenera.
Se feia endavant i enrera;
i llavó no va esser ver.
(Porreres)

Sa fia d'En Pilla-Cristos,
quan li entraven s'espasí,
sa mare la va sentir
dins es llit amb uns bons giscos.
(Llubí)

Tornam a trobar-la, aquella similitud de referents, en múltiples imatges, a les pàgines del Cançoner. M'agradaria exemplificar-la, finalment, a través dels termes de substitució extrets del vocabulari de l'agricultura, especialment referits a les herbes aromàtiques i a les fruites prohibides.

Els noms de les terres cultivades -l'hort, el sementer, la pastura, la garriga, etc.- han procurat múltiples designacions metafòriques del sexe de la dona i les accions de treballar la terra, d'empeltar els arbres, de llaurar el guaret, de conrar el sementer, s'han fet servir per denominar l'acte sexual (9). Es tracta d'un

(9) TOSCAN, Jean.

"Le carnaval du Langage"

Presses Universitaires de Lille. Lille, 1981 (Pàg. 1427)

(10) També al Cançoner, trobam, però amb menys freqüència, la metàfora del jardí plaent aplicada al sexe de l'home. Vegeu a tall d'exemple aquesta corrandà, atribuïda al glosador algaidí Bernat Fullana i Garcias (1917-1992):

Tenc un jardí tan florit
que és una cosa de veure;
Margalida, t'ho pots creure,
si hi vols venir, te convit.

(11) LE GOFF, J.

"Lo maravilloso y lo cotidiano en el Occidente medieval"
Gedisa. Barcelona, 1985. (Pàg. 38)

heretatge que ens arriba de Roma i que podem trobar tant a Boccaccio com a Rabelais.

El sexe de la dona esdevé, llavors, un petit paradís, un hort venturós (10), l'espai afortunat, el punt on el goig de viure alcança la felicitat. És una projecció del paisatge idealitzat de Teòcrit o de Virgili, del "locus amoenus" medieval: l'espai idíl·lic de la bona ventura. És l'indret on els trobadors projecten la utopia amorosa (11). "...Anaven per aquella selva qui era molt bella e abundosa d'arbres, fontanes, prats e ribatges", escriu Ramon Llull al "Llibre de Sancta Maria". En aquest espai somrient creixen les herbes aromàtiques: el fonoll, el moradui, l'herbasana, el julivert... Escriu Llull, a l'hora d'explicar la bondat dels paratges de Miramar:

Enfre la vinya.l fenolar
amor me pres. (Cant de Ramon)

Sabeu que el fonoll és una planta de la família de les umbel·líferes que, en aplicar-se al Cançoner, per aquell estrany mecanisme de similitud entre els referents, s'apropia d'una insospitada i imprevisible càrrega burlesca:

Na Joana de Son Estela
va dir an el Pare Bordoy:
Si no em tocau es fonoi,
no torn pus a sa novena.
(Llubí)

Aquest jove té tossina
i no és de refradament.
Sabeu de què té talent?
de moradui de fadrina.
(Lloseta)

Les herbes aromàtiques i les fruites prohibides del paradís. la poma, la figa, la pruna... Eva, la mare dels homes, va menjar-se la poma proscriu i en féu menjar a Adam. Era una poma que, només de menjar-ne, els faria tornar com déus.

Però només si fossin déus podrien realitzar el desig d'aquells dos amants que gosaren dir-se amb cançons:

Vida trista, vida trista,
vida trista, ja ho he dit.
Voldria tenir es xoric
per combatre amb vós anit
tres pics més llarg que la vista.
-Resposta vos vui tornar
allà on me preguntau.
Voldria tenir es meu trau,
per assaciar aquest brau,
tres pics més gran que la mar.
(Llubí)

Gabriel Janer Manila

Un començament anecdòtic

Era l'estiu de 1968 quan un grup de joves d'Ariany, d'edats compreses entre 14 i 15 anys, emprenien una petita aventura, a manera d'experiència, empesos i animats per l'esperit emprenedor i dinàmic de D. Mateu Amorós. Simplement es tractava d'una convivència en grup durant una setmana, allunyats de la família i d'altres deures propis de l'edat.

El resultat fou altament positiu per tots els membres del grup, de tal manera, que es va decidir posar en pràctica l'edició d'un diari que servís per recordar aquella aventura.

L'esforç per dur-lo a terme fou dur. Només es contava amb unes quantes fotografies d'aficionat principiant, una màquina d'escriure manllevada i una bona dosi de voluntat. No hi havia fotocopiadores per multiplicar l'edició i el resultat final varen ser quatre exemplars escrits a màquina amb paper carbó i les fotografies aferrades al més pur estil estudiantil: "pegamento <<imedio>>".

El dia 8 de desembre del mateix any, festa de la Immaculada, va esser el dia de l'entrega d'uns exemplars, que si bé no podien ser un model de perfecció en la seva composició i redacció, si ho podien esser en el seu contingut, un mostrador per tots els que volguessin seguir l'exemple dels que havien fet possible tal empresa, de la que podien i havien de sentir-se orgullosos, no sols per lo que representava en aquell moment, sino també per la transcendència que podia tenir en un futur.

No hi va haver exemplars per tots i s'anaren passant d'un a l'altre, des d'els mateixos protagonistes a familiars i altres interessats.

És possible que aquella experiència, que va començar com una anècdota, fos l'espina que encengués la flama que després de 5 llustres encara segueix viva per exemple de generacions, ja que membres participants de la mateixa, encara avui segueixen al peu del canyó participant en la revista Ariany.

No hi ha cap dubte que un poble com el nostre, contant amb escassos medis, tant materials com humans, el desenvolupament de qualsevol activitat de tipus cultural amb caràcter voluntari, sempre representarà un esforç superior per els qui ho duguin a felicitat i no per això, s'ha que defallir, ja que suposa posar en perill la continuïtat de l'empresa, que sempre serà digne dels millors elogis.

Després de 25 anys, es pot analitzar més fredament el valor de l'esforç pel desenvolupament d'una activitat gratificant a llarg plaç.

A quí no li agrada recordar la imatge de la seva infància, de la seva joventut, de la seva maduresa o també d'aquelles persones amb les que per circumstàncies de la vida s'ha perdut el contacte? També agrada recordar les velles anècdotes i vivències de tot un poble. També agrada recordar el desenvolupament progressiu en determinades activitats o el declivi en altres. Així, juntant totes aquestes matèries i moltes altres, amb el pas dels anys s'haurà anat plasmant la història del nostre poble, que serà la única que servirà d'exemple o d'escarment per generacions futures.

Servesqui tot això per felicitar a quans han fet possible aquests 25 anys de vida de la revista Ariany i fer una cridada de col.laboració per a la continuïtat de la mateixa, en una constant de superació i avanç per fer més compacte a tot aquest col.lectiu que forma el poble d'Ariany.

Josep Maimó.

ARIANY
Nº 136
Febrer 1968

UN PROJECTE POLÈMIC

El Local Parroquial i la seva funció...
 És imprescindible pensar en la possibilitat d'obtenir una informació que ens serveixi de referència...
 Per tal d'obtenir, i donant a l'organització...
 Grup de Redacció

ARIANY
Nº 137
Abril 1967

CESSIÓ DEL LOCAL PARROQUIAL

Des de dia primer d'abril d'aquest any, les actes del local parroquial...
 Per aquest motiu, com he dit anteriorment...
 Grup de Redacció

El tema del Local Parroquial sempre ha tingut una reivindicació per part de la Revista, en aquests dos números va esser tema de portada, el primer era el gener - febrer de 1986, el segon era el març - abril de 1987.

Ariany: una vila i municipi de fondes arrels històriques

Per Bartomeu Enseñat

Dalt d'un pujol que corona una magnífica església s'hi arremolinen uns centenars de cases que sàviament ordenades formen carrers que puguen i davallen subjectes a la configuració orogràfica del terreny, dominant amples panoràmiques dels conreus que foren del Marquès d'Ariany (1), nom propi d'aquesta vila i heretat antiga de la il·lustre casa i família dels Cotoners de Palma, tal com ja explicava l'any 1789 aquell escriptor i viatger anomenat Jeroni de Berard. El temple, segons observava l'esmentat autor, és obra del marquès Marc Antoni Cotoner, el qual, prenent com a model l'església de Sant Antoni del Portuguesos de Madrid, la va fer construir de la mateixa manera, és a dir, amb figura ovalada sobre sis pilars àtics, estriats i alts. I tot fent referència als carrers i carrerons que puguen i davallen diu la cançó popular:

A Ariany tot són serrals i costes.

La seva situació ens fa pensar que potser des de temps molt antics, fou aquest lloc el solatge escollit per a l'assentament d'un poble, ja que com a punt estratègic colombrà extenses i fèrtils terres, sient aquesta altura, per altra banda, continuació de terrenys accidentals on creixen arbres fruitals com són les figueres, garrovers i ametllers, passant llavors a les planures on es fan els cereals i les verdures. Observava Berard que "la vileta es troba en paratge alt, pedregós i més àrid, però els seus voltants són terres humides, fèrtils, a causa d'un torrent, cap a la part de tramuntana, que diuen de son Bac..."

De la bellesa de l'entorn i de la bohomia de les gents de l'Ariany d'avui i d'ahir ha dit l'eximí poeta Miquel Bota Totxo:

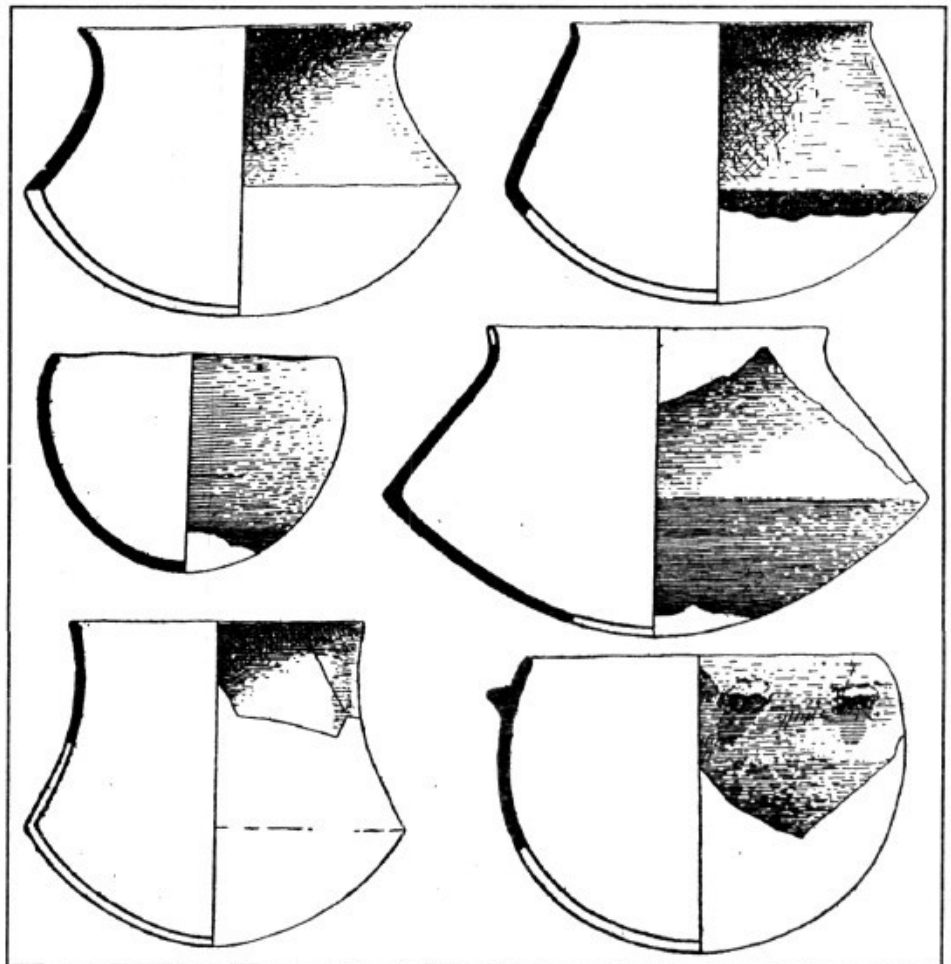
"Ariany terra joiosa,
Ariany terra d'amor,
Terra noble i generosa,
de pau i de germanor."

Però potser han estat els arqueòlegs els autèntics descobridors de les arrels més endinsades i remotes en el temps d'aquesta vila, avui municipi independent, ahir de Petra, ja que les descobertes han estat importants i generosament reveladores, de manera que podem saber moltes dades dels seus primitius pobladors i també de les successives etapes i vicissituds ètniques i culturals que envolten quatre mil anys de la nostra història.

Si per una banda el nom d'Ariany existia, com diu Bover, a l'època àrab i era alqueria de vuit jovades que el rei En Jaume El Conqueridor donà en el

Repartiment a Bartomeu d'Aulona i llavors passà a Ramon Vivot i de la família d'aquest l'heredaren els Cotoner, ja a les darreries del segle XVI... per altra banda ens ofereix uns testimonis dels temps més primitius representada per coves i restes de construccions talaiòtiques arribant amb tot plegat a la conclusió de que Ariany va ésser una zona sempre poblada, dada que recolzaria la nostra hipòtesi de lloc estratègic des de la prehistòria.

Pensament constant ha estat a l'home de tots els temps la conservació dels seus restes mortals. Així podem assegurar sens perill d'equivocar-nos, fou costum universalment seguit, el de tributar honors fúnebres als morts, costum al que serveix de base la creença també consignada a totes les religions d'una altra vida posterior a la que acaba en la terra. Encara que desaparaguessin tots els monuments artístics o literaris que donen notícia d'una època o d'un poble i només n'haguéssim pogut conservar els sepulcres, no seria gaire difícil venir en coneixement dels seus costums, descobrir l'esperit de la seva religió, els seus rites, els seus simbolismes o les seves

Fragments de ceràmica trobats a la cova de Sa Canova d'Ariany

(1) El nom d'Ariany "ens condueix a descartar un origen aràbig o una formació de data catalana, per exclusió, doncs, hem de creure que és un nom mossàrab", diu Joan Corominas-Mascaró Passarius, "Onomasticon Cataloniae" vol I, "Toponímia antiga de les Illes

cerimònies. El poble egipci, per exemple, arrel i bressol de la civilització d'Orient, prestava gran esment a tot allò que es relacionava amb l'existència d'ultra-tomba, des del famós "llibre dels morts" a la construcció de piràmides, mastabes i hipogeus, de la momificació dels cadàvers a la preparació de mobles i atuells per a la segona vida. L'home, segons això, només baixa a la tomba per a ressucitar i després de la seva ressurrecció iniciar una nova vida de goig i consol al costat de l'astre lluminós. Aquestes creences, possiblement importades d'Àsia a Egipte, sembraren llavor entre pobles més occidentals, per influència dels anteriors, com Grècia i Roma i abans que Roma, Etruria, tot per tal de lliurar els morts de la seva destrucció material, amagant-los dins cambres funeràries i sepulcres soterranis, moltes de vegades acompanyats de tota una varietat d'objectes i utensilis, mobiliari fúnebre, certament, però que responia per la seva naturalesa a la posició social que els difunts haurien ocupat en vida. Així per exemple, els guerrers eren soterrats amb les seves armes i pertrets, les dones amb les seves joies i objectes de tocador i els nins, fins i tot, alguna vegada, amb les seves juguetes, (recordem per dir-ne algun cas, la munyeca romana de fusta).

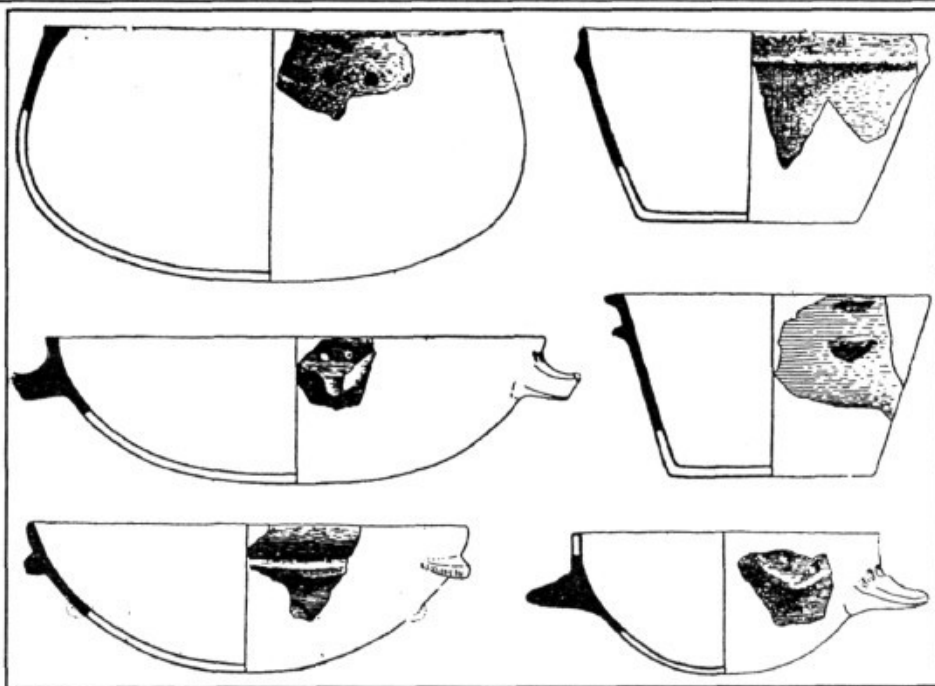
Els grecs cremaven o inhumaven indistintament els seus cadàvers. Demócrito atacà fortament la costum de cremar-los, preferint fossin inhumats per l'esperança d'una ressurrecció; en lo qual veim les influències egípcies, mentres Heràclito, al contrari, el seu constant contrari, mirava el foc com element general, recomenant que es cremassin els cossos, esperant que la flama que tot ho purifica, purificaria igualment les ànimes.

Es indubtable que la cremació estigué en ús a diferents pobles de l'antiquitat, en canvi a Mallorca no tingué efecte fins a la dominació Romana, i així i tot es mantengueren els dos rites.

Tot quant aquí havem exposat, ens demostra que els pobles d'Orient transmeteren la seva civilització a l'Occident i, a nostre modo de veure i entendre, els coneguts amb el nom de fenicis, en les seves correes marítimes per tot el continent europeu, els elements de les arts i ciències que trobaven d'interés en el florents pobles amb els quals sostenien un comerç actiu, elements que, confundint-se amb els que trobaven entre els aborígens d'Occident, determinaven les manifestacions de les seves creences religioses.

Posteriorment els grecs se sobreposaren i progresaren en més força i via que els altres pobles.

Les guerres serviren a maravella per les aspiracions de l'esperit eminentment creador d'aquest poble que s'elevà sobre els demés i, ja amb la força material de les armes, o amb la superioritat intel·lectual a que havia arribat, va sotmetre a uns i helenitzar als altres. Dins aquest contexte es poden inserir

Fragments de ceràmica trobats a la cova de Sa Canova d'Ariany

algunes informacions sobre els monuments prehistòrics més importants de la comarca d'Ariany:

Cova de "Sa Canova"

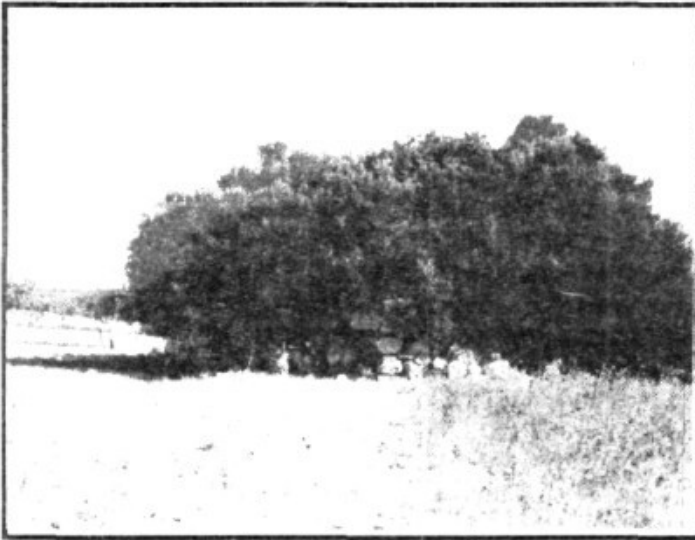
Desde el primer moment, l'estudi del seu jaciment creà molts de problemes i confusions als investigadors, ja que els nous testimonis i materials recollits, per sí mateixos, es constituïen en elements capaços de donar un sentit diferent a idees i conceptes que anteriorment havien sigut els fonaments en que es mantenien les hipotètiques conclusions de la història primitiva de Mallorca.

Per un millor coneixement històric del tema i la seva difusió reproduïm fidelment còpia de la comunicació i col·loqui que tingué lloc a n'el paraninfo de la Universitat de Madrid amb motiu del "II Congreso Nacional de Arqueología". marzo de 1951. (Separata publicada por la Institución Fernando el Católico).

NOTICIAS SOBRE EL HALLAZGO EN MALLORCA DE UNAS CERAMICAS ARCAICAS CON DECORACION INCISA.

El problema planteado con el hallazgo de un fragmento de cerámica con decoración incisa, el cual fue hallado por Cabré en Felanitx (Mallorca), dio origen a una serie de estudios y excavaciones, principalmente por el "Institut d'Estudis Catalans". Pese a haberse hecho una excavación metódica y completa en las Cuevas dels Bous y Calenta de Felanitx, lugares de hallazgo, el resultado fue negativo al no encontrarse ni un solo fragmento análogo ni similar al citado por Cabré, provocándose con ello una serie de controversias entre los investigadores. Llegó a ser desmentida por Colominas la veracidad de tal hallazgo, dándose por tanto como una noticia falta de precisión y de dudoso alcance en el estudio de la prehistoria balear.

Ahora bien; si desde aquellas fechas analizamos los

Calderix Vell. Un poblat en ruines.

hallazgos en otras partes de Mallorca, de fragmentos de cerámica con decoración incisa y otros hallados por nosotros muy recientemente, quizás podamos llegar a una conclusión que, si bien, no del todo completa, servirá como aportación al intrincado secreto de nuestra Prehistoria Balear.

En primer lugar citaremos un fragmento de cerámica incisa, hallado en la cueva de Vernissa de Santa Margarita por Colominas y el cual se encuentra depositado en el Museo Arqueológico de Barcelona y cuya decoración es idéntica a la del fragmento hallado a la Cueva dels Bous de Felanitx, o sea: triángulos rellenos; con la única diferencia de que el fragmento no presenta el relleno de blanco en sus incisiones.

Este fragmento salió, como queda dicho, en la Cueva de Vernissa acompañado de una gran variedad de vasos hechos a manos, de técnica relativamente arcaica, dominando entre ellos los cuencos semiesféricos, algunos con cuello y borde saliente, otros aquillados, unos con muñones, algunos de los cuales tienen pequeños orificios verticales.

Un vaso grande que pudo ser reconstruido, presenta el cuello con hendiduras dactilares y algunos con base semiesférica y cuello tronco-cónico.

Sabemos de algunos otros hallazgos de cerámica con incisiones, pero, para abreviar, los pasaremos por alto para dar noticias de unos fragmentos hallados recientemente en la cueva natural de inhumación Sa Canova de Ariany, los cuales debido a su abundancia y variedad, nos pueden llevar más concretamente al fin por nosotros perseguido.

En la finca denominada Sa Canova del término municipal de Ariany (Mallorca) y en ocasión de practicarse una remoción de tierras, sacando las rocas salientes y abrirse hoyos para la siembra de arbolado, dieron con dos rocas circulares que conducían a una cueva natural a unos dos metros bajo tierra.

La curiosidad del dueño y de los obreros que trabajaban hicieron que se practicara una excavación. La remoción de las tierras hecho por manos profanas en la materia dio por resultado la destrucción de un rico yacimiento. Mal que ya no tiene remedio, y que es de lamentar, aunque gracias a los fragmentos de cerámica y tres hojas de puñal que fueron recogidos por nosotros podemos dar alguna idea de la

importancia de la misma:

De entre la cantidad de cuencos y casquetes semiesféricos y vasos de base esférica y cuello tronco-cónico, aparece una porción de fragmentos con decoración incisa.

De todo lo expuesto deducimos las consecuencias siguientes:

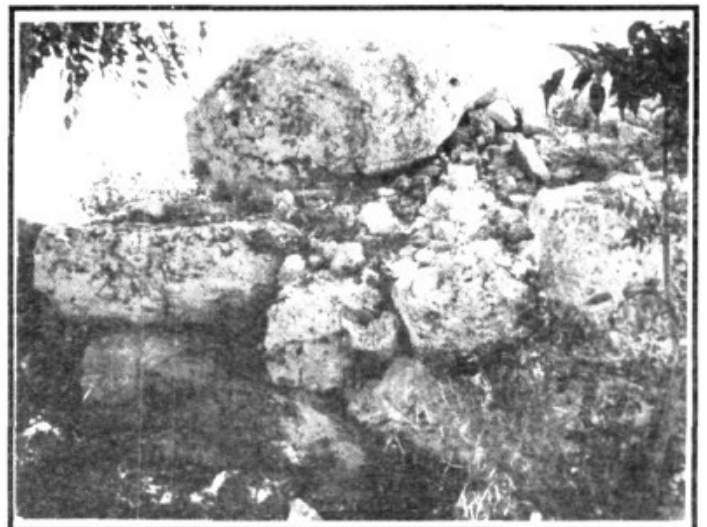
El discutido fragmento de la Cueva dels Bous de Felanitx es auténtico en su procedencia mallorquina. Con el ejemplar de la Cueva Vernissa (Santa Margarita) hallado por Colominas prueban por si solos que Mallorca participó en la vasta provincia de cerámicas incisas en mayor o menor relación con el vaso campaniforme. Pero el hallazgo de Ariany confirma y precisa la deducción anterior: Mallorca estuvo poblada ya en la primera edad del bronce, en fecha que podemos provisionalmente situar alrededor del año 2000 (antes de J.C.).

Nuestras rebuscas nos permiten insinuar que el conjunto cerámico inciso de Ariany parece relacionarse con Cerdeña e Italia, acaso más que con España. Las semejanzas son grandes con algunos niveles de Arene Candide. Es, pues, en dirección mediterránea insular que creemos se encuentre el origen de esta cultura, mejor que una colonización algárica.

En el II Congreso Arqueológico Nacional intervino en este punto de la argumentación el señor Pericot, quien dijo que quería hacer resaltar la importancia extraordinaria que tiene según su parecer esta cerámica que presenta el Sr. Enseñat, porque "por vez primera tenemos con seguridad el hallazgo de cerámica con decoración incisa en Mallorca".

"Esto plantea el problema de la cultura balear, y su relación con el grupo sardo-italiano. Me parece realmente que los fragmentos que nos han enseñado deben relacionarse mucho más con ese mundo oriental que con lo español. Por otra parte eso indica que con una rebusca más cuidada saldrán muchas más estaciones para darnos algunas formas más completas de estas cerámicas incisas. Creo que es una de las aportaciones más interesantes a este Congreso".

El señor Serra Ráfols hizo observar que el estudio de la cuestión arqueológica de Mallorca que ha sido ya motivo de varios cambios de orientación en la apreciación, ahora se debe plantear con nuevas fases. "Por un lado -siguió diciendo-

Son Rullan Nou. Restes d'una construcció talaiòtica.

tenemos estos fragmentos incisos como acaba de decir Pericot y después tenemos toda una cultura a la que se ha dado una cronología muy tardía, por ejemplo los toros de Costitx, y tantas cosas raras que aparecen en Mallorca, serían de una época muy tardía, incluso romana. En realidad habíamos excavado varios yacimientos con una estratigrafía muy indecisa, muy poco apreciable y ahora al moverse unos yacimientos parecidos parece que volvemos a ver se trata de hallazgos anteriores a la época romana y por lo tanto frente a estos hallazgos, que no tienen paralelo alguno con la Península, sino que más bien ofrecen paralelo con Oriente Mediterráneo, vuelve a plantearse la teoría de la relación de la Islas con las cosas del Oriente y no con las cosas peninsulares. Es de desear que los trabajos del Sr. Enseñat se prosigan en Mallorca con la misma precisión en el estudio de la estratigrafía con el fin de que todo ese complicado y nebuloso problema de los orígenes de la civilización mallorquina se vuelva a plantear y estudiar con bases completamente nuevas y más justas que aquellas que hemos tenido hasta el momento".

Pregunta el Sr. Martínez-Santa-Olalla si todos los objetos presentados son del mismo yacimiento, tanto la cerámica incisa como los vasitos y cierta cerámica pintada.

El Sr. Enseñat afirma, pero exceptúa la cerámica pintada.

El Sr. Martínez-Santa-Olalla, dice: "debo felicitarle ante este Congreso por el hecho de que de la manera más laudable y generosa se haya realizado una tarea que desde hace por lo menos 15 ó 20 años hechábamos todos de menos, que era el aportar un criterio nuevo rigurosamente científico y con estratigrafía; documentos que permitan plantear, en la forma que ha hecho nuestro compañero el Sr. Enseñat, el problema de las islas que se había reducido a una mínima expresión en su ámbito histórico. Los descubrimientos que nos presenta el Sr. Enseñat nos permite una vez más presentar un documento inédito y desconocido que es esa cerámica pintada: por vez primera en Baleares ha sido cerámica pintada del primer Bronce Mediterráneo importado; se trata de una cerámica extraordinariamente fina, muy depurada, perfectamente cocida en horno y pintada en el estilo que en la Península nos va siendo ya muy familiar en todo el primer Bronce Mediterráneo. Ya nosotros en una excavación del seminario de Historia Primitiva, en Tabernas, hemos encontrado una perfecta estratificación en la cerámica. Baleares nos da el primer documento de un valor histórico excepcional que se viene a reforzar en un momento más tardío que tiene que corresponderse ya con la tipología del Bronce, al final del primer Bronce Mediterráneo, transición al segundo, a la época del Algar, y que nos presenta, precisamente abundando en la opinión de los Sres. Enseñat, Pericot y Serra el cómo las Islas Baleares no dependen, no pueden depender de la Península hispánica sino que corresponden y dependen de un Mediterráneo Central, en sus entronques con el Egeo y con su aportación norte africana y no desde la Península".

Intervinieron luego la Sra. Laviosa Zambotti y el Prof. Julián San Valero, en el mismo sentido.

Cova sepulcral de "Son Maimó"

La cova que inicialment devia ser natural mostrava indicis d'haver estat engrandida artificialment per la mà de l'home. Una columna central sostenia la coberta ja enderrocada i degut

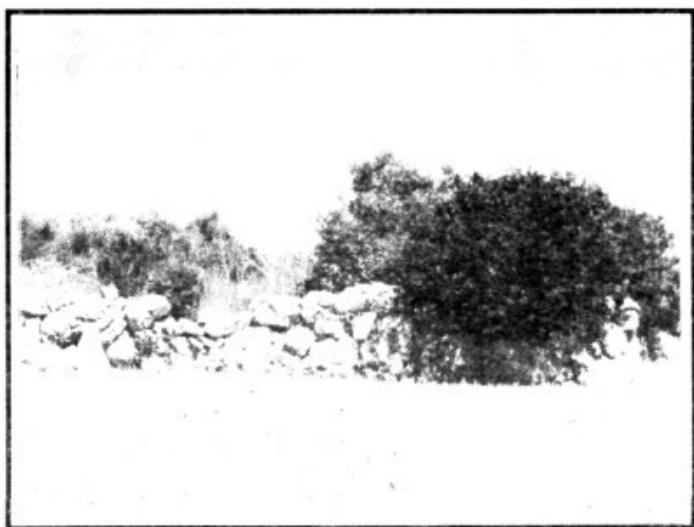

Son Nivorra. Cova artificial devora les cases.

a l'amplària de l'entrada, aquesta havia estat reduïda amb una paret de pedres on solsment quedava una obertura a manera de portal tancat per un gran disc semblant a una mola de molí. Aquesta pesada pedra rodava sobre una canaleta i per aconseguir de moure-la s'havia d'emprar, sens dubte, una palanca que l'impulsàs de dreta a esquerra per obrir i al contrari per tancar-la.

Aquesta cova és, segurament, una de les cavernes sepulcral més importants de l'Illa ja que en ella pogueren constatar-se els diferents rites d'enterrament i la simultaneïtat dels sistemes seguits per a la conservació dels restes mortals.

Diguem que en un principi es trobà, en el nivell superior, una "civiera" que hauria servit per a traslladar els morts. Uns baguls de fusta rectangulars que contenien un esquelet, aquests ja barretjats amb un espès i alt nivell d'esquelets enterrats uns damunt altres i coberts de calç i terra. En el nivell inferior de la part esquerra de la cova es trobaren dos munts de grossos troncs d'alzina, curiosament buidats a manera de baguls, tancats amb una tapa ajustada que subjectaven quatre clavies

Son Huguet de d'Alt. Conjunt de construccions talaiòtiques de planta rectangular i altres, molt enrunades.

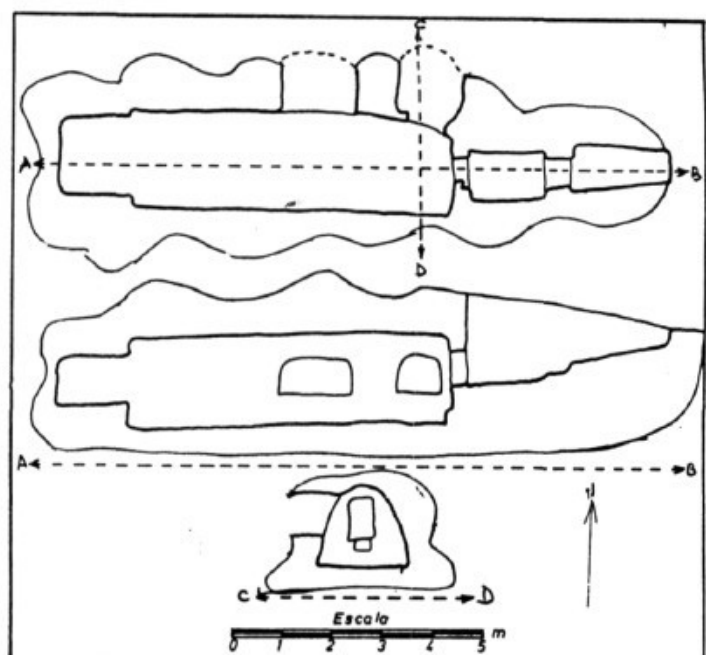
fetes del mateix llenyam, cada un dels quals guardava un esquelet.

Dins un vas-urna de terrissa grossera es trobà un esquelet d'infant cobert de calç i terra.

Tant la fusta de la civera, com la dels baguls i la dels troncs d'alzina es trobaren turbanitzades i això fou la causa de que una volta descoberta i en contacte amb l'aire, va anar clivellant-se i destruint-se per a convertir-se en un munt de petits troços de carbó.

Coves sepulcral artificial

Sobre les coves artificials excavades en la roca, podem comprovar que els seus constructors desenvoluparen un gran sentiment estètic, elevant l'art del caràcter i bellesa a gran

Cova sepulcral de Son Gener.

altura. Ariany ens ofereix una bella mostra en la Cova Sepulcral de "Son Gener" de la qual poden ben bé enorgullir-se, ja que per la seva monumentalitat arquitectònica i per la seva antiquitat que supera més de tres mil.lenis, constitueix un fidel i complet testimoni de la vida, cultural i creences d'unes gents que colonitzaren i poblaren la nostra Roqueta a la que anaren forjant perquè nosaltres el dia de demà poguéssim disfrutar-la sense penúries.

Relació de coves artificials que figuren catalogades per Josep Mascaró Passarius, declarats Monuments Històrics Artístics:

-Son Rullan Vell, Ariany, 20, g-7. Cova artificial, presumiblement sepulcral, mig reblerta d'escombros.

-Boscanet, Ariany, 20, b-10. Dues coves artificials excavades a la roca.

-Son Bats, Ariany, 20, f-3. Grup de coves artificials de la primera Edat del Bronze. C. Veny, BHP, vol. IX, 1968, pp. 205-207.

-Son Nivorra, ses cases. Ariany, 20, f-8. Cova artificial devora les cases.

Cultura talaiòtica.

Creim que les gents dels talaiots degueren arribar a Mallorca en sò de guerra i conquesta i podem donar com a data, una fetxa no superior al VIII segle (a.d.C.) És pot donar el fet, com a un aconeteixement que degué volcanitzar tota l'illa, transformant la religió, les vivendes, la llengua, les lleis, les costums, la guerra, la vida i fins la mort. Amb el seu assentament aquí, podem considerar-los com a guerrers batalladors i per naturalesa i exercici, robuts i forts, resultant de natural conseqüència la de disposar i disposar els seus poblats amb l'absoluta preocupació de guerrerjar i defensar-se de qualsevol enemic, rodejant de murades tan rudes com la seva vida i tan fortes com la seva belicossitat i barbàrie.

D'aquesta conjunció nasqueren a Mallorca les construccions ciclopees, aquí anomenades talaiòtiques les quals aconseguiren la independència d'aquesta illa a la que defensaren de les intrusions estranyes fins que, en el segle II (a.d.C.) foren obligats a rendir-se víctimes i esclaus de l'impuls i força arrolladora de l'Imperi Romà.

Hom queda espantat al considerar l'esforç de tants homes i de no poques víctimes que degué representar, alçar aquestes gegantines construccions que encara ara, després d'uns tres mil.lenis, segueixen mantenit-se fermes i desafiantes, algunes amb altures que superen els tres metres.

Tenen aquets edificis tots els caràcters dels més primitius esbossos de l'art arquitectònic, que nasquent aquí com a Tirinto i Micenas, resplandeix en grandiositat a "Capocorb" de Lluçmajor, en "Els Rossells" de Felanitx, a "Ses Païses" d'Artà i a tants d'altres que es troben espargits per dins l'illa.

Relació dels Monuments Talaiòtics que figuren catalogats per Josep Mascaró Passarius declarats Monuments Històrics Artístics:

-Calderitx Vell, Ariany. Ses Talaies, 20, f-7. Un poblat en ruïnes. S'identifiquen construccions absidals, rectangulars i rodones. Calderitx és un nom mossàrab.

-Son Nivorra, Ariany, 20, f-8. Poblat talaiòtic enrunat i molt cobert de vegetació. S'identifiquen un talaiot i amb dubtes dues o tres construccions naviformes. Situat prop del torrent que desemboca en el de Binicaubell.

-Son Rullan Nou, Ariany, 20, g-7. Restes d'una construcció talaiòtica, talaiot?.

-Son Boscà. Talaiot de'n Manera, Ariany, 20, c-9. Un talaiot o una construcció talaiòtica enrunada i molt coberta de vegetació. Ceràmica indígena i romana en superfície, envoltant aquestes ruïnes.

-Son Huguet de d'Alt, Ariany, 20, f-9. Conjunt de construccions talaiòtiques de planta rectangular i altres molt enrunades.

-Corbatera, Sa. Ariany, 20, h-3. Restes talaiòtics molt degradats.

-Sa Cabaneta, Ariany, 20, a-11. Restes d'una construcció talaiòtica.

Construim la Pau

*Ariany terra joiosa,
Ariany terra d'amor,
terra noble i generosa,
de pau i de germanor.*

Amb aquesta lletra, cada any solem festejar i fer memòria de la nostra història, de les nostres arrels que ens han configurat com a poble, però que no seria realitat si enmig del gran teatre del món no fóssim llavors de pau i germanor. Necessitam construir encara més, aquesta terra nostra, fomentant la cultura de la Pau i la Germanor.

L'educació per aquests valors significa afavorir i enfortir unes actituds morals necessàries: una actitud de participació en la vida col·lectiva, una actitud de responsabilitat, acceptar com a nostre allò que feim, una actitud de compartir i de servei, de viure al costat i amb els altres.

- Si et desentens dels conflictes del teu poble, no contribueixes a la Pau.
- Si gires l'esquena al veïnat, gires l'esquena a la Pau.
- Si critiques l'acció dels altres, encara no et mulles per la Pau.
- Si opines sense fonaments, enrareixes la Pau.
- Si només la teva opinió és la vàlida, estàs contaminant la Pau.
- Si poses etiquetes als altres, dius adéu a la Pau.
- Si vols tenir més del que necessites, t'estàs venent la Pau.
- Si no surts mai voluntari per res, no parlis de Pau.
- Si creus que l'amor és l'única forma de discussió, llavors vendrà la Pau.
- Quan prens responsabilitats que ningú no vol, desvetlles la Germanor.
- Quan lluites per la justícia, fas topadissa la Germanor.

- Quan no critiques per darrera sense tractar de defensar-te ni de tancar-te fas possible la Germanor.
- Quan t'interesses pels problemes del teu poble i del món, fas pujar el valor de la Germanor.
- Quan dediques temps a fer un servei, ets llevat de Germanor.
- Quan tornes bé per mal, ets apòstol de la Germanor.
- Quan no tens por de dir la veritat, ets profeta de la Germanor.
- Quan per damunt de tot, l'altre és persona i és un germà estàs dignificant la Germanor.
- Quan trobes la vida de grup, poses fonaments a la Germanor.
- Quan comparteixes el teu pa tot afegint-hi un bocí del teu cor, escampes la Germanor.
- Quan estimes com Crist estima, en tu floreix la Pau i la Germanor.

Només quan estiguis cansat de cercar-la, la Pau et vendrà a trobar amb el gran crit de fraternitat: "Feliços els qui posen pau, Déu els reconixerà com a fills". (Mt. 5,9)

Amics, ve't aquí la meva petita aportació en aquests vint-i-cin anys de "sa fulleta", que vol ésser signe d'agraïment per el vostre servei, que ha fet i fan possible estrènyer lligams de comunicació. Record molt bé, quan estant a Barcelona i més tard a Roma, quan anava a recollir la revista de la bústia, era com el buf d'un vent que em portava bones notícies. Doncs, que la bona notícia d'aquest any aniversari sigui motiu per construir la pau i la germanor tot educant per aquests valors. Que el nadó Jesús, el nadó germà petit ens ajudi a reconstruir-la entre tots, cada dia, amb cada encontre, amb cada actitud. **MOLTS D'ANYS I BON NADAL.**

Pere Riera.

Moltes gràcies

Disculpau-me, que hagi estat tan poc agraïda, al no haver-vos dit gràcies, per rebre la Revista, periòdicament, del meu estimat poble, Ariany.

No sé com expressar la gran alegria que me proporciona la Revista, per les notícies que me comunica de la meva terra natal. Quan la reb em sent feliç,estic àvida de pegar-l'hi una ullada per llegir les notícies que me donarà. La llegesc amb molta d'atenció per assaborir lo que me transmetrà i fer partícip a les Germanes de la meva Comunitat.

Segurament sabeu, que a la Comunitat de La Perla-Callao, hi està amb jo, sor Margalida Caldentey, les dues ens sentim felices, ja que, amb la Revista, tot Ariany es fa present en nosaltres.

Saludam i felicitem per les Festes de Nadal i Any Nou, a totes les persones del nostre estimat poble, petit en extensió, però ple de cors grans que s'interessen per les persones que, per seguir la veu de Déu, mos trobam a un altre continent, per transmetre als nostres germans peruans, l'amor que Déu Pare ha infós dins els nostres cors.

Mil gràcies, a tots els que es preocupen per enviar-nos la Revista.

La Perla, desembre 1993.

Sor Francisca Mestre.

HOJA INFORMATIVA DE LA PARROQUIA Y TELECLUB
N.º 7 - Año 1 ARIANY Julio 1993

Nuestro Coro causa admiración

¡Sorprende no a los que sabemos muy de cerca de sus esfuerzos ilusionados en haya sido una sorpresa incluso para un mismo componente del Coro Parroquial la admiración causada a los que han tenido la ocasión de poder gustar algunas de sus actuaciones. Comprometida alanzada bajo la dirección de su digno Director el Reverendo D. Pedro Jela, y al son de la constante colaboración de sus miembros.

Que años que son un ejemplar testimonio de perseverante dedicación y de tantos sacrificios, cuantas ilusiones, a través del su fin de semana y de concurridos entrenamientos, en nuestro templo.

¡Pero no sólo callada, ignorada, sino también muchas veces mal valorada por el mismo de casa, pero en general siempre relevante en sus actuaciones. Fiel y sobre todo, su digna participación activa y desinteresada en todas las tareas que quienes han pasado a mejor vida.

Con motivo de dichas celebraciones nuestro Coro, aludimos por tanto gustosamente aportar de la admiración despertada entre los entendidos. Estas cosas, como todas las grandes obras, ha tenido siempre muy presente el último de los triunfos de la vida: el de los aplausos, sólo más bien el índice personal y comunitario más el servicio de los otros independiente uno de la comprensión y alabanza.

Que años de fidelidad a este estilo.

Años de trabajo que al fin se ha hecho acreedor del reconocimiento plausible de quienes han tenido la ocasión de escuchar algunas de sus actuaciones.

¡Difícil de describir la última participación tenida en la Ciudad de Alcala con motivo de sus fiestas dedicadas a su venerado Santo Cristo.

En toda la Ciudad convertida en grandiosa Catedral de Pe Penitencial, nuestro Coro con sus serenos voces armoniosas su homenaje a Cristo Crucificado.

Desde el mismo Prebiterio, ataviado con el simpático traje regional y ante la asistencia multitudinaria, presidida por las Autoridades Polísticas y Civiles más representativas de la Isla, realizó bellas y sugestivas composiciones sacras. Su intervención también fue elogiada durante todo el recorrido de la Procesión, recorriendo y sobre todo en el campo de Alcala ante su Plaza Mayor, rebosante de hermanos de todas las latitudes, nos escucharon con admiración a pesar del ruido producido el canto tres veces solemnemente Cristo.

Además con derecho debe ganarse de este hermano pluralidad reconocida, la cual se disfrutó como se merecía como su mejor embajada cultural ante todos los ambientes y como la actividad comunitaria más cualificada.

¡Labor que no sólo merece aplausos sino también nos obliga a colaborar para que vaya desarrollándose y perfeccionándose en cuanto sea posible.

Un poble unit, un poble que fa camí i es supera

El que em convidàssiu per col·laborar en aquest número especial del XXV anys de "SA FULLETA" ha estat per a mi un goig i una gran satisfacció.

Em sent arianyer i na "Bel escolaneta" encara que la meua vocació a la vida de silenci, solitud i contemplació em tinguin tan enfora del meu poble. En primer lloc voldria que quedàs ben clar que la meua condició ni un moment m'ha tinguda separada o ignorant del que passa dins el món; precisament un poc d'aïllament de les coses favoreix la condició per veure-les amb més detalls per exemple: si volem llegir el diari i el nos passam damunt el nas res podrem entendre, però si el situam a certa distància ho podrem llegir molt bé i fins i tot amb fruïció.

Idò així ens passa als contemplatius, vivim dins el món sense estar-hi fent que res ens sigui ignorat i despreciat, i no per pura curiositat sinó per dur-ho a la pregària davant el Pare de tots, parlant-li dels problemes dels qui som tots fills seus i germans uns dels altres.

Per això vos puc dir que a través de "Sa Fulleta" -que fa temps ha cobrat un tamany normal, abans era una simple fulla- he pogut seguir passa a passa els esdeveniments del meu poble, he pogut constatar les ganes de superació, els esforços per fer camí, ajudats, assessorats per autoritats, personalitats de dins i de fora del poble, és així com un poble es construeix, és així que un poble se supera, és així que un poble fa història; tinguem sempre molt present que els que vivim ara,

deixam escrita la nostra història per als qui ens seguiran, per això depèn de cada u i ens responsabilitza escriure sense burots la pàgina que a cadascú ens pertoca.

Per a mi "Sa Fulleta" ha estat punt d'informació del que passa, fins i tot la pàgina de "Sa Farola Orelluda" la trobo interessant, només que no m'agraden aquelles paraules que sempre surten. També "Sa Fulleta" és punt d'interès per a la història del nostre poble i punt d'unió per sentir-se solidari amb lligams patriòtics sense fanatisme.

Podria resaltar molts d'aconteixements que han fet un poc més interessant el nostre poble, però destacaré el fet de la Independència i autonomia, el dia que poguérem dir: "des d'avui Ariany és una criatura que pot caminar tota sola", no per fomentar l'autosuficiència, l'orgull beneït, no, i mil vegades no, perquè hem d'esser humils, sempre necessitam i necessitem dels altres pobles veïns i llunyans i l'home és tant més home quan més solidari és i fa unitat amb els altres; però també la dignitat d'esser un mateix està dins el cor de tot home, aquest desig Déu ens ho ha posat, "Sigau qui sou" diu Mn. Costa i Llobera. Déu ens vol lliures, sense opresions, homes creatius, d'aquí la necessitat de que cada u faci créixer les qualitats i dons que tenim fent-los prosperar i posant-los al servei dels altres.

De fet el poble ens dona una idiosincràsia particular i única, ja sigui amb el xerrar, amb els gusts, costums, etc., etc., cada poble té un "tic" que el distingeix dels altres i fins i tot això ens uneix.

Jo record amb molta d'estimació el meu poble d'Ariany, en ell vaig tenir una infància i joventut molt feliços. La família, el Convent de les monges franciscanes, la Parròquia varen esser elements que forjaren una base per a la meua vida que visc amb tanta d'alegria i plenitud.

Per això, arianyers, facem poble, avancem fent camí junts, però atiem la llumeta de la fe dels nostres avantpassats, tenint present sempre que feim història i que estam destinats a la caducitat temporal, d'aquí ve la necessitat de viure de cara a lo trascendent, que és l'únic que dona força en els moments difícils de la vida i garantitza la felicitat que no s'acaba perquè serem germans de debó.

Sor Isabel Genovard Ferrer
Convent de Sta Magdalena
Palma.

CAMBIO DE ALCALDE

D. MELCHOR JULIA FONT D. GREGORIO ORRADOR RIBOT

Como nuevo Alcalde la Entidad de Ariany. Sus obras son su mayor orgullo y su mejor recuerdo. La parroquia agradece su dedicación generosa y amable que siempre tuvo con ella.

Y la población igualmente reconoce su devoción y preocupaciones por el bienestar de todos.

Ha sido el orgullo para nosotros como de la Alcaldía.

Recibe nuestra felicitación parroquial al mismo tiempo que se expresa un alto reconocimiento a la labor desarrollada por sus dignos predecesores, así como la colaboración comprometida y entusiasta de todo el vecindario.

PRIMERAS COMUNIONES

Los niños y niñas que, ilusionados, recibieron la 1.ª Comunión el domingo 3 de Mayo de 1970, en Ariany

Era l'any 1970, aquesta portada, conjugava molt bé una notícia de caràcter municipal, un canvi de batle, i una notícia de l'església, la Primera Comunió d'uns joves.

Nota de la redacció: els articles especials XXV anys, tant el tema com el contingut dels mateixos, han estat escollits per els seus autors, per tal cosa el grup de redacció no es fa responsable del contingut dels articles, per això estan signats per el seu autor.

Nadal ens convida a aclarir idees i a estimar

Quan jo estava a Perú i a Brasil rebia la fulleta d'Ariany i m'agradava molt. Ara vull compartir, com agraïment als lectors, una reflexió de Nadal amb motiu dels 25 anys.

Pens que l'any, a més de l'hivern, la primavera, l'estiu i la tardor, té una cinquena estació: NADAL. Aquest dia s'harmonitza la fosca, la llum, el fred i el foc. Conviuen la soledat i la companyia, la tristor i l'alegria, la vellesa i la infància. El record i el passat tornen festa i celebració. Allò diví i allò humà es troben. El present es fa misteri.

Estam, avui en dia, per parlar de fets misteriosos? No ens ho explica quasi tot la ciència? Necessitam encara creure en qualcú superior a nosaltres?

Hi ha perill de l'escepticisme. a fi de comptes és el camí més ample i el manco compromès. Es una temptació que ens arriba a tots els creients.

Creure, en què? Senzillament, en que no estam sols. M'escarrufa la soledat planetària de la terra i la immensitat de l'univers si no hi puc trobar qualcú. M'espanta la humanitat només en mans d'homes. Respect a aquells que mirant-se a si mateixos s'assacien i no senten necessitat d'un ser superior, però assumir una existència orfe no me satisfà. Com tampoc me fa feliç ni el torró, ni el cava, ni la festa si li manca el per què.

Per a uns els per què serà celebrar que la fosca de la nit serà cada dia manco i que el sol farà companyia més temps. Per a altres que és el 25 de desembre. Per a altres celebrar que acaba el 93 i comença el 94. Per a altres celebrar que hi ha uns dies de vacances. Per a altres celebrar que tota la família ens trobam. Per a altres celebrar que és possible fugir de tot el truí de Nadal i Cap d'Any i anar enfora, a on segurament els nadius també ho celebraran.

Pens que tot això ni resquilla l'ànima del nostre ésser. El que dona misteri a aquests dies és precisament que l'esperit que hi ha dins tot home, dona i infant sent l'abraçada de Déu. Hi ha més que menjars familiars i festes, aquests dies ens trobam enrevoltats per uns sentiments únics. Es com si qualcú despertàs la nostra ànima i la bondat del nostre interior no se sentís ofegada, és com si el cercador de la veritat que hi ha dins cada un veiés la llum del bé.

Es una llàstima que no sempre caminem empesos per la bondat que hi ha innata dins tota persona. Ara, darrerament, a Hollywood han fet canvis perque el tipus de pel·lícula a lo Schwarzenegger i a lo Satallone, que durant anys han fet maig, ja no venen, el sexe irracional tampoc. Es que n'hem arribat a estar fins a la coroneta! Es diu que la gent ja està farta de problemes i agressivitat i que el que vol és sentiment. Ara tornen les pel·lícules d'amor, passió i romanticisme. També molts d'intelectuals diuen que l'amor torna ésser un valor que puja. Es veritat allò de que l'odi a l'amor i de l'amor a l'odi només hi ha una passa. Segons un estudi recent del Centre d'Investigacions sobre la Realitat Social <<per a

la majoria d'espanyols, triomfar en la vida significa tenir una família feliç>>. Si ens comunicàssim a nivell d'ànima el món seria millor.

La situació actual de la societat espanyola no és bona, uns demanen garrot i altres vagues; l'atur, al mes d'octubre, va augmentar en 100.000 persones, el deute públic del 93 serà de 35 bilions de pessetes, ja hi ha 10.000 nins que tenen SIDA, per cada quatre treballadors hi ha dos pensionistes i un aturat; a nivell mundial moren cada any 14 milions d'infants menors de 5 anys, 2.500 milions de persones no tenen assistència sanitària, 1.300 milions no tenen aigua potable, una quarta part de la humanitat passa fam i hi ha excedent d'aliments. La lluita neonazi torna a reverdir. A Anglaterra dos nins mataren un infant, al sud de França uns nins mataren un vagabund. Els mig drogats amb un poc de seny miren astorats com n'hi ha que volen legalitzar la droga per seguretat pròpia. Encara hi ha guerres i pareix que se'n preparen de noves. Darrera cada una d'aquestes xifres i fets hi ha cares, noms i llinatges. Prop de tota aquesta gent n'hi ha de bona voluntat que hi comparteixen la seva vida i en la mesura de les seves possibilitats alleugereixen el sofriment; pens en missioners, missioneres, al.lots i al.lotes que dediquen temps als nins,

"Es una llàstima que no sempre caminem empesos per la bondat que hi ha innata dins tota persona"

cristians compromesos i altres persones de bona voluntat. Són com un misteri. Es mal d'entendre que n'hi hagi que fan feina per no res, per motius de fe o per solidaritat humana.

Precisament el sentiment d'aquests dies i el seu misteri és la convicció i la necessitat d'un món nou, harmonitzat i agermanat. Ens empeny la necessitat d'estimar, la necessitat de sentir-nos estimats, la necessitat de compartir, la necessitat de companyia i el desig solidari que tots disfrutem.

Dins la fosca del nostre món de corrupció i d'injustícia, hauríem d'encendre un llumet. La bondat brilla com l'estrella de Nadal i ens indica el misteri d'aquests dies: no estam sols, l'univers ha estat creat, el nostre viure té sentit i el Creador ha vingut a compartir la nostra vida perquè ens aixequem i tots visquem amb la dignitat de fills de Déu. No li facem ombres i deixem passar la seva llum. Aquest és, per uns, <<el gran misteri de Betlem>>, per altres, <<qüestions culturals>>. M'apunt als primers.

Bones festes.

Pere Ribot Mestre, franciscà arianyer que està a la Porcíncula.

Un futur socio-econòmic gens esperançador

Amb motiu del 25 aniversari de la publicació de la revista **ARIANY**, "Sa Fulleta" per alguns, hem demanen que faci la meua aportació, escrivent alguna cosa relacionada amb la història de la revista.

Però m'estim més escriure alguna cosa més actual, que al mateix temps té a veure amb la història de la revista i del període de temps en que es du publicant. Preferesc escriure damunt la realitat socio-econòmica del nostre poble i la seva evolució, encara que sigui d'una manera molt general i sempre baix el meu particular punt de vista.

La idea de la publicació de la revista Ariany surt del que era rector del nostre poble, D. Mateu Amorós, que podem situar-lo a un moment molt particular i important d'Ariany. És més, diria a un moment molt intens de la vida del nostre poble.

Quant el citat rector va arribar a n'el nostre poble, encara estàvem en els temps en que el rector era el personatge central, més important i influent del poble. Estàvem en els temps, en que quan arribava el rector nou a un poble, era un aconteximent transcendental. Se'l rebia amb un arc de benvinguda i amb acompanyament de molta gent del poble de procedència. Amb la descripció d'aquests fets no vull dir que fossin dolents.

Estam parlant d'un moment, en que la gent vivia principalment de l'agricultura i la ramaderia. Era un poble pagès. Ara també és un poble pagès, però amb molt pocs pagesos, si entenem aquest terme com a persona que treballa en el camp i viu d'ell. Encara no s'havia començat a anar a treballar en l'hosteleria de la zona Nord de la nostra Illa, molt per desenvolupar encara.

Els joves del poble apenes començaven a anar a les discoteques. Cosa molt criticada i motiu de moltes renyades en els sermons dels diumenges a l'església. Abans parla- va de

que la gent vivia principalment de l'agricultura.

Aquesta és una altra circumstància

que ha canviat, ja que alguns encara viven de l'agricultura, altres de la ramaderia, i altres alternen el treball que fan relacionat amb la construcció i el turisme amb la ramaderia i l'agricultura.

A tot això

s'hauria d'afegir, que el reste d'habitants, és a dir, la gran majoria, són pensionistes.

Crec que aquesta darrera dada és molt preocupant, principalment per els que vivim a Ariany, i pretenim desenvolupar la nostra activitat professional dins el nostre poble. Amb això vull dir que la creació de riquesa és nula. Això implica la no creació d'un sol lloc de feina, més bé al contrari, per lo que els joves es veuen obligats a anar a treballar fora, i en la majoria dels casos, ja fixen la residència a una altra localitat.

Ja sé, que és molt fàcil plantejar el problema. Lo difícil és donar amb la solució. Aquesta solució, no crec que sigui possible trobar-la sense l'ajuda econòmica dels nostres governants.

És conegut que hi ha intents, principalment per part de la Mancomunitat a la que perteneixem. S'estan fent estudis, apuntant solucions molt generals, però res, absolutament res en concret. Creim que hem d'esser molt esceptics damunt el resultat positiu i concret de les ajudes i solucions dels governants, principalment del nivell autonòmic.

Pens que la no aportació de solucions, es deu a la falta de voluntat política per dur-les a terme, no perque no vulguin fer-ho, sino perque és molt complicat i fa falta molta imaginació, la qual cosa és encara més greu.

Aquesta situació ja és lamentable, entre altres coses, perque cada dia que passa, queda més poc temps per acursar el problema. És una situació amb data de caducitat.

Dins d'aquesta situació, que podem considerar general si miram el nostre voltant, la d'Ariany crec que és la més depriment de tots els municipis no ja de la Mancomunitat, sino que m'arriscaria a dir de tots els de Mallorca. Això no és ser pessimista sino simplement veure la realitat i intentar d'una forma objectiva pegar una ullada al futur immediat.

Des d'els anys que descrivia al principi d'aquest escrit, en canvi hi ha que reconèixer que s'han lograt moltes coses per una convivència més confortable i d'acord amb els temps que corren.

Sens dubte la més significativa, ha estat conseguir la independència. Procès en el que vaig participar junt amb altres persones d'una manera molt activa.

Aquestes millores a les que acab de fer referència, sens dubte han estat possibles gràcies a les subvencions del Govern Balear i del Consell Insular a instàncies de les nostres autoritats municipals, i és just reconèixer-ho, al igual que ho és reclamar-los més atenció en el tema apuntat abans, de fer lo possible per reactivar la nostra economia.

Si bé s'ha de dir, que lo més fàcil és donar subvencions amb els nostres doblers, ja sigui per asfaltar un carrer, per fer una depuradora, ... lo difícil és crear riquesa i conseguir que hi hagi un mínim d'activitat econòmica.

Esper que d'aquí a 25 anys més, poguem parlar d'altres coses menys materials. Serà senyal de que les tenim solucionades.

Guillem Ferrer Mestre.

Un motiu d'alegria i d'orgull

Per a tots els arianyers, el fet que "sa fulleta" faci 25 anys és, segur, un motiu d'alegria i d'orgull ben entès. Personalment he tingut la sort de viure part de la seva vida de prop, amb col.laboracions esporàdiques en el seu inici i molt acostat a ella quan es va desmarcar del seu fundador, a un període de tres llargs anys que no foren fàcils però dels quals guard els millors records.

El fet d'haver estat molt acostat a ella em fa valorar encara més la seva llarga vida. Conec com és de difícil aconseguir que surti al carrer cada dos mesos: són molts de maldecaps, moltes hores de feina, moltes cavil.lades i qualque bona "emprenyadura",... fets tots ells que es donen per ben emprats per l'estima que un té cap a la nostra revista.

"Sa Fulleta" té, ningú no ho pot dubtar, un passat amb nom i llinatges: Mateu Amorós Amer, i un present ben exitós per la gran quantitat de feina dels Jaumes, en Biel, en Tomeu, na Margalida i na Catalina, que han fet possible que "sa fulleta" tenguí ja vint-i-cinc anys.

Cada un de nosaltres, com en totes les coses de la vida, té la seva idea de "sa fulleta": el que hi falta, el que canviaria, que milloraria, etc... Però això són més que petiteses. El que realment és important és que, a pesar de les dificultats, una molt bona idea de D. Mateu té encara avui vida pròpia.

Això ens demostra que amb voluntat es poden suplir moltes altres mancances i que el fet d'esser un poble petit no tendria per què significar esser un poble mort. Però, desgraciadament, no hi ha gaire fets que ens ho demostrin. "Sa fulleta", sí. Ja ha fet vint-i-cinc anys.

I que sigui per molts més!

Joan Genovard Riutort.

Aquest va esser el primer número després del trasllat de D. Mateu, varen ser moments difícils i d'incertesa, però es va resirtil, era el desembre de 1984.

NOMENAMENTS PARROQUIALS

M. MIQUEL VALLERPIER: RECTOR D'ARIANY
M. JOSEP CALZADITX: RECTOR DE PORTO CRISTO
M. MATEU AMORÓS: RECTOR DE SANTA MARGALIDA

ADÉU

En motiu de l'anomenament del Santuari de Sant Joan de l'Espina, el 1984, a partir d'un estudi que, seguint el mètode anomenat "a la Portada de Santa Margalida" respecte a una sèrie de fets que van succeir durant els últims anys de la seva vida, el Sr. Mateu Amorós Amer, fundador de "Sa Fulleta", va escriure un article que va ser publicat a la revista "Sa Fulleta" el 1984. Aquest article va ser el primer d'una sèrie d'articles que van ser publicats a la revista "Sa Fulleta" durant els últims anys de la seva vida. Aquests articles van ser publicats a la revista "Sa Fulleta" durant els últims anys de la seva vida.

LA PARROQUIA

Després de la seva vida, el Sr. Mateu Amorós Amer va escriure un article que va ser publicat a la revista "Sa Fulleta" el 1984. Aquest article va ser el primer d'una sèrie d'articles que van ser publicats a la revista "Sa Fulleta" durant els últims anys de la seva vida. Aquests articles van ser publicats a la revista "Sa Fulleta" durant els últims anys de la seva vida.

Aquest va esser el darrer número que es va fer amb D. Mateu al front, era el de juliol - agost de 1984.

I ja fa vint-i-cinc anys

Pareix que era ahir, i ja fa vint-i-cinc anys que vàrem tenir per primera vegada a les nostres cases "sa fulleta". I, encara que no ho paresqui, jo diria que és una publicació estimada per la immensa majoria dels arianyers. Per a mi, personalment, arribar a ca nostra i trobar "sa fulleta" és sinònim de deixar-ho tot, aturar-me i fer una llegida ràpida per tal de saber les notícies, informacions i articles publicats a la nostra revista, tot i que més tard i amb més tranquil.litat l'hegsequi aquells articles que em merescuin més atenció.

"Sa fulleta" és realment imprescindible en el "món cultural" d'Ariany. Perquè, moltes vegades em deman, si no fo' per "sa fulleta" quins altres mitjans culturals hi ha al nostre poble? Pens que aquells que avui regeixen els destins de la nostra revista fan una tasca sumament important per el nostre poble, no tan sols mirant el present sinó també de cara al futur ja que la nostra revista és i serà la història d'Ariany contada mensualment o bimensualment; així quan vulguem saber què passava a Ariany a tal o tal altre moment només podrem recórrer a la nostra estimada "fulleta"

Per altra part, parlar de "sa fulleta" i vint-i-cinc anys d'història, és haver de pensar, recordar i agrair a D. Mateu Amorós Amer la seva tasca com a fundador i impulsor d'aquesta revista. Bé és cert que la seva finalitat inicial, encara que no totalment, ha canviat de manera considerable, però si no hagués estat pel seu entusiasme, dedicació i esforç avui no parlariem, ben segur, de vint-i-cinc anys. Per tant, només podem dir GRACIES, D. MATEU.I, finalment, també vull donar l'enhorabona a tots aquells que fan i han fet possible que, després que D. Mateu deixàs Ariany, s'hagi seguit fent història (de la nostra fulleta), del nostre poble i per al nostre poble. Enhorabona a tots.

Jaume Genovard i Riutort

Un poc d'història d'Ariany

Me demanen unes retxes per a la publicació "ARIANY" amb motiu dels 25 anys de l'aparició del seu primer número. No crec ser suficientment qualificat per escriure, però intentaré fer-ho per encàrrec d'un dels seus fundadors.

Conec Ariany des de fa 40 anys. Quan vaig venir destinat aquí com a mestre no pensava que la meua vida quedaria lligada al poble. Les circumstàncies feren que així fos.

Amb aquestes retxes faré un poc d'història d'aquests anys que ja han passat i que pareix que varen ser ahir. Com passa el temps i que ho és de curta la vida!

Vaig venir a Ariany l'any 1953, els primers alumnes que vaig tenir, tenen avui uns cinquanta anys. Estic molt satisfet de la tasca que vaig fer durant onze anys en que vaig estar com a mestre. Molts d'aquells nins, homes avui, s'han col.locat molt bé dins la vida i ocupen importants càrrecs dins la societat, bastants d'ells amb titulació universitària.

Compar l'Ariany d'ahir i el d'avui, com ha canviat el poble! En tot el poble només circulava el cotxe del metge, D. Blai Caldentey, un de servei públic de l'amo en Guillem "Capità", i per suposat la "camiona" que feia el servei amb l'estació del tren de Petra i que els dilluns anava a Manacor i els dissabtes a Palma.

Hi havia també a Ariany, en aquell temps vuit o deu motos, moltes d'elles marca "Guzzi Hispania" de color vermell i la majoria perteneixien als membres d'una determinada família. Jo també vaig arribar a tenir-ne una i me creia que amb ella havia arribat el cel. Record amb il.lusió i me va fer molta gràcia, que quand tocaven les Avemaries, en els cafès, un dels clients, normalment el de major edat, sa llevava el capell i les resava davant, contestant els demés levant-se el capell.

Als pocs mesos d'arribar al poble, va ocórrer un trist fet que figura a la història negra del municipi i que no vull

detallar per no ferir susceptibilitats, però que les persones majors sebran a que me referesc.

Record també una d'aquelles "Misiones" que es celebraven cada deu anys i que fou dirigida per els pares Jaume i Garcias, crec recordar, amb tot el poble assistint als famosos rosaris de l'aurora que, com diu el seu nom, es realitzaven a la sortida del sol.

Igualment record l'arribada de la Verge de Fàtima que anava per tots els pobles de l'Illa i la festa que va representar per a la població tal aconeteixement.

No puc deixar d'anomenar les nevades, tres en total, del mes de febrer del 56 amb quasi un metre de neu per els carrers i amb temperatures de set graus baix zero. La primera fou tot un aconeteixement i amb molta bulla. Més poc ho va esser la segona i la tercera ja fou rebuda amb molèstia.

Una persona que va deixar petjada a n'el poble i comarca va esser el metge D. Josep Martínez. De pobles veinats molta de gent venia a Ariany i anava a la seva consulta. Amb ell vaig coincidir als sopars de moltes matances, a les quals hi érem convidats tots dos.

I s'en va anar D. Toni, el rector. Va arribar D. Mateu, i altres. El temps ha anat passant fins arribar a aquests dies. S'ha renovat el poble amb gent nova i amb una altra mentalitat. És va lograr la separació de Petra i es va constituir el nou municipi, el més jove de Mallorca.

Carrers asfaltats, nova il.luminació, escoles noves, poliesportiu, demostren el canvi realitzat en aquests darrers anys. Jo crec que tot per el bé del poble, que és lo que de veres desig al igual que molts d'anys de vida per la publicació "Ariany", així com a tots els que en ella col.laboren.

Miquel Payeras Prats.

El costum i el seu tractament jurídic

Les normes que fan referència a el costum en el vigent text de la Compilació del Dret Civil de Balears, estan contingudes en l'article 1º, estableixedor de la preferència del Dret civil de les Illes Balears respecte del Codi Civil i de les lleis estatals, sense perjudici de les normes de caràcter civil que, segons la pròpia Constitució, siguin d'aplicació directa i general, i en la qual, després d'assenyalar que les costums, juntament amb les lleis, jurisprudència i doctrina que encarnen la tradició jurídica de les Illes constitueixen, elements d'interpretació i integració del Dret civil de Balears, s'estableix que "en defecte de llei i costum del Dret balear s'aplicarà supletòriament el Codi Civil i demés lleis civils estatals quan les seves normes no s'oposin als principis de la seva ordenació jurídica".

A la vista del precepte està clar que el costum és la 2ª font informativa del Dret balear i que, consegüentment, l'aplicació del Codi Civil i demés lleis civils estatals únicament poden tenir lloc en defecte de costum.

La Compilació del Dret civil de Balears estableix un sistema de prelación de fonts, però, en canvi, no indica els requisits, elements i característiques d'aquesta 2ª font del Dret, d'aquí que s'hagi d'acudir, per delimitar lo que és el costum, al Codi Civil, quals preceptes fundamentals damunt la

matèria són l'article 1.3, en quant estableix una sèrie de requisits de el costum que es concreten en que no sigui contrària a la moral o a l'ordre públic, resulta provada i no existeix llei aplicable, i l'article 2.2 que assenyala que les lleis només es derogaran per altres posteriors, no admetent per tant el joc de el costum contra llei.

Tal vegada en una època com l'actual d'absolut predomini legislatiu pot suposar una aberració el costum contra llei, però no ho és tant, si partim del fet de que les costums constitueixen usos jurídics que es vénen repetint per la immensa majoria de membres del grup col.lectiu amb la convicció de validesa jurídica.

El Codi Civil, com s'ha indicat, imposa uns requisits a el costum, els quals es combinen amb elements que tradicionalment té el costum, derivats de la seva pròpia essència, quals elements poden quantificar-se en dos, que són: l'ús o repetició d'actes uniformes al llarg del temps, que constitueix l'element extern, material o fàctic i la convicció de validesa jurídica, element intern, constitutiu de l'existència d'una necessitat jurídica de seguir actuant d'acord amb l'ús.

Llorenç Gomila, és un advocat.

25 anys de "Sa Fulleta"

Són molts 25 anys d'una revista de poble

Enhorabona i molts d'anys a la "Revista Ariany" «Sa Fulleta» li desig en aquest 25 aniversari del seu començament.

No he volgut deixar de felicitar la Revista i de rebot els qui ara la fan. Tots estan d'enhonorabona en aquesta actual feina que prové de fa 25 anys.

No per a tots té el mateix significat "Sa Fulleta", i no puc negar que per a mi en té un de significat distint, i de molta de importància, degut a que és una història -parcial, no pot ser d'altra manera- de la vida dels darrers 25 anys d'Ariany.

Vosaltres quan llegiu la revista, si mirau els números d'enrera, veis un poc de història de la vostra, i en canvi quan jo la mir, així, per enrera, no ho puc entendre igual que vosaltres, perquè jo no hi era. Ho he d'entendre com un que ho veu de lluny, intenta entendre-ho.

No obstant, una cosa que es pot comprovar a través de "Sa Fulleta" que ha passat per diverses mans, és l'evolució del poble, els dinstints fets que configuren la vida d'un poble que no té Ajuntament en un principi, i llur únic centre és la parròquia com element que aglutina les distintes forces, cap a un poble molt distint on el poble va cercant altres punts d'atracció, fins que s'arriba a la Independència Municipal ara fa un poc més d'onze anys.

Durant aquest 25 anys han passat moltes de coses, que no totes estan reflexades a "Sa Fulleta", però a través d'ella se'n pot deduir un rerafons que no s'escriu, però que s'ha de llegir entre línies; és a dir els motius per què s'escriu el que s'escriu. Moltes de paraules d'ànim a les persones, suposen un desànim anterior, i així molts de temes.

Naturalment que de la publicació d'una fulleta de 4 planes en ¼ com era al principi, ara fa 25, no se'n podien esperar ni més extensió, ni tractament de temes que estaven totalment fora de l'abast de la parròquia, que era la que començà i mantení durant molts d'anys aquesta publicació. Gràcies a aquesta iniciativa parroquial, aquest era l'únic vehicle de comunicació (no comparem comunicació de 25 anys amb comunicació de 1993) entre els arianyers, especialment els qui deixaven el poble, per motius de feina i escolars dels seus fills.

Com tota publicació tengué els seus moments alts o baixos, i el que és digne d'admirar és que encara tenguí vida. De mans de la Parròquia passà a ser regida per un grup independent. De ser un simple foli doblegat, ja

es pensà en una publicació més extensa, i actualment l'actual equip de redacció que li està donant un estil més consemblant a la majoria de revistes d'altres pobles.

No hi cap dubte de que podria ser millor (sempre hi ha un "millor", que no acaba mai), però l'arrel no està en els qui la fan, sinó en els qui senzillament la critiquen, però no hi volen donar una mà perquè sigui més bona.

Just el fet de mantenir-la, i cada dos mesos publicar-la, és de sí un gran mèrit que sobrepassa tots els defectes que poguéu tenir. Una revista d'aquestes, que s'ha de fer a hores perdudes o robades a altres ocupacions, duu una feinada, i ho puc ben dir perquè ho sé per experiència. Tan sols això a mi em basta per donar l'enhonorabona a l'equip de redacció, totalment al marge de la valoració que es pugui fer del seu contingut.

Personalment no hi fet gaire col.laboracions escrites: l'any 1992 fou l'any del cinquatenari de la mort de D. Martí Truyols, i a la revista hi aportà moltes, valuoses i encertades col.laboracions al coneixement històric del passat, i de la personalitat de don Martí Truyols dedicades a temes o escriptors religiosos, que ho feien molt bé, i vaig considerar poc adient afegir-n'hi més d'un tema que no coneixia. El meu homenatge a Don Martí és la recomposició de l'orgue antic. Aquests mesos de 1993, tan sols hi he fet una comunciació sobre l'autofinanciació de l'església Mallorquina; i és que això d'escriure és una cosa que va a temporades.

A tots ens agrada somniar de desperts, a tots ens agradaria millorar el que fan els altres, en lloc del que feim nosaltres, aposta no vull cercar cap defecte a "Sa Fulleta" mentre no estigui disposat a fer-hi més feina.

Així, i per a no allargar més, torn donar l'enhonorabona a tots els qui durant aquests 25 anys. Els vull animar a que segueixin envant i que les dificultats que sempre hi són, -i si no, que un els esperi-, no els facin desistir d'una empresa que per la molta feina que dur mareix tots els meus respectes.

Vull Felicitar, als qui jo conec que han fet "Sa Fulleta" que són don Mateu Amorós que la fundà i la va dur durant molts d'anys, i l'actual equip de redacció que jo conec ara . Anim a tots.

Nadal Trías Orell. Ariany

Solidaritat i associacionisme

Lo primer vull agrair de tot cor, a la Direcció de la revista "Ariany", l'oportunitat que em donen de poder-me dirigir a través de les seves pàgines al col·lectiu que formam les Persones Majors. Aquest acabament d'any 1993, designat per la O.N.U., Any Intergeneracional l'enllaçam amb el 1994, designat per el mateix organisme "Any de la Família", les nostres Associacions que ja varen col·laborar activament en l'organització de bastants d'actes encaminats a la unió entre generacions, continuarem a través de la Família primer, com a primera baula, i a través de la Societat després, a intentar suprimir els obstacles que minven la nostra participació en la vida econòmica, social, cultural i política, ja que la Societat no pot desapropiar la gran experiència i vitalitat que encara tenim, per lo tant, a través de l'associacionisme s'ha de crear el marc jurídic necessari per que poguem participar plenament. Una vida associativa activa, pot trobar el seu estímul dins l'àmbit local en el que ens desenvolupam, a través de les Associacions de les Persones Majors, hem de desenvolupar la solidaritat i ajuda a la Societat, fomentant especialment la solidaritat entre generacions.

Les Autoritats haurien de reconèixer oficialment la gran importància per la Societat té el nostre col·lectiu, com així mateix haurien de reconèixer el dret a un nou accés a la Cultura elaborant un programa d'intercanvis culturals entre les pesones Majors i entre elles i la Societat. En referència a la Cultura, la Federació d'Associacions de Persones Majors de Balears, conjuntament amb el Consell Insular de Mallorca, hem rebut el premi de la Fundació "La Caixa", per el programa de recuperació d'oficis artesans, la il·lusió dels escolars de 7è i 8è ha estat enorme, pero la il·lusió e les persones majors, que aportaven la seva experiència ho ha estat encara més. El veurer-mos útils mos fa tornar joves i els nins

han comprès que aquella persona major, que mirava amb indiferència o perventura despreci, era poseïdora d'uns valors i intel·ligència que desconeixien i que després admiraren. El passat curs escolar foren els col·legis d'Andratx, Artà i Muro els que participaren, aquest curs seran una trentena de col·legis, repartits entre vint pobles els que participaran en aquest programa.

En el nostre programa esportiu, són més de tres mil les persones majors que participen fent honor a n'el nostre lema "Cap que pensa i cames que caminen, no deixen envellir el cos", així que jo desitjaria animar a tots els majors a afiliar-se, si encara no hi estan, i als afiliats a participar, necessitam GENT GRAN activa i dinàmica, les estadístiques ens diuen que solsment en 7 ò 8 per cent dels majors de 60 anys estan impossibilitats, per aquest reduït número, el nostre més sincer afecte, que s'ha de traduir, a través el voluntariat social amb ajuda moral i material, i per el resta de persones vos desitg una vida sana cultural i esportiva, el programa que conjuntament amb el Consell Insular de Mallorca desanvolupam "GENT GRAN EN MARCHA", ha d'aglutinar tota la participació física, i en els nostres programes culturals hi caben totes les iniciatives, així a través d'aquestes pàgines oferim a tots els majors de Balears la possibilitat d'integrar-se en qualsevol de les 150 associacions que figuren en la nostra federació, per que tots junts poguem disfrutar en companyia, l'edat d'or de les nostres vides, vos esperam.

En nom de la federació que presidesc, la nostra més sincera felicitació als que participant, fan possible que surti aquesta revista.

Rafel Socías Miralles, President de la Federació d'Associacions de Persones Majors de Balears.

Ariany temps enrera

D'esquerra a dreta són:

- 1.- Joana Bauçà Riera (Pipa)
- 2.- Catalina Gomila Marimon (Poblera)
- 3.- Maria Sancho Genovard (de Sa Bodega)
- 4.- Donya Angelita
- 5.- Maria Bauçà Riera (Pipa)
- 6.- Maria Mascaró Maimó (de Ca'n Jordi)
- 7.- Francisca Riera Mestre (de Muro)
- 8.- Catalina Ribot Ribot (Billoc)
- 9.- Margalida Orell (Tomàtiga)
- 10.- Magdalena Ribot Darder (de sa Garriga)
- 11.- Catalina Darder Estelrich (de sa Garriga)
- 12.- Aina Alcover Darder (Pastora)
- 13.- Magdalena Darder Torquemada (Gallega)
- 14.- Bel Ribot Darder (de sa Garriga)
- 15.- Catalina Cànaves Riera (Pipa)
- 16.- Martina Darder Estelrich (de sa Garriga)
- 17.- Maria Payeras Darder (Casulla)
- 18.- Otlia Ribot Ribot (Billoc)
- 19.- Maria Genovard Bibiloni (Corona)

Reptes davant els 25 anys

M'han demanat una petita col.laboració a la revista "Ariany" que enguany celebra el seu 25 aniversari. Gustosament aport el meu humil i petit granet a la celebració de tal efemèrides.

La meua experiència com a director, anys enrera, de la revista "Bellpuig" d'Artà, em concedeix parlar amb cert coneixement de causa. Sé el que significa posar les mans en la redacció i confecció d'una revista: lo molt que costa treure amb puntual periodicitat unes planes al carrer, trobar gent que col.labori desinteressadament en totes les tasques que suposa, robar hores del descans o d'altres feines per a dedicar-les a la revista. Sé també de la incomprensió de tants que, lluny de valorar l'esforç, critiquen sense pietat allò que pensen és un simple guany o negoci. He passat amb altres companys per moments de cansament i d'autèntica crisi. Moments que foren superats per la decisió ferma de no deixar morir aquella criatura malmenada i ferida. De tot això en sé molt per experiència. No em sab gens de greu haver-la viscut. M'ha fet molt de bé.

Però no vull aquí contar solament coses tristes. Treure una revista al carrer té les seves compensacions. És com un infantament. És com donar vida a una criatura. Aquesta criatura que neix jove i plena de pretendents -els lectors- i que, malgrat perdrà poc després el seu interès, serà fita important per a la història futura. Cada revista és un reflex del bategar càlid de la vida d'un poble. I el futur algun dia tornarà els ulls enrera i li demanarà al passat que li conti la seva

història. En la revista hi trobaran aquest batec. En la revista hi descobriran les seves arrels. En la revista es trobaran a si mateixos.

És per tot això que jo, des d'aquest espai que avui se m'ofereix, vull animar a tots els treballadors de la revista "Ariany" a continuar la seva tasca. És un servei al poble. És un servei al futur. I val la pena continuar-la, malgrat les dificultats i els contratemps. És important que no s'aturi, que segueixi. És important que les noves generacions es sentin atretes per les ganes de col.laborar-hi des de les pròpies possibilitats. Perquè la revista ha de ser la filla del poble, l'acta fidel i autèntica dels grans i petits esdeveniments de cada dia.

Em consta que la vostra revista que va néixer com un full parroquial -n'hi ha tantes de revistes que nasqueren així- és una bona plataforma de transmissió de valors humans i cristians. Són moltes les persones que, des de la seva fe en Jesucrist, transmeten experiències que poden fer molt de bé als lectors. L'Església agrairà sempre la bona disposició dels seus responsables per admetre aquestes col.laboracions que ajuden a crear actituds més humanes i més cristianes. Val la pena seguir així, oberts a tot allò que pot ajudar i pot fer bé.

La fita dels 25 anys hauria de ser per a tots un desafiament important.

Per als lectors, hauria de significar el compromís de devorar amb vertadera passió les seves planes, de comprendre l'esforç de tots els qui hi treballen, d'aportar la pròpia col.laboració a fi de fer-la cada dia millor. Els lectors són l'oxigen que permet la respiració de la revista. Sense els bons lectors -comprensius i crítics a la vegada-, cap revista pot subsistir. Sigau uns bons lectors, criticau constructivament la vostra revista, estimau-la, posau-hi les mans a l'hora de millorar-la, no deixeu que li arribin els moments difícils, donau-li tot el vostre suport, teniu-la com a la vostra companya, la vostra amiga, aquella que mai deixa de ser present damunt la taula de ca vostra. Si ho feis així, la seva vida serà llarga, complirà les noccs d'or i molt més.

Per als responsables de la revista aquest esdeveniment dels 25 anys hauria de suposar una decisió de renovació i millorament, una injecció de coratge a l'hora de enfrontar-se a les dificultats i un convenciment seriós que la seva labor mai quedarà en l'oblit. Haurà estat un gran servei al poble.

El meu sincer agraïment per haver-me convidat a participar de la vostra festa i la meua efusiva enhorabona -també de part del Sr. Bisbe- per aquest tan hermós i prometedor 25 aniversari.

Per a molts anys!

Rafel Umbert
Vicari Episcopal

Aquí tenia un caràcter fortament reivindicatiu, era el temps que es demanava la construcció d'un hospital per Manacor, el gener

A Ariany si viu bé tot l'any

Record quan vaig llegir per primera vegada aquesta frase, em va semblar que era un "slogan" més, dels que surten avui en dia pels mitjans informatius, això sí, amb una bona rima.

Però aquesta frase, sembla que em va quedar gravada al meu cervell. De mica en mica, el contingut de la mateixa em va fer pensar i un dia darrera l'altre tractava de treure-hi el suc.

Em va fer pensar en la meva infantesa, quan amb els meus cinc anys, sortia del meu poble per anar a un lloc desconegut per a mi. Vaig arribar, junt als meus pares i germans, a una terra planera, molt afavorida pels sembrats i hortalisses, el que s'en diu una terra bona.

Un allot ha de rebre instrucció i com tots, havia d'anar a l'escola. Aprofitant la major edat de la meva germana, vaig començar a Ca ses Monges d'Ariany. Quan ara record aquell temps, pens que a Ariany s'hi vivia bé tot l'any. Els anys passaven de pressa: de ses Monges a l'escola dels nins i de l'escola al col·legi, i amb no res, dels cinc anys vaig passar als quinze. Qui no s'en recorda dels seus quinze anys?

L'adolescència fa veure les coses d'un altre color, emprèn gestes que tal volta no farà mai més. I jo com tots, no era una excepció. Els deu anys que ja trepitjava pel poble d'Ariany, em donava uns lligams amb el mateix, els joves ens coneixem tots i qualque gran també m'identificava. Amb gent emprenedora, fèiem teatre, festes a l'Església i qualque vegada un partit de futbol, en aquell camp ple de pedres. Em sentia bé, era com a casa meva. Ara, quan ho pens dic: a Ariany s'hi vivia bé tot l'any.

Així i tot les arrels sempre estiren i al meu poble havien quedat els amics de l'infantesa, ara ja més grans. Tenia necessitat de compartir moments amb ells, sobretot el futbol, però sempre acabava passant per Ariany. No sabia explicar el per què, o era el subconscient o era perquè el sentia també el meu poble.

Quan passava per la plaça, aquells dies d'estiu, que la calor era forta, els homes cercaven les ombres, els matins davant el cafè, el capvespre al cantó de la plaça. Infundia un aire de tranquil·litat, pareixia que tenien tot el temps del món. Ara, quan ho record dic: a Ariany s'hi vivia bé tot l'any.

D'altra banda, més tard, varen començar a lligar-se altres coses, ademés dels companys. De totes maneres vaig triar el camí de cercar-me les sopes fora d'Ariany. Tal vegada quan un deixa el que té, se n'adona del seu valor. I a mi em va semblar així des del primer moment, ja que els caps de setmana eren més bons que mai. Durant tota la setmana era bon temps per recordar, la qualitat de vida dels pobles i d'aquesta manera em ve al cap, l'intel·ligència de l'"slogan": a Ariany s'hi viu bé tot l'any.

Ara més que abans i en la retrospectiva del temps, es valora aquesta qualitat de vida i és un fet constant de preocupació el futur que pugui esperar als pobles del pla, dels quals forma part Ariany.

Enganaria a tothom si volgués donar possibles solucions a aquest futur, perquè no som la persona adequada per a fer-ho i sobre tot perquè no se m'en acud cap.

Però sí que està clar, que el darrer que s'ha de perdre és l'esperança i que hauríem de lluitar tots perquè aquest futur del poble d'Ariany sigui ple de benestar i prosperitat.

Estic convençut que si cada un dels arianyers que habiten per tot arreu, reflexionan profundament en el contingut d'aquest "slogan", no deixarem que la qualitat de vida del nostre poble baixi el més mínim. Perquè en aquests moments està ben clar que: a Ariany si viu bé tot l'any.

Guillem Aulet.

Enhorabona

Sa Fulleta està d'enhonorabona, ja que ha complert el seu primer quart de segle donant constància de les penes i alegries dels arianyers, donant constància dels nostres petits i grans aconteixements, donant fe de vida d'Ariany.

I d'enhonorabona estan també tots els qui al llarg d'aquests 25 anys han fet possible que la revista sortís al carrer, una llarga cadena de persones carregades d'il·lusió i ganes de fer feina, que han conseguit any rera any que la fulleta arribi a mans dels arianyers per lluny que es trobin del nostre poble, una gran tasca quasi sempre poc agrida i criticada, però el que importa és que ARIANY perdura, i que sia per molts d'anys ARIANY.

Maria Mestre i Ribot.

El futur de Pla

Cada vegada que he hagut de defensar a Madrid o a Brussel·les la necessitat d'ajudes per desenvolupar comarques de Mallorca, sigui el Pla o sigui Es Raiguer, sempre m'he trobat amb la resposta que, malgrat no es digui en veu alta, hi és; una resposta que més o manco diu així: Com, des de l'autonomia més rica d'Espanya, com des de l'única autonomia que té una mitjana de riquesa superior a la CE, veniu a demanar finançament complementari?

Quan jo faig un esforç de comunicació per demostrar que no és el mateix que el turisme vagi a Sant Llorenç que a Ariany, em demanen quants de quilòmetres hi ha entre aquests dos llocs. I en escoltar la meua resposta, quan els dic que només hi ha un màxim de 20 quilòmetres, els meus interlocutors, amb una mentalitat continental, em demanen que els repeteixi la distància.

El Pla de Mallorca és, una zona que perd habitants, que perd renda i que, per suposat, és nostre, en el sentit que conserva, millor que qualsevol altre lloc, la personalitat d'aquesta illa.

El Pla de Mallorca, vist des d'un prisma continental, és, com tota Mallorca, una zona rica. El Pla de Mallorca és, per als mallorquins, una zona que perd habitants, que perd renda i que, per suposat, és nostra, en el sentit que conserva, millor que qualsevol altre lloc, la personalitat d'aquesta illa.

La veritat és que l'anàlisi d'aquesta realitat ens ha de donar una sèrie de claus per al futur. I jo diria, a manera de resum, que el Pla de Mallorca té un conjunt de virtuts i defectes que, precisament, amaguen la seva potencialitat:

Crec que és veritat, com pensen els que no viuen a Mallorca, que el Pla, tan a prop de les zones pròsperes, tan a prop del turisme, és potencialment ric. Vull dir que només amb activitats de restauració, amb la comercialització de l'artesanía al volum de turistes que passen molt a prop, el Pla podria tenir riquesa. Aquesta situació no es pot ni plantejar a regions on l'entorn és tan pobre com el mateix lloc analitzat.

Crec que el Pla, efectivament, pateix un problema de pèrdua d'habitants. Però, també crec que aquest problema està condemnat a canviar de signe: el Pla perd habitants perquè fins ara els ciutadans d'aquestes zones havien d'anar-se'n per trobar feina, per aconseguir llocs

de treball; havien de cercar la ciutat, els nuclis de decisió. Ara, més prest o més tard, aquests nuclis deixaran de ser fixos. Es podrà viure al Pla i ser seu d'una empresa important; això ja succeeix a molts de llocs arreu del món i ha d'arribar a Mallorca.

I, quan deim que els ciutadans, més prest o més tard, podran triar el lloc on han de viure, aleshores surten comparativament les avantatges del Pla de Mallorca: poca contaminació, poc creixement, poca pèrdua de personalitat, molta qualitat de vida, molt de potencial d'atracció, etcètera. Tots els valors es mantenen i no hi ha factors negatius.

Aquesta visió s'ha de concretar en un futur. I de la mateixa manera que els nostres avis ens diuen que recorden les platges de Mallorca sense gent i que no s'haguessin imaginat mai el creixement que han tingut, jo crec que en un futur veurem gent a llocs on no s'hagués instal·lat mai amb les tècniques que tenim al seu abast fins ara.

Ara bé: aquesta visió, realista i a la vegada optimista, no ens ha d'aturar a l'hora d'actuar. Avui per avui, el Govern Balear no pot i no ha d'intentar canviar els cicles històrics: no tenim mitjans i no seria intel·ligent fer inversions per compensar la pèrdua d'activitat agrícola al Pla; però si hem de preparar la Mallorca real, la del Pla, per al desenvolupament futur. Hem de millorar les condicions de vida dels ciutadans d'aquestes zones i hem de fer aquest territori més atractiu. No volem que no es produeixi per la manca d'infraestructures de l'Administració.

En aquest sentit, s'ha posat en marxa la redacció d'unes normes urbanístiques per a tots els municipis del Pla. Aquesta acció, que tots els batles del Pla han fet seva, permetrà que dins aquesta regió de Mallorca no es puguin produir efectes negatius de creixement per manca de coordinació, per manca de prevenció. Avui, el Pla de Mallorca ha decidit preparar-se per al futur amb normes urbanístiques, cosa que, per manca d'experiència, no es va fer amb la costa abans del boom del turisme.

Però, a més, feim una xarxa de carreteres millor, feim unes infraestructures de sanejament millors, incorporam una sanitat més moderna i, en una paraula, intentam que la qualitat de vida que pugui oferir el Pla de Mallorca sigui la mínima per atreure gent.

A la vegada, un Pla de Desenvolupament del Pla -dins el qual es desenvolupen algunes de les esmentades accions- posa, amb modèstia, les bases pel futur de la zona.

Això sí: al Pla es conserven els fonaments de Mallorca, de la seva història, de la seva personalitat. I aquest és el primer actiu d'aquesta regió, el que han de vendre els seus habitants.

Jaume Mates Palou,
Conseller d'Economia i Hisenda

El Centre universitari Ariany, què és?

Al igual que "Sa Fulleta", nosaltres també complim els nostres vint-i-cinc anys de vida

Corria setembre de 1968 a Palma quan un grup de pares decidits a completar, de qualque manera, la formació que els seus fills rebien en les aules dels col·legis o en la família, crearen una **associació** que s'ocupés de convertir el temps lliure dels joves, en ocasió d'ampliar els coneixements, d'afiançar el caràcter i consolidar la seva vida com a persones.

No es tractava, doncs, de donar vida a un local destinat a l'oci o entreteniment on els fills passassin l'horabaixa amb la tranquil·litat dels pares. Això, certament, tal i com s'ha vingut desenvolupant els costums socials fins als nostres dies, és molt, però per als ideals d'aquell grup de pares era poc.

Moguts per un noble afany, el projecte que naixia devia ser un reflex dels principals aspectes d'una convivència alegre i pacífica; un centre de formació en tots els sentits. Una escola de virtuts on sense adonar-se'n, els joves anassin cresquant i descobrint, al mateix temps, la importància de l'amistat, la generositat, la lleialtat, l'honradesa, la valentia ...

Ben aviat s'adonaren que aquesta iniciativa trascendia la pròpia capacitat dels promotors i decidiren confiar una part d'aquest ideal, la direcció espiritual, a una institució de l'església anomenada Opus Dei.

I així continua sient en l'actualitat. D. Bernat Oliver, prevere de l'Opus Dei, cuida especialment aquest aspecte essencial subjacent des dels principis en el projecte del Centre Universitari Ariany.

Però no és aquesta l'única finalitat del Centre, ja que juntament a la formació espiritual, en Ariany ens ocupa a més i principalment de la formació humana.

"Mama em vaig a estudiar a Ariany", "Ens veurem en Ariany" o "Vindrà a l'horabaixa?" són algunes de les expressions més freqüents entre centenars de joves mallorquins de molts de Col·legis de Palma que cada tarda acudeixen al Centre Universitari Ariany per treure unes hores d'estudi o participar en qualcuna de les activitats organitzades.

Música, esport, excursions, lectura, debats, cinema, xerrades, idiomes i altres moltes activitats tenen lloc al Centre. Però, sens dubte, la que més èxit té és la tertúlia dels dimecres. Cada setmana passa pel Centre un personatge que per la professió o coneixements posa a l'abast dels assistents un tema. d'actualitat: el Batle de Palma, Joan Fageda, l'entrenador del F. C. Mallorca, el President del Tribunal Superior de Justícia, el President d'Ultima Hora, gent de la Universitat, metges, etc. Al tancament d'aquest número especial de "Sa Fulleta" està

quasi confirmada la presència del Conseller de Cultura, Bartomeu Rotger.

Per damunt de tot, l'activitat reina en el Centre Universitari Ariany és l'estudi. Perquè és cosa comuna a tots els que freqüenten el Centre i perquè mitjançant el treball ben fet i acabat és més fàcil comprendre la importància dels valors que abans assenyalàvem. Així, en Ariany tenim dos sales d'estudi, una de les quals -la més gran- està decorada amb mapes antics de l'Illa entre els que destaca una còpia gran del plànol que va fer l'Arxiduc i on el nom d'Ariany apareix remarcant.

Podríem seguir contant més coses però em sembla que per avui és suficient. Ara estam preparant una activitat que pot despertar bastant interès entre els joves, es diu "Obri la porta. Coneix Mallorca", i consisteix en realitzar breus visites als poblets més representatius de l'Illa per conèixer els costums locals, la gastronomia, els paisatges... Res més a dir que la primera visita serà a Ariany. Ja us avisarem.

I acab amb una salutació a tots els Arianyers i acordau-vos que si qualque dia passau per Palma no deixeu de venir a saludar-nos a la Avda. Argentina 83, 1er. Fins llavors, una forta abraçada.

Lluís Gabriel Martínez Rocamora.

Director del Centre Universitari Ariany.

Podem veure un telegrama, del que ara és Rei d'Espanya, D. Joan Carles, que a n'aquelles hores era Príncep d'Espanya, el telegrama era com a gratitud.

A la mateixa portada es dona la notícia de que el Marquès d'Ariany, va ser nomenat Cap de la Casa Real, per en Franco, això era l'any 1969.

Maria Antònia Munar, Presidenta d'Unió Mallorquina

Maria Antònia Munar és la presidenta d'Unió Mallorquina, diputada al Parlament Balear i batlesa de Costitx va ser consellera de cultura l'anterior legislatura i compta amb una llarga i sòlida carrera política.

Les darreres postures que Unió mallorquina ha defensat sobre diversos temes d'actualitat com són les possibles restriccions del consum de l'aigua, les mesures governamentals per posar solució als incendis provocats durant aquest estiu a Mallorca, i futur hospital d'Inca han marcat un clar posicionament nacionalista del partit que vostè presideix, el que podríem dir una postura plenament mallorquinista, de defensa exclusiva dels interessos propis de Mallorca.

- Sra. Munar fem un repàs ràpid a aquesta actualitat política: quines han estat les postures d'UM en aquests temes que he citat aigua, incendis, estatut d'autonomia, llei de consells insulars i hospital d'Inca?

- Hauríem de començar per dir que Unió Mallorquina defensa el mallorquinisme polític i tot el que això significa. El nostre partit considera que les decisions polítiques o econòmiques que afecten o impliquen directa o indirectament la nostra Comunitat s'han de pendre des d'aquí. És per això que recentment hem manifestat el nostre desacord amb la decisió presa pels partits del PP i el PSOE d'instal·lar un segon hospital a Palma en comptes de construir-lo a Inca. El nostre partit considera que no hem de mostrar feblesa davant de reivindicacions justes i que hem de lluitar fermament pels nostres interessos. En aquest sentit, Unió Mallorquina considera que encara que els doblers per a la construcció d'un

que ens pot afectar de cara al futur de la nostra economia d'una forma molt important. Hem de pensar que nosaltres vivim del turisme i que no vendrà cap turista si tenim restriccions d'aigua i en canvi ningú no ha pres cap mesura seriosa damunt aquest tema. Perquè Unió Mallorquina diu no al travassament de l'aigua de Sa Marineta cap a Ciutat, aquesta postura no significa que no estiguem d'acord que sigui molt important que els ciutadans de Palma tinguin aigua, el que succeeix és que ens pareix absurd que l'aigua de Sa Marineta hagi d'arribar a Palma perquè una vegada hagi arribat a Palma en la mateixa quantitat resulta que es perd per les canyeries. Per això nosaltres proposem que el que s'ha de fer és que l'aigua de Sa Costera que es perd arribi a Ciutat.

- Maria Antònia Munar, quin projecte de futur pot presentar qualsevol partit enmig de la crisi econòmica actual. Unió Mallorquina té la recepta màgica per combatre aquesta situació?

- Receptes màgiques no en té ningú però solucions n'hi ha per tot i Unió Mallorquina el que planteja són possibles solucions per a la problemàtica específica d'aquesta comunitat. Nosaltres més que ningú com a mallorquins, som molt conscients de quina és la problemàtica econòmica de la nostra Comunitat Autònoma. L'economia balear dels darrers anys s'ha dedicat a fer doblers fàcils i ha abandonat les indústries productives tradicionals del calçat, les sabates, la bijuteria, els embutits ... Avui en dia enmig de la crisi actual ens hem adonat de que el futur no està en l'especulació i que és una altra la política que hem de dur a terme. El futur econòmic del nostre país passa per la modernització de l'economia i l'increment de la pròpia producció en uns nivells òptims de competitivitat. Per això és necessari un inventari real dels nostres recursos i un control òptim d'aquests ja siguin naturals, industrials, comercials o de qualsevol tipus.

L'equilibri econòmic del nostre país serà el resultat d'una política competitiva i agressiva basant-nos en el màxim aprofitament dels nostres recursos, mentre que l'explotació sense mesura del nostre patrimoni només ens durà a una dependència exterior.

- Unió Mallorquina ha estat el partit impulsor a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears d'un acord entre totes les forces polítiques autonòmiques per tal d'evitar que un diputat elegit democràticament per un partit determinat tenguí la possibilitat de variar l'equilibri parlamentari. Al marge d'aquest pacte, el seu partit ha demostrat recentment que no està disposat a donar suport a trànsfuges i fa uns dies el secretari general d'UM, Antoni Pascual, va dimitir de la comissió de turisme del parlament perquè el PP volia elegir com a president a Jaume Peralta, el trànsfuga del PSOE. El pacte, que ha estat subscrit pel PSOE i el PSM i rebutjat pel PP, quina efectivitat tindrà?

- Aquest pacte té la força que els diferents partits li vulguin donar i està clar que hi ha partits que són partidaris d'acabar amb el transfugisme, mentre que hi ha altres que no. Una mostra clara de la seva força és l'actitud d'Antoni Pascual a què vostè fa referència. Unió Mallorquina creu que el transfugisme juntament amb la corrupció són les lacres de la nostra democràcia actual. Creim que cada dia el ciutadà està menys convençut d'haver d'emetre un vot i de pensar a qui ha de votar i el motiu que produeix aquest desànim es precisament el fet que un moment determinat es voti a un senyor i que després aquest senyor voti a una idea contrària al seu votant. Els polítics hem d'erradicar aquest mal que desprestija la classe política amb actituds dignes i honestes com la que en el seu moment va pendre el nostre diputat i secretari general Antoni Pascual. Només amb proves com aquestes els votants poden tornar a il·lusionar-se amb un projecte de govern. ■

Amb actituds dignes i honestes com la de n'Antoni Pascual, els votants poden tornar a il·lusionar-se amb un projecte de govern

segon hospital a Mallorca, siguin estatals les decisions s'han de pendre a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i no tolerar imposicions de Madrid, perquè els usuaris del futur hospital som els mallorquins i nosaltres som els únics que sabem el que ens convé.

El mateix ha passat amb altres temes que també es financien amb doblers del Govern d'aquí i els doblers de Madrid. Un exemple claríssim és el tema de l'aigua, l'aigua és un bé escàs, un bé

"la Caixa"

Vos desitja felix Any Nou

Collita d'ametles en el terme manacorí

Durant les dècades 1940-1950 i tal volta fins al 1957, al.lots arianyers passaren molts estius recollint ametles en les possessions manacorines de Son Sureda Pobre, i Sa Sínia Vella. Quatre al.lots o a tot estirar cinc bastaven per fer la collita anyal d'aquestes esmentades possessions. Més o manco aquesta tasca començava a mitjan juliol quan les cigales amb el seu so estrident proclamen que el bon temps i les diades resplendents són inacabables en la plana. En aquell temps es tenia el costum de començar més prest, la collita ara es fa més tard, si és que es fa, degut a l'abandó del camp. Es ben proverbial allò de "per Sant Llorenç ametles a querns". Encara que les ametles per juliol no fossin ben badades o un poc verdes, com que tot d'una les pelaven a màquina i en sacs eren portades al sol del terrat, la cosa anava d'allò millor.

Per anar d'Ariany a Son Sureda Pobre als al.lots havíem de trotar molt i ben espès. Partíem a trenc d'auba i fora son! Un dels grans records que tenc era el pas per s'Avall: realment era una vall, un verger, un recó paradissíac, un lloc ombrívol. Pomeres, tarongers, alfalç, arroj i caquiers... Tot aquell bé de Déu amarat de sol i d'aigua. Quan passàvem els al.lots, tot eren crits i trui: passant depressa sempre tastàvem les pomes nieles i marineres, pomes mallorquines que supòs fa temps han desaparegut dels mercats mallorquins, i que al meu entendre les goldens i altres híbrids comercials no són millors. Arribàvem devers les deu i després d'haver reposat un poc amb un berenar de possessió fet de sopes mallorquines amb companatge de sobrassada i formatge d'aquell tan dur que el podien tallar amb una destrat, ens posàvem tot d'una a la feina, tres o quatre missatges espolsaven els ametlers i els al.lots amb un paner anàvem ben de pressa recollint les diverses classes d'ametles. Si he de dir la veritat no me'n record de la gran varietat de les ametles mallorquines; segurament que el meu amic Pau Valls, mallorquí que juntament amb dos comerciants comprava totes les ametles de

Mallorca aviat m'informaria dels noms de tanta prodigiosa varietat.

La feina de la collita era una labor pesada sense cap dels avanços posteriors: xarxes i carretelles enrevoltant els ametlers, havíem de recollir l'ametla, es pot dir, entre cards i rostoll i amb un majoral sempre darrera que avisava quan era hora de buidar el paner. Un treball de sol a sol i no gaire ben pagat: 8'50 ptes. i mantengut a basse de llegum, sopes mallorquines i trempó i poca fruita. Un any que vaig collir ametles a Sa Sínia Vella, un detall que em va plaure molt va esser, que el matí berenàvem al camp: na Montserrat, filla dels amos vilafranquers, al.lota alta i ben plantada es presentà al sementer amb una bona greixonera de sopes. Mos asseguérem entorn de tan condumi i armats de culleres de fusta (solien ser de taronger) qui més n'arreplegava més na menjava. A Son Sureda Pobre tenien un costum molt curiós per cridar a dinar el migdia. Quan la madona tenia llest el dinar, pujava al terrat amb un corn de peixetera i començava a sonar. Els bergantells en sentir tan bona música botaven d'alegria i amb quatre llongos ja érem a les cases.

Cada quinze dies partíem cap Ariany, sinó el diumenge que quedàvem anàvem de bon matí a missa a una capelleta a Son Sureda Ric, deia la missa D. Baltasar Pinya, capellà molt conegut i popular a Manacor. Passàvem el diumenge com podíem, jugant a l'era o pujant al puig de la mateixa possessió. A les acaballes de Setembre quan el temps ja comença a grisejar cobràvem uns quants drets ben guardats a dins un mocador i per darrera vegada passàvem la garriga, l'oasi de s'Avall, les cases del garriguer de Sa Comuna davallant cap a la gran vinya de Son Ribot: una darrera alejada i ja ens trobàvem a la gran plana del Camp d'Ariany. Tornàvem negres com a dragons i ben enfortits pel treball dur i estival i amb un poc més d'experiència de la vida.

Llorenç Julià, Momjo de Montserrat.

Mancomunitat Pla de Mallorca -Servei de Promoció Econòmica

Curs de preparació per l'examen d'ensenyances no escolaritzades de formació professional agropecuària de primer grau 1994

- L'entrada en vigor el 1992 de l'acord de lliure circulació de treballadors dins dels països de la Unió Europea, fa necessari intensificar esforços dirigits a dotar homes i dones del nostre país d'una titulació preprofessional que els equipari als altres ciutadans europeus.

- Per altra banda, quan els agricultors demanen alguna subvenció econòmica del Fons Europeu, es troben que una de les exigències que se li demanen, és el títol de FORMACIO PROFESSIONAL AGRARIA de primer grau, i la major part de les persones que treballen al camp a Mallorca no han cursat aquests estudis. Les proves d'ensenyances no escolaritzades són un dels instruments per aconseguir aquests objectius.

· *Què són les proves d'ensenyances no escolaritzades?*

- Es una altra forma d'accedir al Títol de Formació Professional de Primer Grau (tècnic auxiliar en agricultura)
- Les matèries d'estudi d'aquestes proves queden agrupades en tres àrees de coneixements:
 - Formativa comú: bàsicament llenguatge.
 - Ciències aplicades: coneixements bàsics de matemàtiques i geometria.
 - Coneixements tècnics i pràctics: tecnologia agropecuària i dibuix.

El curs es farà a Petra, la duració del mateix és de 150 hores, de gener a maig de 1994, l'horari serà el següent: de les 7 a les 10 de la nit, els dilluns, dimarts, dimecres i dijous. Vos podeu apuntar des d'avui i fins dia 15 de gener de 1994. Hi poden participar totes les pesones majors de 18 anys, que treballin en el camp i viuen majoritàriament de l'agricultura.

Si voleu més informació: telefonau al 83 00 00 (demana per Lúcia Llompart)

Jocs populars

Els alumnes i les alumnes del Cicle Superior del col.legi Públic d'Ariany hem fet una recerca dels jocs tradicionals per recordar aquells que avui ja no es juguen. De tots els que hem recollit, aquí en teniu uns quants:

-SES FERRADURES. Els jugadors tenen una ferradura i han d'intentar enganxar-la a un bastó que està aficat de punta a terra, des d'una certa distància. Guanyava, evidentment, el que primer ho aconseguia.

-LA TERRETA. Consistia en trobar agulles de cap negre. Es feia un caramull de terra dintre el que s'hi posaven les agulles de cada nina que jugava. Cada jugadora tenia una pedreta o un troç de rajola que tirava al munt de terra. Després de cada tirada es recilien les agulles que mostraven el cap negre i se les quedava la que havia tirat.

-L'ANELLET. Un grup de persones es posaven en rotllada. Una es posava al mig amb un anell entre les mans juntes. Aquesta passava les mans pel mig de les persones que formaven la rotllada i quan ho trobava adient deixava caure

l'anell dins les mans de qualcú. Una altre persona havia d'endevinar qui tenia l'anell.

-EL BORINOT. Hi jugaven tres persones, una d'elles pasava al mig i portava un capell al cap. Les dues dls costats es tapaven la cara amb les mans i quan creien que les del mig no les veia intentaven tirar-li el capell a terra. Si la del capell veia qui li havia pegat, la que ho havia fet passava al mig.

-LES CINC CANYETES. S'agafen cinc canyetes d'un pam de llargària i un dit de gruixa i es tallen per la meitat. La part de dintre de la mitja canya val cinc punts i la part de defora en val deu. S'agafen les deu mitges canyes amb la mà i es tiren al aire i han de caure damunt la mà. Després les han de girar totes del mateix costat, movent-les amb una sola mà, i les han de deixar a terra procurant que no es girin.

-ROMPES. S'agafen els damunts de les capsas de llumins que tenien dibuixos pintats. Això eren els "rompes". Dos jugadors es posaven damunt un escaló o portal d'una casa i tiraven els rompes a terra una vegada cada un. Si un rompe caia damunt un altre el qui l'havia tirat arreplegava tots els rompes que hi havia a terra.

Cançons fetes amb motiu d'una cantada en el Teatre Principal de Palma

A Palma la nostra ciutat,
en es Teatre Principal,
hi va haver un recital,
de tota classe de veus en general,
que D. Bartomeu Enseñat havia cercat,
després de tot Mallorca haver trespasat,
s'escena ha sortit colosal.

Hi va haver molts de cantadors,
que en es Principal varen cantar,
lo que un temps solia usar,
de batre i de lleurar,
i ni havia de tots colors,
de glosa i vermedors,
tots es títols es varen tocar.

També n'hi va haver que varen cantar,
lo que un temps era el no ni no,
i dins el bres l'infantó,
el solien engronsar,
perque solia plorar,
i cantant volien dormir-lo.

Dins es camp hi ha moltes tonades,
que es vells són es qui en saben més,
n'hi ha des camp formiguers,
i també d'esposar garroves,
això eren ses tonades bones,
que cantaven es foravilers.

Sa Coral Sant Andreu va actuar,
amb una veu molt afinada,
en sos seus instruments que
l'acompanyaven,
que a n'es públic molt agradar.

Ses dues corals es varen ajuntar,
i cantaren Sor Tomasseta,
era una cosa tan fineta,
que és difícil d'explicar,
perque tant i tant s'afinà,
que només sentien una veveta.

Després de tots haver cantat,
es trofeos varen repertir,
i es públic molt aplaudir,
a D. Bartomeu Enseñat,
i es Batle i na Cirer com autoritat,
també varen acudir,
però s'escena va acabar aquí,
perque es temps havia acabat.

Es darrer que va actuar,
va esser l'escola de Música i Danses de
Mallorca,
amb bona actuació folklòrica,
que amb ses ordres de D. Bartomeu està,
que un premi mundial varen guanyar,
surtint fora de Mallorca.

Madò Buades va cantar,
sa perendenga en sa tonada,
una cançó que en temps enrrera ella
cantava,
i encara s'enrecorda.

D. Bartomeu Enseñat,
avui me vol fer cantar,
jo no sé com anirà,
perque estic molt escanyat,
però si pel cas fas cap forat,
m'ho hauran de perdonar,
i sa tonada des glosar,
ara vaig a començar,
i esper que surti encertat.

Na Francisca Burgues va cantar,
i sa seva germana Magdalena també,
i llavors na Magdalena Ferrer,
amb elles se va mesclar,
na Bàrbara Cadernera també hi va anar,
i tot les va sortir molt bé,
i llavonces lo darrer,
un trofeo les varen dar,
i a na Francisca Burgues una placa li
varen donar,
com es trofeo primer.

Na Maria des Batxer també va actuar,
i va cantar el no ni no,
també va ser una cançó,
que es públic va agradar,
na Francisca Genera també hi pujà,
i un trofeo li varen donar,

en que no cantàs cap cançó.

Es batle Juan Fageda vull saludar,
i sa Consellera de Governació també,
que això es na Catalina Cirer,
que en noltros se va juntar,
i un golpe molt gros varen donar,
perque tot mos sorti bé.

D. Bartomeu Enseñat,
ja fa una llarga temporada,
tenia aquesta festa preparada,
però a la fi ha arribat.

Jo me'n vaig tot encantat,
d'aquesta gran concentració,
i llavonces d'aquesta gran unió,
que ha preparat aquest senyor,
que és D. Bartomeu Enseñat.

Les gràcies li hem de donar,
d'aquest acte tan estrany,
però si li vull demanar,
que si un altre any mos torna convidar,
que quedi tan bé com enguany.

Som un glosador barato,
com molts hauran reparat,
però un dia així de festivitad,
avegades m'ha agradat,
fer cançons i passar el rato.

Molts de trofeus hi havia,
i algun n'hi ha hagut per mí,
idò en veritat vos vull dir,
a tot es públic que hi ha aquí,
que el rep amb molta alegria,
i més tractant-se d'aquest dia,
que un record poder tenir.

Ara vos faig sa darrera,
i de tots me despediré,
i si en res m'heu de menester,
mandau que vos serviré,
com bon arianyer,
que som en Joan Frontera

Assemblea de la tercera edat

Dia 8 de desembre l'Associació de la tercera edat d'Ariany, es reuniren en nombre de 117 persones a Son Barbot, per a celebrar l'assemblea anual.

Abans de dinar el President, D. Bernat Costa, va dirigir unes paraules als presents, agraint l'assistència de D. Joan Matas, vice-president, al senyor batle i altres autoritats per la seva assistència, i a "La Caixa" per la seva col.laboració.

El Secretari, D. Jaume Sansó va donar un extracte de comptes de l'any, i va anunciar que s'han incorporat dues persones a la directiva. Tos, per unanimitat, donaren el seu suport a les paraules del Sr. Secretari, els nous directius són, Margalida Mestre i Joan Ferrer.

Es va servir un bon dinar, gelat i coca incluída.

Com sempre hi va haver balladors, es va fer un bon ball i rifes.

Xocolatada després de ses Matines

La tercera edat d'Ariany, du una marxa fenomenal, i si algú no ho creu hauria d'haver estat a Ca Ses Monges, després de ses Matines. Hi va haver xocolate a "gogo", per cert servit per els directius, batle i cap de zona de "La Caixa", el delegat de la mateixa i les seves senyores, bon detall. Endemés aquesta xocolatada estava patrocinada per "La Caixa". Després xampany i ball a rompre.

Joan Ferrer Ramis.

Un moment de sa xocolatada. Fotog.: Joan Ferrer

Cançons amb motiu de sa xocolatada

La "Nochebuena" vàrem passar,
una noche de maravilles,
perque anàrem a matines,
i molt que vàrem disfrutar.

Quan de matines vàrem sortir,
tots es de sa tercera edat,
a ca ses monges aviat,
allà tots mos vàrem unir,
i es fred aviat mos va fugir,
dins es local ben tancat.

Aviat mos varen servir,
es xocolate amb ensaïmada,
això que a molts agrada,
a n'es poble mallorquí.

Quan vàrem haver acabat,
es xampany mos varen servir,
i es molts d'anys tothom va dir,
que sa costum sempre és així,
que això és lo més adequat.

Després des xampany haver begut,
un parei de cançons les vaig fer,
que ara les repetiré,
amb alegria i salut.

Es batle vull saludar,
que lo primer és lo primer,
Déu vulgue que l'any qui ve,
es nostro batle estigui bé,
i en noltros es torni ajuntar,
que és sa primera autoritat que hi ha,
en es poble arianyer.

En Guillem delegat de la Caixa de pensions,
les gràcies li hem de donar,
perque amb aquestes ocasions,
sempre mos vol ajudar.

Això ja és tradició,
de cada any fer es xocolate,
això és senyal que mos agrada,
a tota la gent major,
Déu mos conservi s'humor,
i llavors aquesta il.lusió,
de poder menjar xocolate i ensaïmada.

I ara tothom a ballar,
tots es qui tenguin ballera,
així ho recomana en Joan Frontera,
perque ell també té ballera.

Quan vàrem haver ballat,
que molts de balladors hi havia,
allà hi havia alegria,
i es ball ben entussiasmat,
però lo que passa a sa gent d'edat,
que és lenta i fa poca via,
mentres que és joves que hi havia,
ja ballen més aviat.

Llavors ses rifes ja vàrem fer,
que sa Caixa de pensions donava,
i qualcún que ben content s'ananava,
amb dues rifes pes carrer,
i aquestes coses sempre van bé,
quan un de sorpresa li pegava.

I aquí sa festa s'acaba,
i es vells des cap a dormir,
i així mos vàrem despedir,
i fins l'any qui ve si mos tornam juntar.

Ara ja faig sa darrera,
i de tots me despediré,
Déu vulgue que l'any que ve,
igualment ho poguem fer,
que així ho desitja en Joan Frontera.

La Conselleria de Cultura i "Sa Nostra" caixa de Balears signen el primer acord marc de col.laboració

Per primera vegada ala nostra Comunitat Autònoma una institució pública i una empresa privada acorden un conveni general de col.laboració amb l'objectiu d'establir una actuació conjunta en programes de promoció i difusió de la cultura, l'educació i l'esport. Aquest tipus de conveni entre una institució pública i una altra de privada presenta dues novetats: el context general del conveni que permet una ampla col.laboració entre ambdues institucions i la vigència de l'acord sense limitacions de temps. La col.laboració entre l'entitat pública i privada cada dia és més necessària no només per compensar i equilibrar les restriccions en els doblers públics sinó també per aconseguir una multiplicació dels centres de decisions i fer una cultura més democràtica.

Aquest acord de col.laboració es materialitzarà en un futur proper en programes d'actuacions conjuntes que permetin un millor aprofitament dels recursos humans i materials i evitin la possible duplicitat d'esforços, activitats i investigacions que es duguin a terme en temes comuns, afins o complementaris de mutu interès. En aquests moments, la Conselleria i Sa Nostra, Caixa de Balears, preparen els dos primers convenis que concretaran l'esperit d'aquest acord marc i unes aportacions econòmiques per a la promoció esportiva i per a la promoció del patrimoni històric artístic.

D'altra banda, aquest acord posa de manifest la filosofia pressupostària de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports

per a 1994, una filosofia que no es basa estrictament en la relació i detall de les xifres basa estrictament en la relació i detall de les xifres contemplades en els pressupostos públics sinó en la capacitat d'incrementar i multiplicar aquests pressupostos a través d'altres vies de finançament, privades o públiques. Per això volem agrair l'esforç que suposa per la Caixa d'Estalvis una col.laboració tan ampla com proposa l'acord signat amb una institució pública com la nostra.

En aquest mateix context, la Conselleria ha anunciat la seva intenció de recolzar el projecte de Llei de Mecenatge que reguli els incentius fiscals de les entitats que sense finalitats lucratives organitzin o col.laborin en l'organització d'activitats de caracter cultural o social. L'aprovació de la Llei del Mecenatge suposarà unes exempcions i unes compensacions fiscals per aquestes entitats que molt probablement es traduirà en un increment important de les inversions privades en activitats públiques sense finalitat de lucre.

El nostre suport l'hem manifestat reiteradament en les diferents intervencions públiques que hem tingut al llarg d'aquest temps i concretament així ho varem exposar al conseller de cultura de la Generalitat de Catalunya en la reunió que mantinguerem el passat setembre a Eivissa juntament amb la nostra homòloga del País Valencià.

No ens donarem per vençuts!

La revista "Udol" de Llubí, membre de l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca, ens ha enviat aquest escrit com a denúncia de la seva particular situació que s'ha originat a conseqüència del control que li vol fer l'Ajuntament.

Per aquest motiu, la junta Directiva de l'Associació, solidaritzant-se amb ella, vol fer arribar el mateix a totes les publicacions associades, per tal que es facin ressò d'aquesta coacció que priva la llibertat d'informació i la d'expressió, objectiu bàsic de la nostra raó d'esser.

Sembla ésser que, després de 18 anys de democràcia, un dret fonamental com és la llibertat d'expressió, no s'ha assolit encara en aquest país.

El passat 26 d'octubre a l'Ajuntament de Llubí no es va reconèixer aquest dret tan fonamental, bàsic, vital i primari. (Article 20.1 i 2 de la Constitució Espanyola).

El "senyor" Tomàs Campaner, regidor del PP, va presentar una esmena per canviar part de la proposta de l'àrea de Cultura que feia referència a les diferents subvencions que la corporació municipal dóna a les entitats del nostre poble. L'esmentat "senyor" va considerar que s'havia de denegar o, com a mostra de bona voluntat, i seguint la seva idea, que les

100.000 ptes. de la subvenció fossin abonades en quatre lliuraments de 25.000 ptes. cada un, coincidint en la sortida de cada número, i que aquest lliurament estàs supeditat al VIST I PLAU que la comissió de govern, una vegada examinat l'exemplar corresponent, pogués emetre. Aquesta proposta va ésser aprovada amb el recolzament del Senyor Batle (UM), el regidor de CB i l'altre regidor del PP; i va ésser rebutjada pels dos regidors del PSM, la regidora d'UM i el del CDS (de poc va servir el seu rebuig a causa del vot de qualitat del Batle). O sia que, se'ns donarà la subvenció (SI AGRADA LA REVISTA) una vegada que hagi passat per la "CENSURA".

Com a mitjà de comunicació ens hagués paregut millor que no se'ns hagués concedit la subvenció abans d'haver d'estar condicionats a l'hora d'expressar les idees de la manera que ens sembli més correcte, a nosaltres i als nostres col.laboradors.

Tanmateix amb subvenció o sense feim comptes seguir amb la mateixa línia, surti la revista amb més o manco planes.

1993, un any farcit d'aconteixements esportius, i un gran èxit de participació a tots ells

Un any més arribam a les festes de Nadal, un temps que normalment s'emplea per fer el recompte de tot el que ha passat durant s'any, però també és un temps per estar amb sa família i ets amics, per tant, vull començar donant-vos els molts d'anys, que normalment se donen a ne s final.

Com vos heu pogut donar comte aquest no és un número qualsevol, sino que és es que fa vint-i-cinc anys, això per molts no significarà molt, són moltes ses coses que han passat en aquest temps, tant és així, que se me fa impossible enunciar-les totes, per lo que me limitaré a donar ses principals que han passat durant aquest darrer any.

Ha estat un any carregat de coses, hi ha hagut desde futbol d'al.lots joves, un torneig de mini-bàsket, un torneig de futbol per grans, es futbol de sempre, kàrate per els al.lots de s'escola i el que jo crec que va esser s'aconteixement de s'estiu i perque no dir-ho s'aconteixement de s'any, que no va ser un altre que es partit que se va disputar en motiu de ses festes, entre ses fadrines i ses casades, que per cert va esser tot un èxit.

Primer de tot, vull començar parlant dels més joves als que vull donar sa més sincera enhorabona, perque si bé els resultats aconseguits no són del tot bons, però si mos fixam en els altres anys ens podem donar per ben satisfets, ja que de cada any van més bé, tot això és un altre encert del seu cap, que no és altre que en Pep Alzamora, al que ja he felicitat altres vgades per la seva tasca al cap davant d'aquests al.lots.

Després, allà per es mes d'agost i coincidint amb les festes d'Ariany, se varen disputar un torneig de mini-basket i un de futbol per als joves del poble i que va tenir una participació més que nombrosa que motiven a un per continuar organitzant coses d'aquesta classe. Mai s'havia vist tanta de gent com se va poder veure aquests dies en es poliesportiu de s'escola, ja que hi havia gent mirant els partits d'una cosa o de s'altre ja que se jugaven en el mateix temps, els guanyadors varen esser de futbol s'equip de C'an Jordi, el màxim goletjador va esser (com sempre) en Joan Antoni Sancho, el porter menys goletjat va esser, precisament el seu germà, en Miquel; de mini-bàsquet el guanyador va esser s'equip dels Galls, i es màxim encistellador d'es torneig va esser es jugador Toni Salas d'aquest mateix equip, també i com he dit abans hi va haver en motiu d'aquest torneig un partit de dones fadrines contra dones casades, que va fer les delícies de tota sa gent que va anar a veure es partit i que va esser guanyat per ses fadrines, encara que es resultat fos el que menys importàs.

I per donar per acabat aquest petit resum de s'any, passarem a n'es futbol i a tot lo que l'enrevolta, com tots sabeu, l'any passat, o més ben dit sa temporada passada es va quedar a un punt de tot, això és, a un punt de pujar a segona regional, i a un punt de guanyar sa Copa President, tots més o manco coneixem el que va pasar sa temporada passada i sabem ben cert que si no hagués estat per culpa d'aquell d... d'arbitre que ens va tocar a Maria i que ens va expulsar a sa mitat de

jugadors, els resultats haguessin estat molt diferents, però no ens va quedar més remei que resignar-nos i seguir endavant, per lo que aquesta temporada i com podeu veure els resultats són els millors que mai s'havien aconseguit en una primera volta, ja que com tots sabeu sempre se fan més punts a sa segona volta que a sa primera, i toquem fusta, esperem que

La inauguració del camp de futbol, va ser portada de "Sa Fulleta", abril 1971.

aquest any sigui igual que els altres i a sa segona volta s'aconsegueixi s'ansiat ascens a segona regional, estímul no n'hi faltin, primer el recolçament dels socis, que de cada vegada ens recolcen més i molts són els que ens vénen a donar suport en els altres pobles, i que és una cosa que fa enveja veure es suport amb el que conta s'equip, per lo que des d'aquí les vull donar les gràcies per tot lo que fan per s'equip, una altra cosa que crida s'atenció és sa nova cara del camp de futbol,, ja que a sa part de baix devora ses casetes, que també han estat arreglades, podeu veure sa propaganda d'una sèrie d'establiments comercials que han pagat una quantitat per posar els seus anagrames a ses parets del camp, des d'aquí també voldria demanar als altres establiments d'Ariany que si volen posar propaganda només han d'adreçar-se al President del club que com tots sabeu és en Miquel Frontera, que un any més s'està esforçant com ningú ho ha fet per aquest club i que li costa més d'un sacrifici.

I per acabar ho faré més o manco com ho he fet per començar, desitjar-vos que passeu unes bones festes i un venturós any nou per a tothom. Bon Nadal i Feliç Any Nou.

El vostre amic: Tomeu Bauçà

UM demana la participació de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en un 100% de l'impost sobre la renda de les persones físiques

Munar: *la solidaritat comença per nosaltres mateixos. Balears no ha de mantenir aquelles comunitats de l'estat espanyol no productives que viuen del subsidi i del no fer res.*

Unió Mallorquina ha manifestat recentment el seu desig que la Comunitat autònoma de les Illes Balears assumeixi el 100% de l'IRPF i ha denunciat el sistema de finançament aplicat fins en aquests moments, el qual ens discrimina en relació amb altres comunitats que gestionen la totalitat dels seus impostos.

Fa uns dies la pròpia presidenta del partit, Maria Antònia Munar, acompanyada del regidor de l'Ajuntament de Palma, Nicolau Tous, i el president sectorial d'hisenda d'UM, César Año, va fer una roda de premsa per puntualitzar la postura del partit respecte a la cessió del 15% de l'impost sobre la renda de les persones físiques.

Munar va demanar un consens sincer entre totes les forces polítiques de Balears per tal d'aconseguir el traspàs de la gestió d'aquest 15% i va denunciar l'actuació dels dos partits majoritaris PP i PSOE, responsables directes de la situació en la qual ara ens trobam i que no ens permet gestionar els nostres propis recursos. El PP i el PSOE, signants del pacte autonòmic són ambdós responsables del retard en la transferència de diverses competències i per tant de la impossibilitat d'assumir el mateix grau de serveis que s'egigeix per a la cessió del 15%.

Segons UM, una comunitat com la nostra amb una balança fiscal negativa respecte a la resta de comunitats, és a dir que aporta moltíssims més impostos dels que li retornen, contribueix suficientment a la solidaritat de l'estat espanyol. Els desequilibris territorials que puguin produir-se en diferents àmbits de la nostra comunitat han d'esmanar-se amb els mecanismes específics com són els Fons de Compensació i els Recursos Regionals. L'actual sistema de finançament de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears resulta totalment injust per a nosaltres, amb aquest sistema no feim altra cosa que subvencionar comunitats no productives que viuen del subsidi i del no fer res. Per això Unió Mallorquina pensa que els habitants de les Illes tenim dret que es fixin unes noves bases per tal d'assolir un nou model de finançament en la línia d'aproximació entre els diferents models de finançament autonòmics vigents per poder afrontar les actuacions econòmiques que han de fer més competitiva l'economia Balear en el context d'Europa i per finançar els serveis de caire social de la nostra Comunitat. "La solidaritat -ha dit Munar- comença per nosaltres mateixos".

Maria Antònia Munar va dir que és necessari augmentar l'autonomia financera de les diferents comunitats autònomes a través de diferents fórmules reals de corresponsabilitat fiscal. Unió Mallorquina assegura que no està disposada a acceptar sistemes que perpetuïn les desigualtats de despesa pública per habitant existents en el mapa autonòmic espanyol.

UM contrària a la revisió dels sistemes de pensions

Dies després d'aquesta roda de premsa, Unió Mallorquina feia públic un altre comunicat en el qual manifestava la seva més gran desavinença per a la revisió del sistema de pensions que aplicarà el govern del PSOE i que preveu l'augment del nombre d'anys de cotització a la seguretat social per tenir accés a la jubilació. UM considera que els pensionistes són els més estafats de la democràcia i que aquest sistema ha de garantir un mínim de prestacions que en l'actualitat no garanteix. En aquest sentit, és lamentable que cada dia més els treballadors assegurin el seu futur amb plans de pensions per completar els ingressos de la jubilació amb la previsió que després els pagaments de l'estat seran menors als actuals.

A més s'ha de tenir present que si es modifica el càlcul de la base reguladora de les pensions, en lloc que es comptin vuit anys, com es fa actualment, se'n tendran en compte quinze o més, i la cotització mínima per causar pensió contributiva serà superior als quinze anys que s'exigeixen ara. Encara que aquesta modificació es faci de forma paulatina, el perjudici pot ser important al juntar-se aquesta modificació a la idea d'arribar a un després serien més sofririen un increment mínim, i les pensions inicials serien més baixes que les d'ara per apartar-se del salari real del causant, ja que es calcularien pel que cotitzava molts d'anys abans de passar a la situació de pensionista.

UM lamenta que la seguretat social no respongui en l'actualitat d'unes pensions dignes. Només aquelles famílies amb una economia sanejada tenen la capacitat adquisitiva com per a estalviar per a un Pla de Pensions. A un país en crisi hi ha molts d'altres temes més preocupants per a una família.

UM demana un sistema de finançament correcte per a la nostra Comunitat Autònoma que permeti l'accés a una pensió digna, sense haver de pagar més impostos, perquè la jubilació és un dret de tots els ciutadans de l'Estat Espanyol i també dels mallorquins. L'actual sistema de finançament de la CAIB és injust, amb aquest sistema estam subvencionant comunitats no productives que viuen del subsidi del no fer res.

TEST CULTURAL

Lògicament, a n'aquest número, hem de fer referència a l'aniversari d'aquesta publicació, per tant, aquí van una sèrie de preguntes relacionades en "Sa Fulleta" i que esper sabreu respondre en tota correcció.

1) Quin any va sortir a la llum el primer número de "Sa Fulleta"?

- 1953
- 1969
- 1978
- 1985

2) Qui fou el creador i ànima de la revista fins el seu trasllat a un altre poble?

- D. Martí Truyols
- D. Toni Rubí
- D. Mateu Amorós
- D. Mateu Buades

3) Durant la vida de "Sa Fulleta" va haver-hi un any fatídic, durant el qual, no va aparèixer cap número. Sabries dir a quin any em referesc?

- 1991
- 1975
- 1989
- 1970

4) El tamany inicial de "Sa Fulleta, era de quartilla, fins que a un moment donat, es passà al tamany actual DIN A4. Sabs quan es va produir aquest fet?

- Desembre 1981
- Gener 1974
- Gener 1992
- Juliol 1984

5) Sabrieu dir quin va ésser el primer, número en aparèixer de la revista sense el seu fundador?

- Juliol 1984
- Octubre 1984
- Novembre 1994
- Desembre 1994

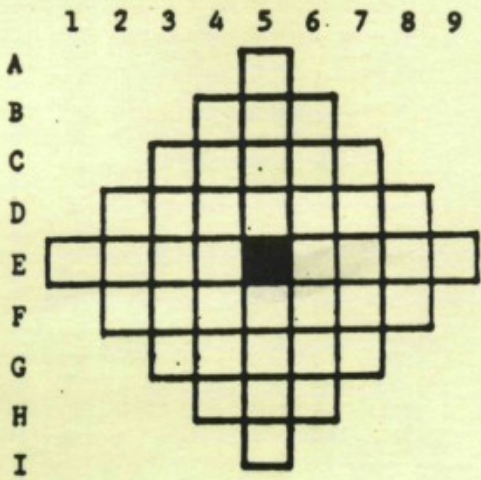
LLETRES CREUADES

HORIZONTALS.-A) A les matrícules de Barcelona. B) Mascle de la cabra. C) Conjunt de bótes. D) Referent als Marquesos d'Ariany. E) Planta de tronc curt que treu

branques prop de terra. Recórrer cert espai, sia fent passes, sia per impuls d'altri, amb vehicle o en qualsevol forma de moviment local.

F) Cançó dedicada al naixement de Jesucrist i destinada generalment a cantar davant el Betlem.(Pl.) G) Fer voltes com una roda al voltant del seu eix. H) Poc freqüent o que es troba en molt petit nombre. I) A les matrícules de Madrid

VERTICALS.-1) Per aquesta lletra comença el nom de la nostra illa. 2) Cantracció de "ca En". 3) Passar per damunt una cosa amb un moviment brusc d'elevació i successiva caiguda. 4) Que bota. 5) Malnom arianyer. Nom del primer home. C) Fer canaletes o estries a la roba. 7) Al.lot que guarda els mens a xots. 8) De superfície plana, llisa, sense eminències notables. 9) Consonant existent al nom d'Ariany.

LLETRES BARREJADES

Si pares esment i afines bé la vista no tindràs cap complicació per trobar 10 llinatges arianyers enmig de tot aquest embolic de lletres.

A D M P A S C U A L
 F D K E L P R R O S
 G V B N S D E S A U
 E N F O N T N V C X
 N I T R N A R P O M
 O J H O S M E E W O
 V C R P R I B O T L
 A F U A N B A U Z A
 R N B C I U T L K S
 T U I N B T F O K A

REFRANYER POPULAR

-Per Nadal cada oveïlla en es seu corral.

-Per Nadal, es porc en sai.

-Per Nadal una passa de gail.

-Si Nadal cau en dijous, penjau ses arades i amollau es bous.

-Per Nadal s'indiot; i per Pasco es xot.

-A Nadal, neules.

Biel Tovell

SOLUCIONS ALS PASSATEMPS

TEST CULTURAL.

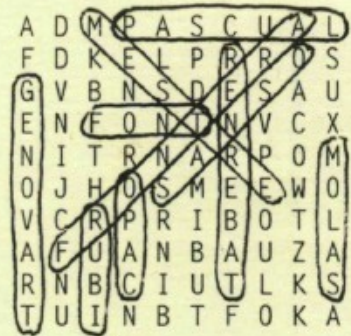
- 1) 1969
- 2) D. Mateu Amorós
- 3) 1889
- 4) Desembre 1981
- 5) Desembre 1984

LLETRES CREUADES

HORIZONTALS.-A) B. B) Boc. C) Botam D) Cotoner. E) Mata. Anar F) Nadales. G) Rodar. H) Rar. I)M

VERTICALS.- 1) M. 2) Can. 3) Botar. 4) Botador. 5) Botó. Adam. 6) Canalar. 7) Mener. 8) Ras. 9) R.

LLETRES BARREJADES

PENSAMENT

-Una persona que és educada a través de la poesia, del teatre, de la música veu el món d'una altra manera, allibera moltes tensions i resol molts de problemes.

(Gabriel Janer Manila)

-Què tal, va bé?
-Ja ho veus, ringo rango, de bon dematí he posat a tovar ses coques i no deven haver tovat bé perque totes s'han aixencades.

-A veure si no podies anar d'això avui?

-Pots pensar, fa estona ferm que no veig res!

-Idò deus haver posat molta calor.

-Figure't, les he posades davall sa camilla amb so braser ple de caliu.

-A veure si no les saps fènyer bé?

-No m'en parlis més que encara m'alçuraràs!. No i s'home m'ha dit que voi tenir per mullar amb so xocolate.

-Però i què no anireu a ca ses monges?.

-Sí però, el sen demà dematí per berenar, què no hem de tenir res?

-Recoranta llamps! Idò que les vagi a comprar a n'es forn.

-Ara és hora de comprar, si no hem d'arribar a vendre, per paga a sa loteria no m'ha tocat ni un punyetero duro!

-Ara pel "niño"!

-Jo ja no hi posaré pus, tanmateix només és donar ganància a n'es govern.

-I ara que xerres de govern, es trui d'es consejals d'Ariany com s'ha arreglat?

-I jo què sé! Ni sabia que hi hagués trui, jo només les veig quan presideixen per ses festes a l'església.

-No, i en Joan Font què no va dimitir?

-Sí però això ja fa estona.

-Si, però encara no ha entrat es nou.

-I ara què dius?

-Lo que sents, en lloc de set només

són sis.

-O en Joan de Sa Canova no havia d'entrar?

-Sí, però encara no ha entrat.

-Bona pardalada idò, entre uns que no hi són mai, i els pocs que hi ha a n'es poble que dimitesquin, ja em diràs com pot anar sa cosa.

-No havia anat tan bé mai.

-Mentres no mos facin "buquinar" ja anirà bé.

-No te queixis que som es poble que paga menos impostos de Mallorca, a Petra mira si és aprop paguen més.

-Gràcies a Dèu que mos ne varem poder desfer d'ells idó!

-Si havia d'empaltar no hi aniria a cercar-hi mudes.

-Deixa anar es petrers i anem a lo nostro, perque jo estic ben molesta, m'han presentat una bona factura d'arbitres.

-I tú saps que tens de trasts, vares fer un bon partit quan te casares, no t'has de queixar si pagues, tohom pogués plorar amb sos teus ulls.

-Faig contes d'anar a xerrar amb so batle, per paga hi he anat quatre pics i mai l'he trobat, quan no té ous té colomins.

-Sí però fa feines a altres puestos i gràcies a ell tenim molt pagant poc.

-Això seràs tú, com que tens bo!

-Calla, calla, no en parlem més, que te queixes i no saps de què.

-Per cert, tú que remugaves tant, què anares a firmar, per llevar es "pararrayos"?

-O firmàven?

-Clar que sí, hi havia lletreros per tot

i me pareix que només vaig firmar jo i quatre rates més.

-I ara que ho dius, me pareix que ja no ho veig damunt es campanar, ja podem començar a encomenar-mos a Santa Bàrbara, amb sa por que me fan es llamps a jo!

-Calla que d'ençà que en va pegar un a Ca Na Xima, en sentir trons ja me pega es tremolor.

-I perquè les han llevat idò?

-Jesús, perque tenien "activitat", i és perjudicial per sa salut.

-Idò és raro que ja les posassin.

-Ho podem deixar anar, sa qüestió és que esteim sense, i ja podem resar perque no troni.

-Sí però en posaran uns de nous.

-Bé, que fassin lo que vulguin, però si pega qualque llamp...

-L'haurem de guardar .

-Sí, cadascú té lo que se mereix.

-Idò sí que mos mereixem molt noitros! perque enguany a n'es carrer Major han posat més il.luminació que a sa plaça de Cort de Ciutat.

-Què no faràs coió!

-Bravetjar un poc no fa mal

-Parlant de tot, s'altre diumenge què anares a missa?

-Què hi havia res de nou?

-Fotre, que digueren coses d'es Local, però com que som un poc dura d'orella no vaig agafar es sentit.

-He sentit cosa però no em demanis es què, perque això d'es Local està tan embullat que no crec que n'aribin a treure s'aguller.

-És que me pareix que va dir, que ho agafaria s'Ajuntament.

-Me'n fot qui l'agafi, contal de que estigui obert.

-No m'en parlis! perque quan pens lo que vaig fer i donar per aixecar-lo i ara veurer-lo, m'en malaltesc, tómboles, rifes, brodats..... putes!, tanta feina per ara veurer-ho així.

-Atura't, que sa darrera vegada que en parlaves vares tenir una pujada de sang que per poc no mos quedés tocada.

-Sí, deixeu anar, m'en vaig que he tornat posar llevat i només faltaria que me tornàs agre i... bona nit coques!

-Tú arribaràs a fer lo que faig jo, les compr i punto.

-Bé mos veurem a sa xocolatada?

-I si no, molts d'anys.

-Molts d'Anys!

